

MICS Kosovo 2025 i MICS Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2025

Statistički Pregledi

Sadržaj

Adolescenti

**Dečiji
Brak**

**Dečiji
Rad**

**Disciplinovanje
Deteta**

**Fertilitet,
Planiranje
Porodice i
Prenatalna
Nega**

**Funkcionisanje
Dece**

**Ishrana
Odojčadi i
Male Dece**

**Karakteristike
Uzorka i
Istraživanja**

Obrazovanje

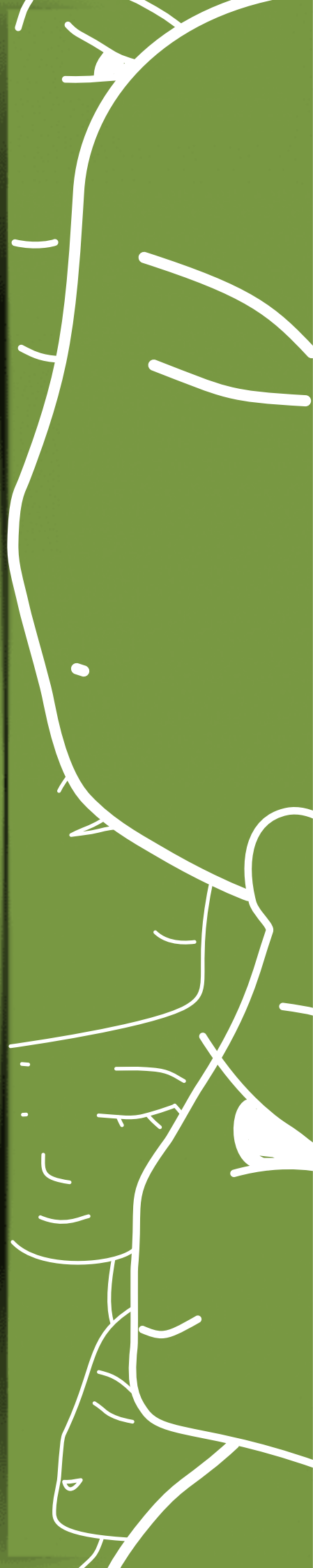
**Rani
Razvoj
Deteta**

**Smrtnost
Dece**

**Stanje
Uhranjenosti
Dece Mlađe
od 5 Godina
i
Starosti 5–9
Godina**

**Vakcinacije
u Prvim
Godinama**

Adolescenti

Kosovo¹

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2025

Adolescenti

Istraživanje višestrukih
pokazatelja

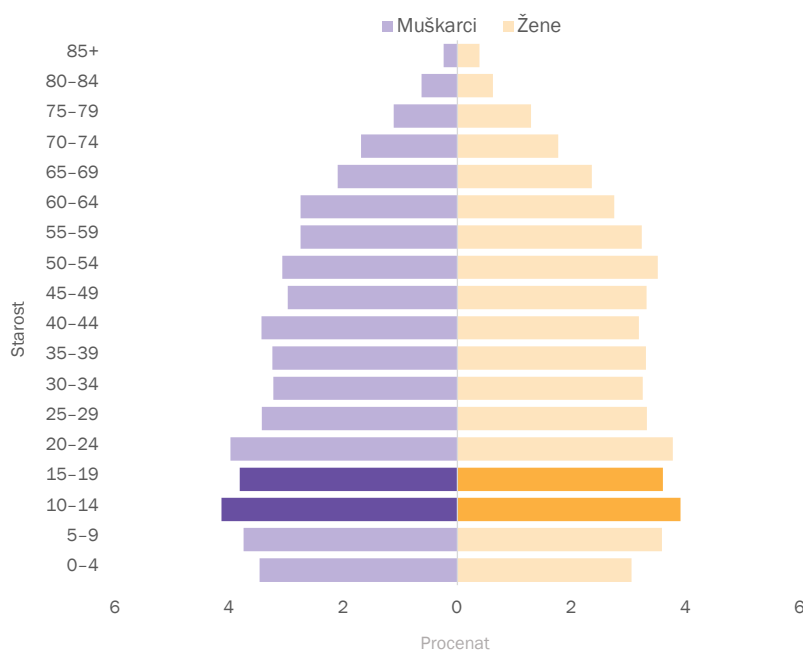
Populacija adolescenata: starost 10–19 godina

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
co-financed by SDC

Raspodela stanovništva domaćinstava prema starosti i polu

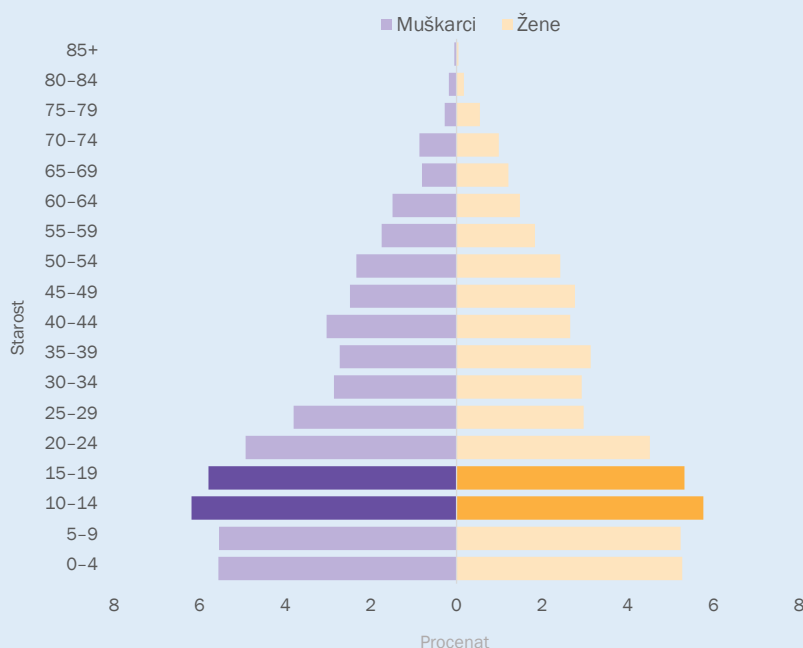
- Kosovo

Ovaj statistički pregled
blagostanja adolescenata
organizovan je prema ključnim
prioritetnim oblastima za
adolescente:

- Svaki adolescent preživljava i napreduje
- Svaki adolescent uči i stiče veštine
- Svaki adolescent je zaštićen od nasilja i eksploatacije
- Svaki adolescent živi u bezbednom i čistom okruženju
- Svaki adolescent ima jednaku šansu u životu

- Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

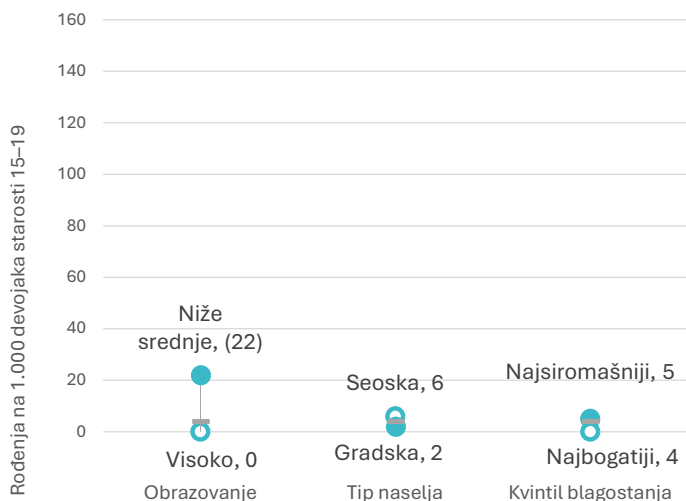
¹Svako pominjanje Kosova treba tumačiti u potpunosti u skladu sa Rezolucijom 1244 (1999) Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija.

Svaki adolescent preživljava i napreduje

Adolescencija je, prema nekim merilima, najzdraviji period u životnom toku, ali može označiti i prve manifestacije problema koji mogu imati doživotne posledice po zdravlje i dobrobit, kao što su nesigurno seksualno ponašanje, rano rađanje i zloupotreba psihoaktivnih supstanci. Ipak, pokazalo se da zdravstvene intervencije u ovom periodu imaju dugoročne efekte. Pristup odgovarajućim kontraceptivnim metodama ključan je za sprečavanje trudnoće u adolescenciji i njenih povezanih posledica, omogućavajući adolescentima da pređu u odraslo doba sa sposobnošću da planiraju trudnoće i žive zdravim i produktivnim životom.

Stopa rađanja adolescentkinja: SDG 3.7.2

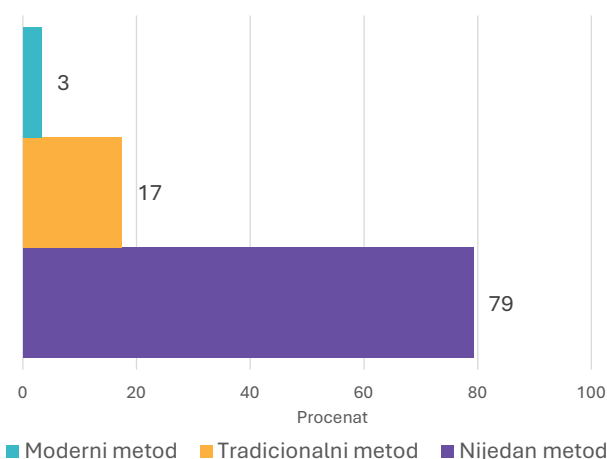
Kosovo

Specifična stopa fertiliteta prema starosti (SSFS) za devojke starosti 15-19 godina: broj živorođenja u poslednje 3 godine, podeljen prosečnim brojem žena u toj starosnoj grupi u istom periodu, izražen na 1.000 žena
(): Stopa zasnovana na 125-249 neponderisanih žena-godina izloženosti.

Korišćenje modernih metoda kontracepcije: žene starosti 20-24 godine*

Kosovo

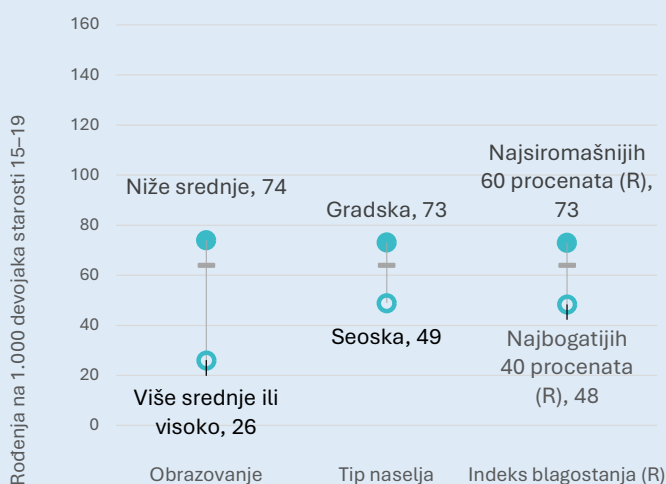
Procenat mladih žena starosti 20-24 godine u braku ili vanbračnoj zajednici koje koriste modernu ili tradicionalnu metodu kontracepcije, ili ne koriste nijedan metod

* Podaci za devojke starosti 15-19 godina zasnovani su na manje od 25 neponderisanih slučajeva

(): Vrednosti zasnovane na 25-49 neponderisanih slučajeva. Zbog zaokruživanja, zbir procenata ne mora iznositi 100

Stopa rađanja adolescentkinja: SDG 3.7.2

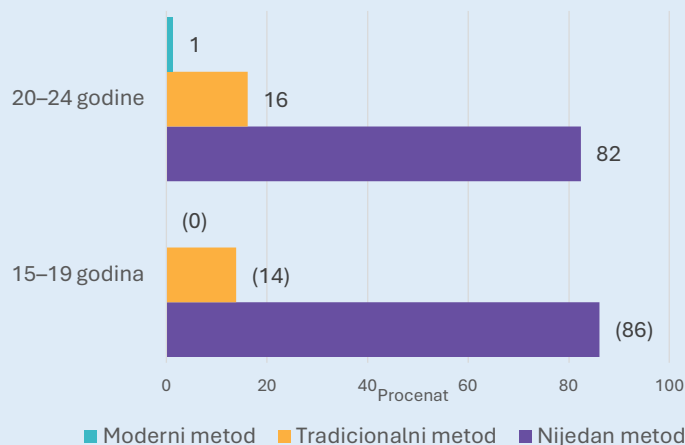
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Specifična stopa fertiliteta prema starosti (SSFS) za devojke starosti 15-19 godina: broj živorođenja u poslednje 3 godine, podeljen prosečnim brojem žena u toj starosnoj grupi u istom periodu, izražen na 1.000 žena

Korišćenje modernih metoda kontracepcije

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

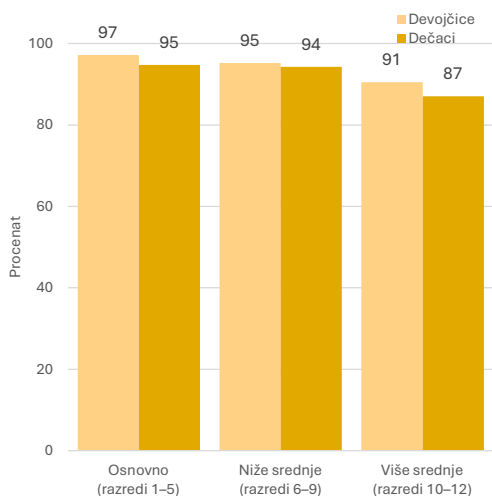
Procenat devojaka starosti 15-19 godina i mladih žena starosti 20-24 godine koje su u braku ili vanbračnoj zajednici i koje koriste, ili čiji partner koristi, moderni metod kontracepcije, procenat onih koje koriste tradicionalni metod i procenat onih koje ne koriste nijedan metod, prema starosnoj grupi. (): Vrednosti zasnovane na 25-49 neponderisanih slučajeva. Zbog zaokruživanja, zbir procenata ne mora iznositi 100.

(R) Indeks blagostanja izrađen je na osnovu podataka o imovini domaćinstava i pretpostavlja se da odražava dugoročno blagostanje, rangirajući domaćinstva od najsiromašnijih do najbogatijih. Izračunavanja su sprovedena odvojeno za MICS za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu, koristeći karakteristike specifične za svaki uzorak. Dobijene vrednosti indeksa blagostanja stoga su specifične za svaki uzorak i nisu direktno uporedive između dva istraživanja. Kada su veličine uzorka za kvintile indeksa blagostanja premale za odvojeno prikazivanje rezultata, podaci se ponekad spajaju u dve grupe: najsiromašnijih 60 procenata (donja tri kvintila) i najbogatijih 40 procenata (gornja dva kvintila). Nalazi zasnovani na vrednostima indeksa blagostanja izračunatim za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu označeni su slovom „(R)” u grafikonima.

Svaki adolescent uči i stiče veštine

Neto stope pohađanja škole (prilagođene)

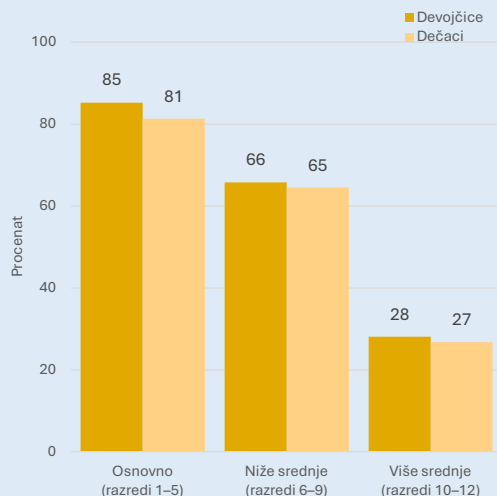
Kosovo

Neto stopa pohađanja (prilagođena), prema nivou obrazovanja i polu

Neto stope pohađanja škole (prilagođene)

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

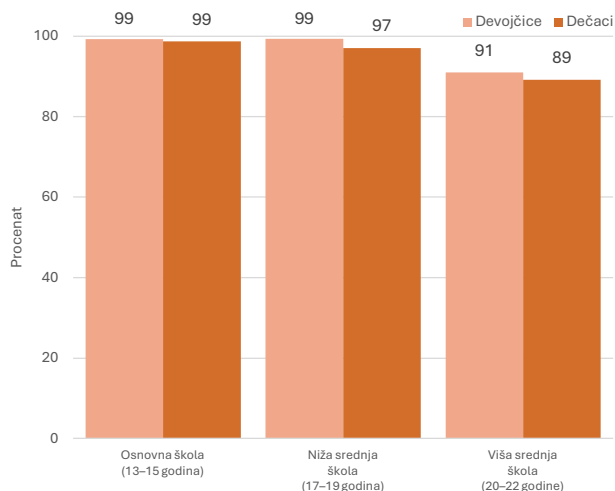

Neto stopa pohađanja (prilagođena), prema nivou obrazovanja i polu

Kvalitetno obrazovanje i školska iskustva pozitivno utiču na fizičko i mentalno zdravlje, bezbednost, građansko angažovanje i društveni razvoj. Adolescenti se mogu suočiti i sa rizikom od napuštanja škole, ranog braka ili trudnoće, ili preranog ulaska u radnu snagu.

Stope završavanja školovanja

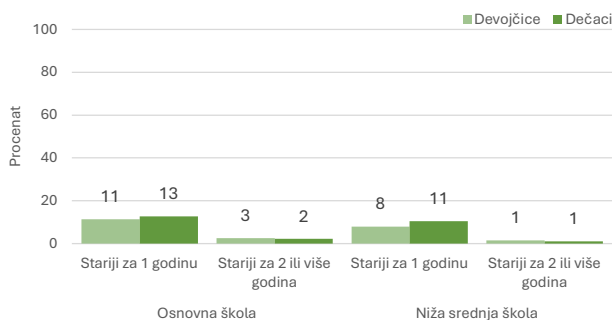
Kosovo

Procenat dece koja su 3 do 5 godina starija od predviđenog uzrasta za poslednji razred određenog nivoa obrazovanja i koja su završila taj nivo, prema nivou obrazovanja i polu

Uzrast za dati razred

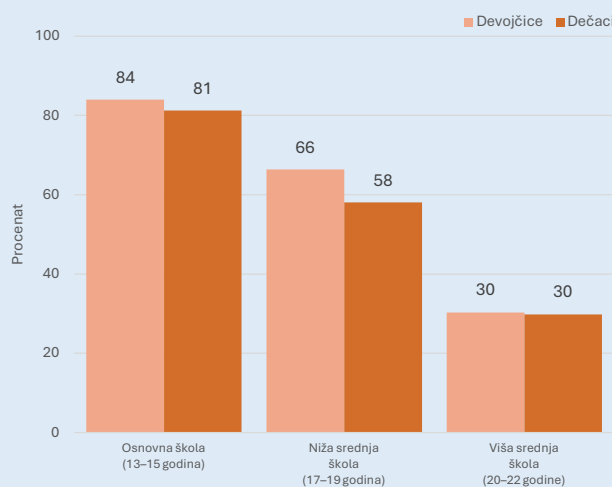
Kosovo

Procenat dece koja su godinu dana ili dve i više godina starija od uzrasta predviđenog za razred koji pohađaju, prema nivou obrazovanja i polu

Stope završavanja školovanja

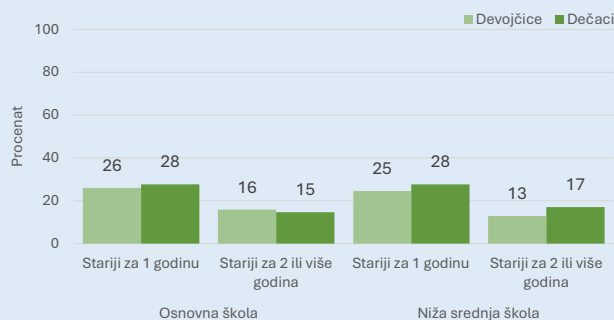
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procenat dece koja su 3 do 5 godina starija od predviđenog uzrasta za poslednji razred određenog nivoa obrazovanja i koja su završila taj nivo, prema nivou obrazovanja i polu

Uzrast za dati razred

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

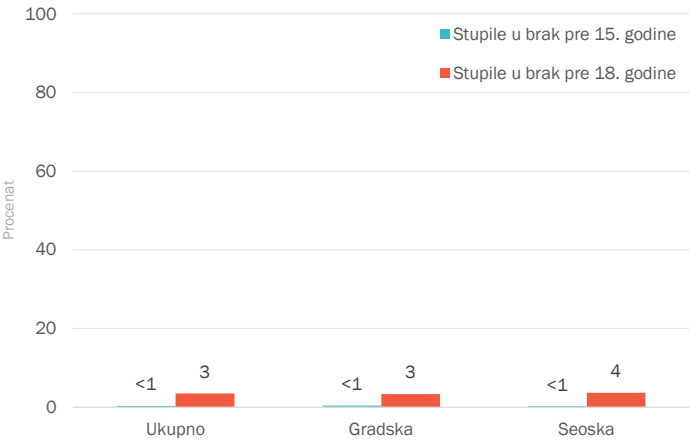

Procenat dece koja su godinu dana ili dve i više godina starija od uzrasta predviđenog za razred koji pohađaju, prema nivou obrazovanja i polu

Svaki adolescent je zaštićen od nasilja i eksploatacije

Dečiji brak: SDG 5.3.1

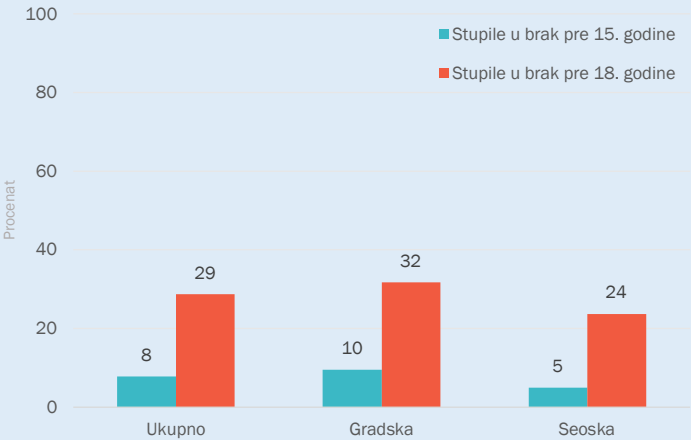
Kosovo

Procenat žena starosti 20–24 godine koje su prvi put stupile u brak ili vanbračnu zajednicu pre 15. i pre 18. godine, prema tipu naselja

Dečiji brak: SDG 5.3.1

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

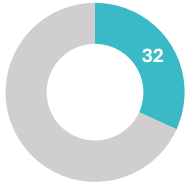
Procenat žena starosti 20–24 godine koje su prvi put stupile u brak ili vanbračnu zajednicu pre 15. i pre 18. godine, prema tipu naselja

Adolescencija je period povećanog rizika od pojedinih oblika nasilja i eksploatacije. Početak puberteta označava važnu promenu u životu devojčica i dečaka, kada rod, seksualnost i seksualni identitet dobijaju veći značaj, što povećava ranjivost na određene oblike nasilja, naročito kod adolescentkinja. Neke štetne tradicionalne prakse, kao što su genitalno sakaćenje/rezanje žena i dečiji brak, često se javljaju na početku puberteta. Istovremeno, kako deca ulaze u adolescenciju, sve više vremena provode van doma i ostvaruju bliže odnose sa širim krugom ljudi, uključujući vršnjake i emotivne partnere. Ova promena društvenog okruženja u mnogim aspektima je korisna, ali adolescente izlaže i novim oblicima nasilja.

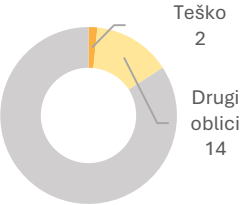
Disciplinovanje deteta: starost 10–14 godina

Kosovo

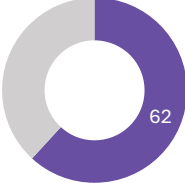
Samo nenasilno disciplinovanje

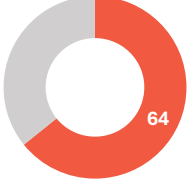
Fizičko kažnjavanje

Psihološka agresija

Bilo koji nasilni metod disciplinovanja*

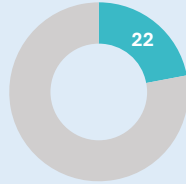

Procenat dece starosti 10–14 godina koja su bila izložena bilo kom obliku disciplinovanja tokom proteklog meseca, prema vrsti.
*Starosna disagregacija SDG pokazatelja 16.2.1

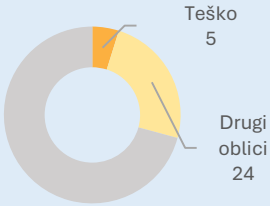
Disciplinovanje deteta: starost 10–14 godina

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

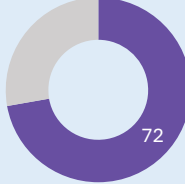
Samo nenasilno disciplinovanje

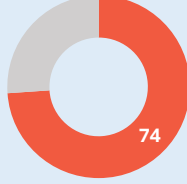
Fizičko kažnjavanje

Psihološka agresija

Bilo koji nasilni metod disciplinovanja*

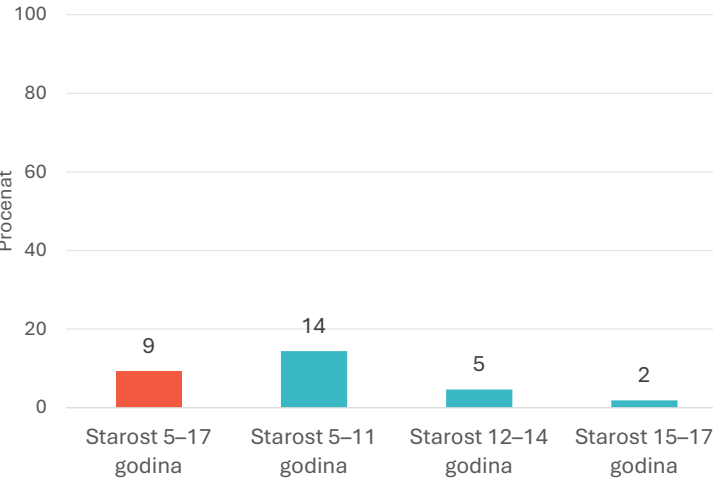

Procenat dece starosti 10–14 godina koja su bila izložena bilo kom obliku disciplinovanja tokom proteklog meseca, prema vrsti.
*Starosna disagregacija SDG pokazatelja 16.2.1

Svaki adolescent je zaštićen od nasilja i eksploatacije

Dečiji rad: SDG 8.7.1

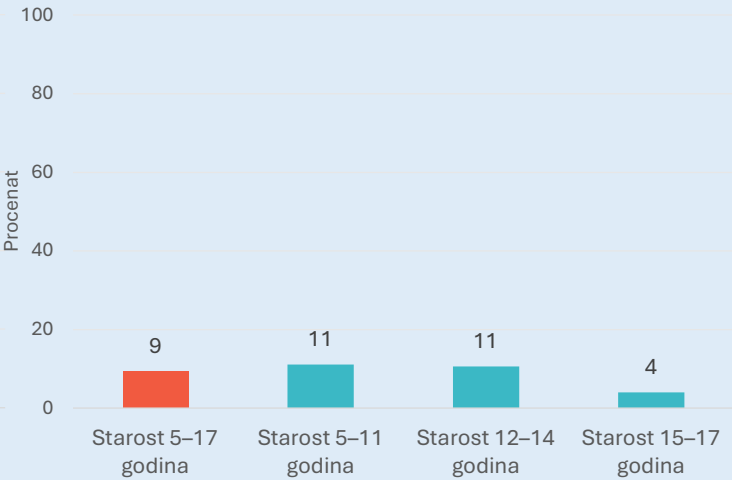
Kosovo

Procenat dece i adolescenata starosti 5–17 godina klasifikovanih kao uključeni u dečiji rad, prema starosti

Dečiji rad: SDG 8.7.1

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procenat dece i adolescenata starosti 5–17 godina klasifikovanih kao uključeni u dečiji rad, prema starosti

Definicija dečijeg rada

Starost 5–11 godina: najmanje 1 sat ekonomskih aktivnosti ili 21 sat neplaćenih kućnih poslova nedeljno.

Starost 12–14 godina: najmanje 14 sati ekonomskih aktivnosti ili 21 sat neplaćenih kućnih poslova nedeljno.

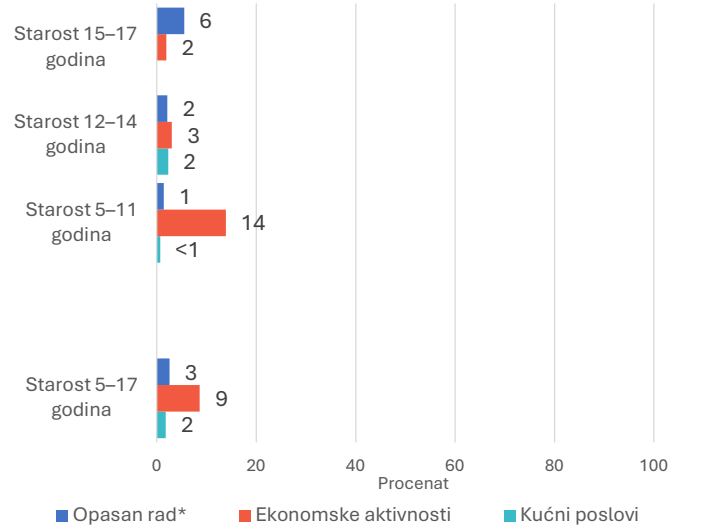
Starost 15–17 godina: najmanje 43 sata ekonomskih aktivnosti. Ne primenjuje se prag za broj sati neplaćenih kućnih poslova.

Ekonomske aktivnosti uključuju plaćeni ili neplaćeni rad za lice koje nije član domaćinstva, rad na porodičnom gazdinstvu ili u porodičnom poslu. Kućni poslovi uključuju aktivnosti kao što su kuvanje, čišćenje ili briga o deci.

Napomena: Iako širi koncept dečijeg rada uključuje opasne uslove rada, sadašnja definicija pokazatelja dečijeg rada koja se koristi za izveštavanje o SDG to ne uključuje.

Dečiji rad prema vrsti aktivnosti: SDG 8.7.1

Kosovo

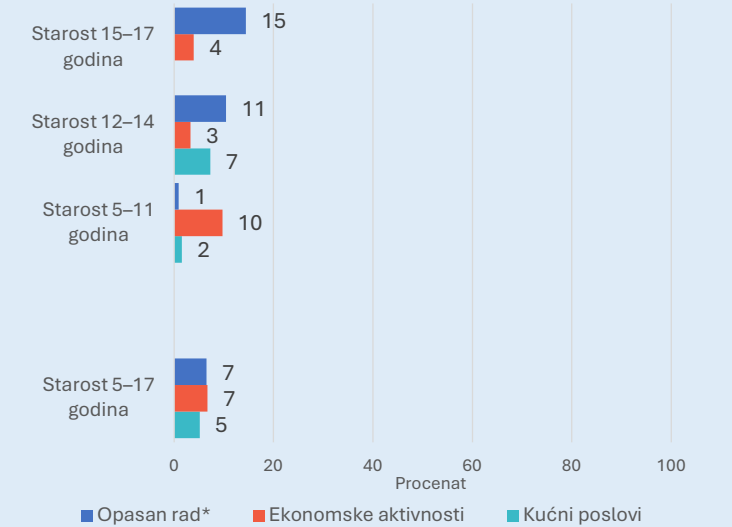
Procenat dece i adolescenata starosti 5–17 godina klasifikovanih kao uključeni u dečiji rad i opasan rad, prema vrsti aktivnosti i starosti

Napomena: Ovi podaci prikazuju udeo dece uključene u aktivnosti na nivou ili iznad pragova specifičnih za starost, navedenih u okviru sa definicijama.

Iako su prikazani udeli dece uključene u opasan rad, opasan rad nije uključen u sadašnju definiciju pokazatelja dečijeg rada

Dečiji rad prema vrsti aktivnosti: SDG 8.7.1

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procenat dece i adolescenata starosti 5–17 godina klasifikovanih kao uključeni u dečiji rad i opasan rad, prema vrsti aktivnosti i starosti

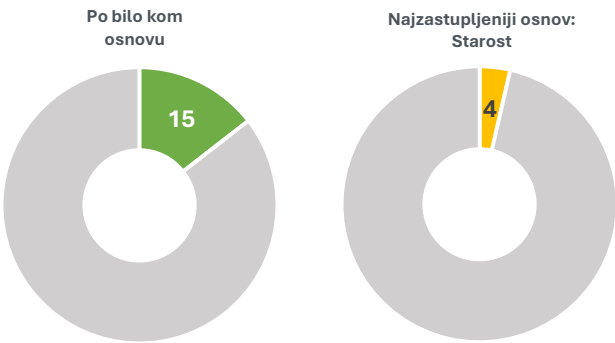
Napomena: Ovi podaci prikazuju udeo dece uključene u aktivnosti na nivou ili iznad pragova specifičnih za starost, navedenih u okviru sa definicijama.

Iako su prikazani udeli dece uključene u opasan rad, opasan rad nije uključen u sadašnju definiciju pokazatelja dečijeg rada

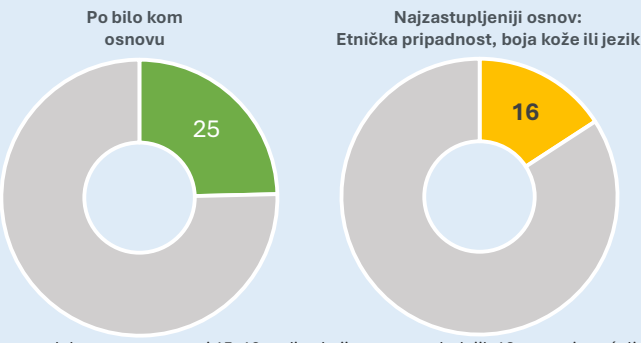
Svaki adolescent ima jednaku šansu u životu

Diskriminacija i uznemiravanje

- Kosovo

- Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procenat adolescenata starosti 15–19 godina koji su se u poslednjih 12 meseci osećali diskriminisanim ili uznemiravanim po bilo kom osnovu i po najzastupljenijem osnovu za ovu starosnu grupu

MICS modul je osmišljen za prikupljanje podataka za SDG pokazatelj 10.3.1 (i identičan pokazatelj 16.b.1). Standardni modul obuhvata 11 utvrđenih osnova diskriminacije i uznemiravanja, kao i kategoriju „drugo”. U praksi nije uvek moguće uključiti sve potencijalno relevantne osnove.

Modul korišćen u MICS-u za Kosovo 2025. i MICS-u za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2025. uključio je listu od 11 osnova, prema standardnom modulu uz potrebna prilagođavanja:

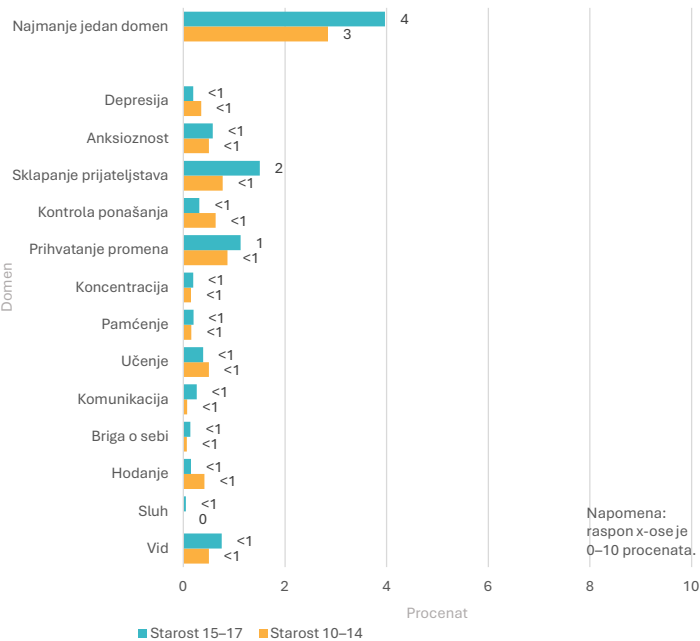
Pol; starost; invaliditet ili zdravstveno stanje; etnička pripadnost, boja kože ili jezik; migrantski status; socio-ekonomski status; geografska lokacija ili mesto stanovanja; vera; bračni i porodični status; seksualna orijentacija ili rodni identitet; političko mišljenje; kao i drugi osnovi.

Tabela EQ.3.1 u Izveštaju o nalazima istraživanja prikazuje nalaze za sve osnove uznemiravanja i diskriminacije.

Održivi napredak i rezultati u oblasti jednakosti zahtevaju pristup zasnovan na ljudskim pravima. U središtu međunarodnog pravnog okvira ljudskih prava nalazi se načelo nediskriminacije, uz instrumente za borbu protiv posebnih oblika diskriminacije, uključujući diskriminaciju žena, autohtonih naroda, migranata, manjina, osoba sa invaliditetom, kao i diskriminaciju po osnovu rase, vere, seksualne orijentacije ili rodnog identiteta. Kako adolescenti sve više oblikuju sopstveni identitet, diskriminacija često postaje izraženija, kroz uznemiravanje, vršnjačko nasilje ili isključivanje iz određenih aktivnosti. Istraživanja istovremeno pokazuju da diskriminacija tokom adolescencije posebno snažno utiče na hormone stresa, potencijalno dovodeći do dugoročnih posledica po mentalno ili fizičko zdravlje.

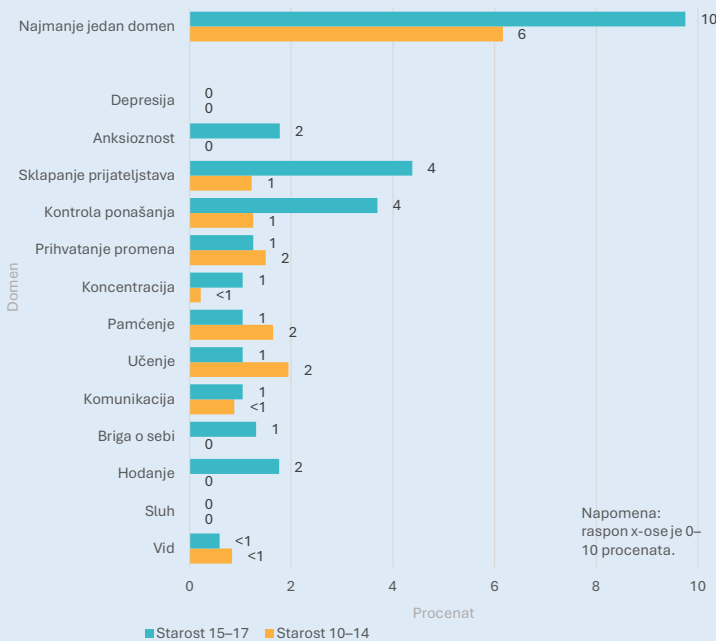
Deca i adolescenti sa invaliditetom jedna su od najmarginalizovanijih grupa u društvu. Suočeni sa svakodnevnom diskriminacijom u vidu negativnih stavova i nedostatka odgovarajućih politika i zakonodavstva, adolescenti sa invaliditetom u praksi su sprečeni da ostvare svoja prava na zdravlje, obrazovanje, pa čak i opstanak.

Funkcionalne teškoće kod adolescenata Kosovo

Procenat adolescenata sa funkcionalnom teškoćom, prema domenu i starosti, i procenat adolescenata sa funkcionalnom teškoćom u najmanje jednom domenu, prema starosti

Funkcionalne teškoće kod adolescenata Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procenat adolescenata sa funkcionalnom teškoćom, prema domenu i starosti, i procenat adolescenata sa funkcionalnom teškoćom u najmanje jednom domenu, prema starosti

Svaki adolescent živi u bezbednom i čistom okruženju

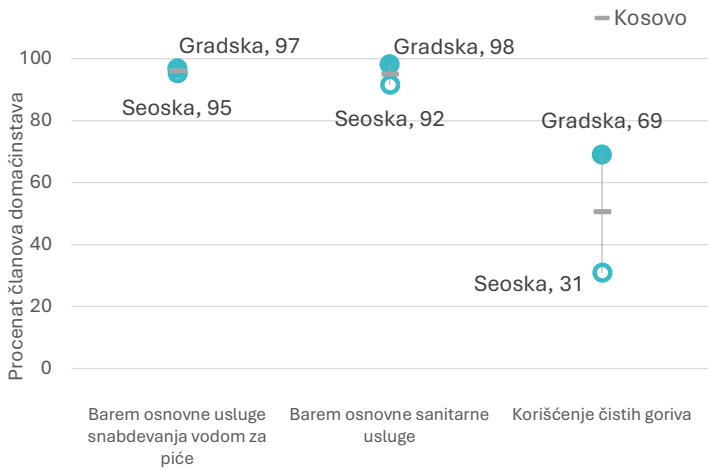
Ovde prikazani podaci odnose se na nivo domaćinstva. Dokazi ukazuju da je pristup adolescenata ovim uslugama uporediv sa podacima na nivou domaćinstva.

Barem osnovne usluge snabdevanja vodom za piće, SDG 1.4.1: korišćenje poboljšanog izvora, pod uslovom da vreme za odlazak po vodu, uzimanje vode i povratak, uključujući čekanje u redu, ne traje duže od 30 minuta. Poboljšani izvori vode za piće su oni koji po svojoj konstrukciji i načinu izgradnje mogu obezbediti bezbednu vodu: vodovod, bušotine ili cevni bunari, zaštićeni kopani bunari, zaštićeni izvori, kišnica, kao i pakovana ili dostavljena voda.

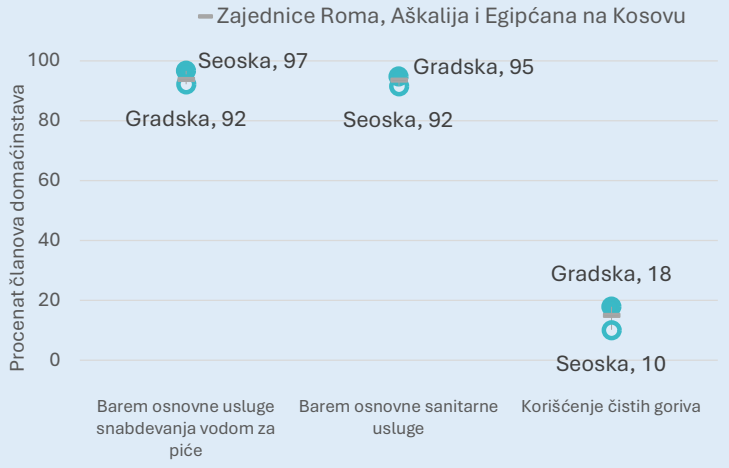
Barem osnovne sanitarne usluge, SDG 1.4.1/6.2.1: korišćenje poboljšanih sanitarnih prostorija koje se ne dele sa drugim domaćinstvima. Poboljšane sanitarne prostorije su one koje su projektovane tako da higijenski odvajaju izlučevine od ljudskog kontakta: ispiranje/ručno ispiranje u kanizacioni sistem, septičke jame ili nužnike sa jamom; ventilisani poboljšani nužnici sa jamom, kompostni toaleti ili nužnici sa jamom i pločom.

Čista goriva, SDG 7.1.2: korišćenje čistih goriva i tehnologija kao primarni izvor energije za kuvanje, grejanje prostora i osvetljenje

Voda, sanitarne usluge i korišćenje čistih goriva

Voda, sanitarne usluge i korišćenje čistih goriva

Ključne poruke

- Adolescenti starosti 10–19 godina čine 16 procenata populacije na Kosovu i 23 procenata populacije u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana.
- Na Kosovu, stopa rađanja adolescentkinja pokazuje razlike prema nivou obrazovanja, sa 22 rođenja na 1.000 devojaka starosti 15–19 godina među devojka sa nižim srednjim obrazovanjem, u poređenju sa gotovo 0 među devojka sa visokim obrazovanjem.
- Među zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana, stope rađanja adolescentkinja ostaju više prema svim osnovnim karakteristikama. Devojke starosti 15–19 godina u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana sa nižim srednjim obrazovanjem beleže 74 rođenja na 1.000, u poređenju sa 26 među devojka starosti 15–19 godina sa višim srednjim ili visokim obrazovanjem.
- 3 procenta žena starosti 20–24 godine koje su u braku ili zajednici na Kosovu i 1 procenat žena starosti 20–24 godine koje su u braku ili zajednici u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu koristi moderne kontraceptivne metode.
- Među mladima koji žive u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana, stope završavanja škole naglo opadaju sa svakim nivoom obrazovanja – od 84 procenta devojčica i 80 procenata dečaka starosti 13–15 godina koji su završili osnovnu školu, na 66 procenata i 58 procenata adolescenata starosti 17–19 godina koji su završili nižu srednju školu, do samo 30 procenata i mladih žena i mladih muškaraca starosti 20–22 godine koji su završili višu srednju školu. Dok devojčice imaju više stope završavanja od dečaka na osnovnom i nižem srednjem nivou, ovaj jaz se potpuno zatvara na nivou višeg srednjeg obrazovanja, gde samo 3 od 10 završava obrazovanje, bez obzira na pol.
- Udeo dece koja pohađaju osnovnu školu, a iznad su propisanog uzrasta za dati razred, ostaje znatno viši među zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana, gde je oko 1 od 4 dece koja pohađaju osnovnu školu jednu godinu iznad propisanog uzrasta, u poređenju sa oko 1 od 10 dece na Kosovu ukupno.
- Dečiji rad je najviši među decom starosti 5–11 godina u opštoj populaciji (14 procenata) i među decom starosti 5–11 godina i 12–14 godina u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana (11 procenata).
- Među decom starosti 5–17 godina, adolescenti starosti 15–17 godina imaju najveću uključenost u opasan rad, koji pogađa 6 procenata adolescenata na Kosovu i 15 procenata adolescenata u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana.
- Starost je najčešće prijavljivani osnov diskriminacije među adolescentima starosti 15–19 godina na Kosovu (4 procenta), dok su etnička pripadnost, boja kože ili jezik najčešće prijavljivani osnov među adolescentima starosti 15–19 godina u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu (16 procenata).
- 1 od 25 adolescenata starosti 15–17 godina u opštoj populaciji i 1 od 10 adolescenata starosti 15–17 godina u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana ima funkcionalne teškoće u najmanje jednom domenu.
- Na Kosovu, pristup čistim gorivima pokazuje izraženu podelu između gradskih i seoskih naselja, pri čemu 69 procenata gradskih domaćinstava koristi čista goriva, u poređenju sa samo 31 procentom seoskih domaćinstava. Isti obrazac beleži se i među zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana, gde korišćenje čistih goriva ostaje veoma nisko i u gradskim i u seoskim naseljima, sa 18 procenata, odnosno 10 procenata.

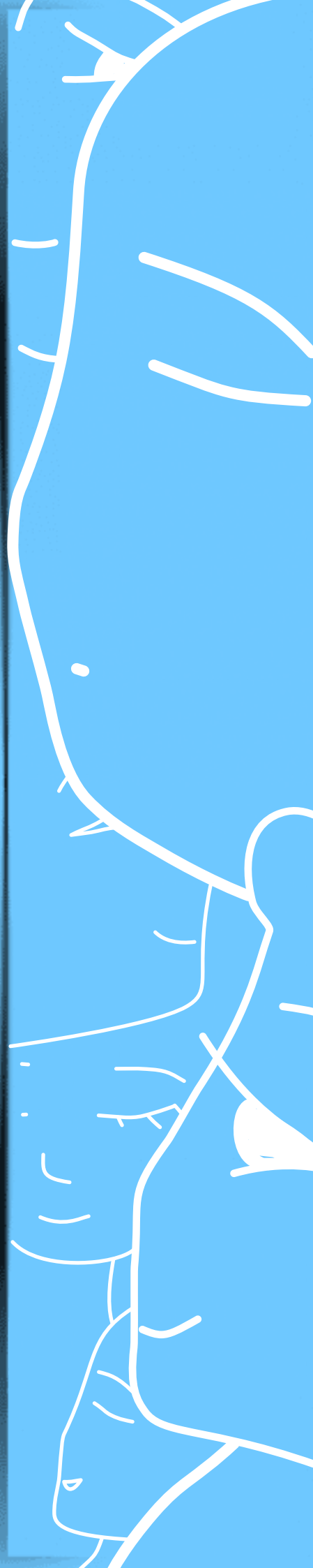
Anketu višestrukih pokazatelja (MICS) za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu sprovela je 2025. godine Agencija za statistiku Kosova (ASK), kao deo globalnog MICS programa. Tehničku podršku pružio je Fond Ujedinjenih nacija za decu (UNICEF), uz finansiranje Agencije za statistiku Kosova, UNICEF-a, Švajcarske kancelarije za saradnju – Ambasade Švajcarske na Kosovu, Kancelarije koordinadora Ujedinjenih nacija za razvoj na Kosovu (UNDCO) i Fonda Ujedinjenih nacija za stanovništvo (UNFPA). Cilj ovog statističkog pregleda je da predstavi

odabrane nalaze iz MICS-a za Kosovo 2025. i MICS-a za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2025. koji se odnose na adolescente. Podaci iz ovog statističkog pregleda mogu se naći u tabelama SR.4.1, TM.2.1, TM.3.1, LN.2.3, LN.2.4, LN.2.5, LN.2.6, LN.2.7, PR.2.1, PR.3.3, PR.3.4, PR.4.1W, EQ.1.2, EQ.3.1, WS.3.9 i SR.6.5 u Izveštaju o nalazima istraživanja, pri čemu su podaci za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu označeni slovom „R”.

Dodatni statistički pregledi i Izveštaj o nalazima

istraživanja za ovo i druga istraživanja dostupni su na mics.unicef.org/surveys.

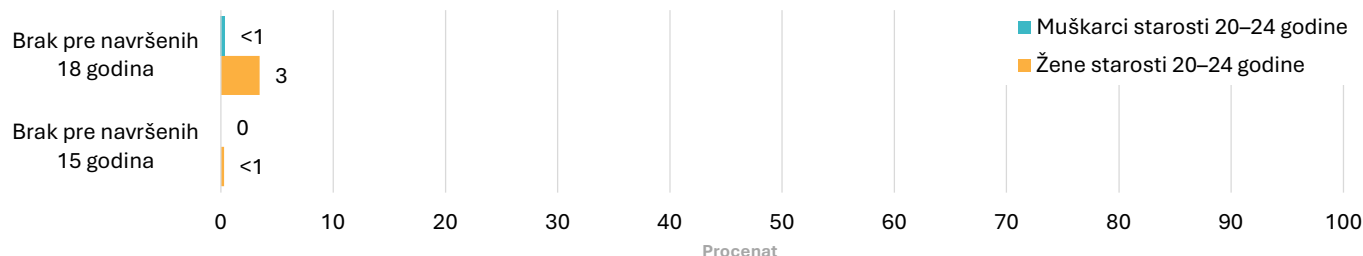
Dečiji Brak

Dečiji brak: nivoi i disagregacije

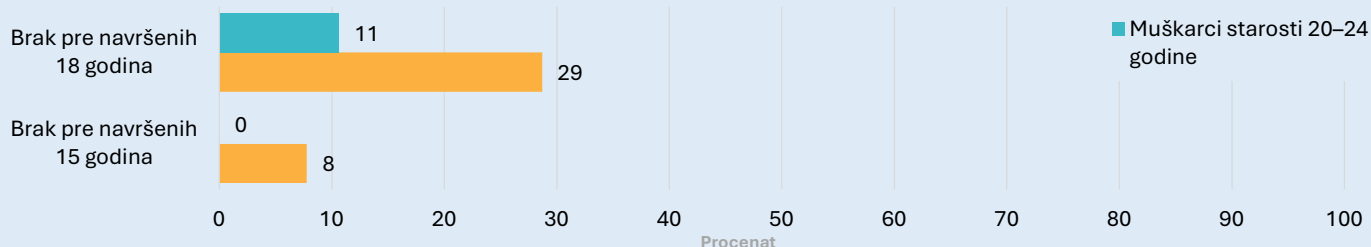
Brak pre navršenih 15 i 18 godina među ženama (SDG 5.3.1*) i muškarcima

Kosovo

Procent žena i muškaraca starosti 20–24 godine koji su prvi put stupili u brak ili vanbračnu zajednicu pre svog 15. i 18. rođendana

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procent žena i muškaraca starosti 20–24 godine koji su prvi put stupili u brak ili vanbračnu zajednicu pre svog 15. i 18. rođendana

Gornji grafikoni odnose se na žene i muškarce starosti 20–24 godine kako bi bio usklađen sa standardom za izveštavanje o SDG pokazatelju 5.3.1. Ova starosna kohorta nedavno je završila period izloženosti riziku od stupanja u brak tokom detinjstva, čime se dobija približnija procena trenutne rasprostranjenosti dečijeg braka. Sledeći grafikoni, koji prikazuju disagregaciju prema osnovnim karakteristikama, odnose se na celokupnu kohortu žena i muškaraca starosti 18–49 godina.

* SDG pokazatelj 5.3.1 odnosi se samo na rasprostranjenost dečijeg braka među devojkama: „Udeo žena starosti 20–24 godine koje su stupile u brak ili vanbračnu zajednicu pre navršenih 15 godina i pre navršenih 18 godina”

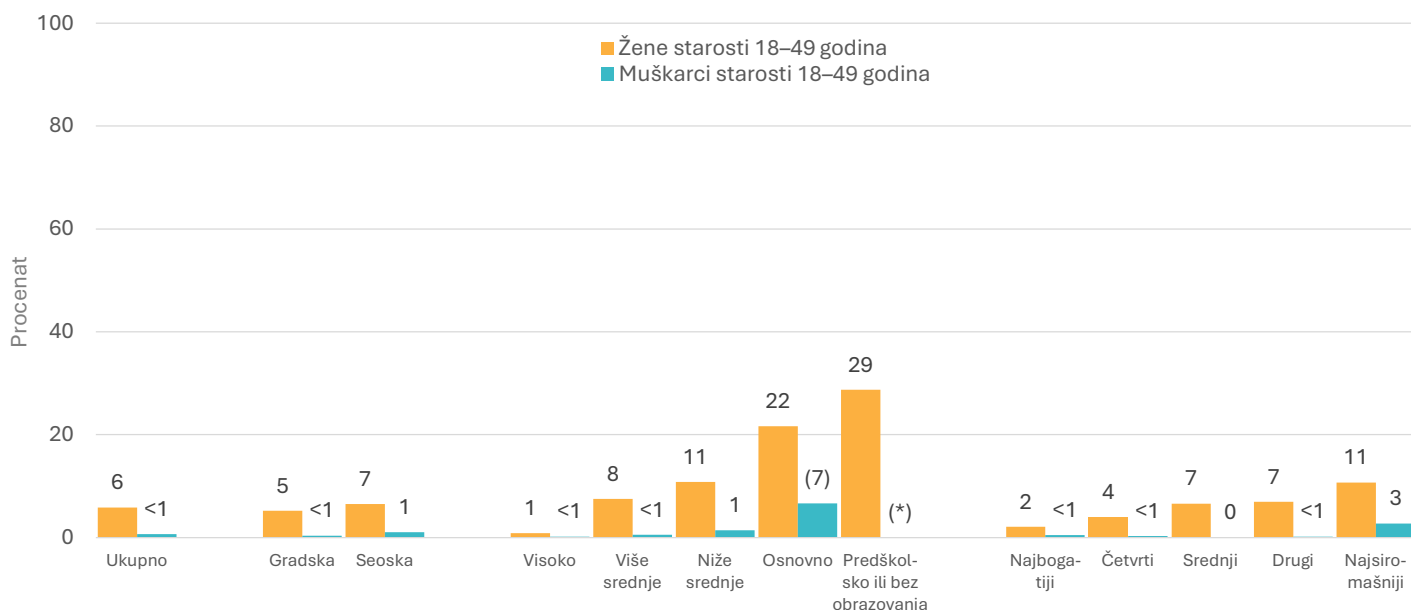
Ključne poruke

- Dečiji brak ostaje češći u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana. Oko 1 od 3 žene starosti 20–24 godine i 1 od 10 muškaraca iste starosti stupili su u brak pre 18. godine, u poređenju sa 3 procenta žena i manje od 1 procenta muškaraca u opštoj populaciji.
- Među ženama iz zajednica Roma, Aškalija i Egipćana, 47 procenata žena bez obrazovanja stupilo je u brak pre 18. godine, u poređenju sa 12 procenata žena sa visokim obrazovanjem.
- Stupanje u brak pre 18. godine razlikuje se i prema statusu blagostanja domaćinstva, pri čemu je rasprostranjenost veća među ženama koje žive u siromašnijim domaćinstvima nego među ženama iz bogatijih domaćinstava.
- Dečiji brak među ženama opao je tokom vremena na Kosovu, sa 13 procenata među ženama starosti 45–49 godina na 4 procenta među ženama starosti 20–24 godine.
- Opadajući trend stupanja u brak pre 18. godine beleži se i među ženama i muškarcima u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana. Među ženama, udeo onih koje su stupile u brak pre 18. godine opao je sa 36 procenata među ženama starosti 45–49 godina na 29 procenata. Među muškarcima starosti 18–49 godina, udeo onih koji su stupili u brak pre 18. godine razlikuje se među starosnim kohortama. Najviša stopa beleži se među muškarcima starosti 30–34 godine i iznosi 30 procenata.
- Uprkos padu tokom vremena, dečiji brak ostaje prisutan među ranjivim grupama stanovništva, sa jasnim razlikama prema obrazovanju i kategorijama blagostanja domaćinstva.

¹Svako pominjanje Kosova treba tumačiti u potpunosti u skladu sa Rezolucijom 1244 (1999) Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija.

Disagregacije stupanja u brak pre 18. godine

Kosovo

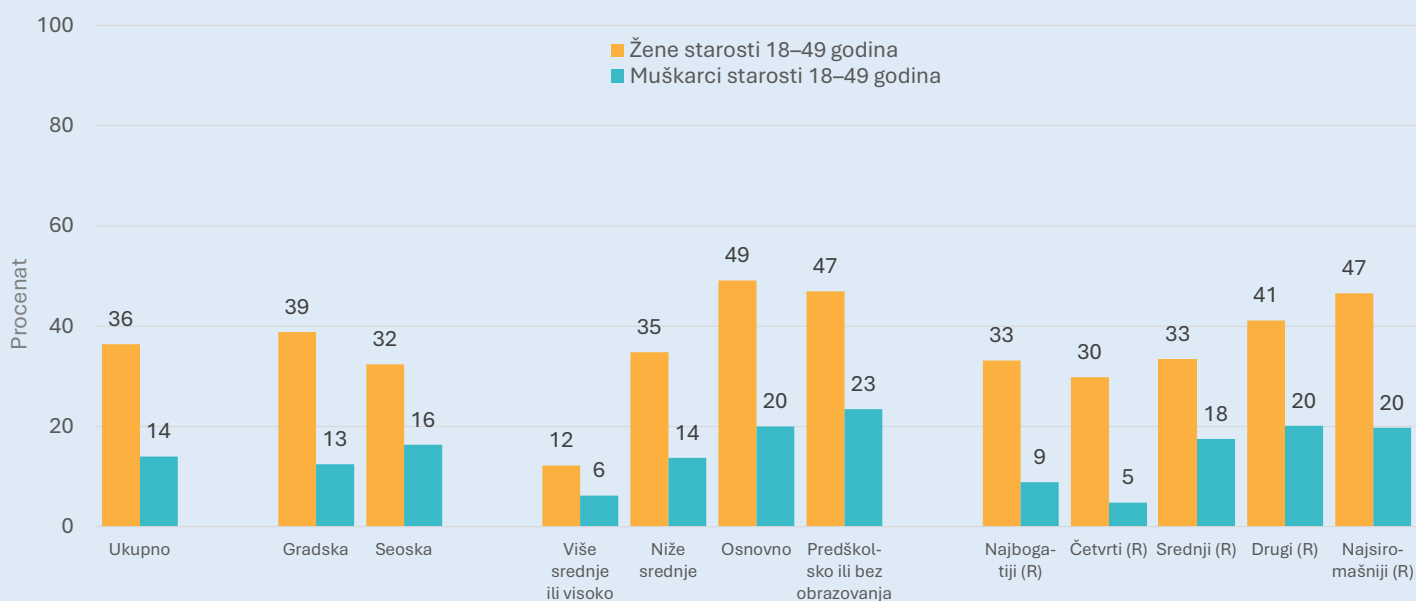

Procenat žena i muškaraca starosti 18–49 godina koji su prvi put stupili u brak ili vanbračnu zajednicu pre navršenih 18 godina, prema tipu naselja, obrazovanju i kvintilu indeksa blagostanja domaćinstva

(): Vrednosti zasnovane na 25–49 neponderisanih slučajeva.

(*): Vrednosti zasnovane na manje od 25 neponderisanih slučajeva.

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

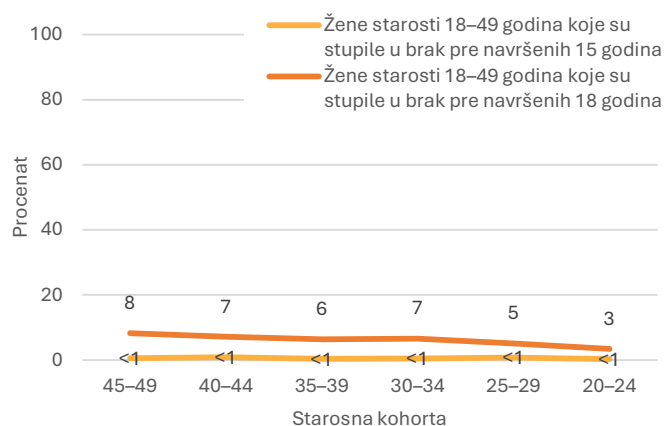
Procenat žena i muškaraca starosti 18–49 godina koji su prvi put stupili u brak ili vanbračnu zajednicu pre navršenih 18 godina, prema tipu naselja, obrazovanju i kvintilu indeksa blagostanja domaćinstva

(R) Indeks blagostanja izrađen je na osnovu podataka o imovini domaćinstava i pretpostavlja se da odražava dugoročno blagostanje, rangirajući domaćinstva od najsiromašnijih do najbogatijih. Izračunavanja su sprovedena odvojeno za MICS za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu, koristeći karakteristike specifične za svaki uzorak. Dobijene vrednosti indeksa blagostanja stoga su specifične za svaki uzorak i nisu direktno uporedive između dva istraživanja. Kada su veličine uzorka za kvintile indeksa blagostanja premale za odvojeno prikazivanje rezultata, podaci se ponekad spajaju u dve grupe: najsiromašnijih 60 procenata (donja tri kvintila) i najbogatijih 40 procenata (gornja dva kvintila). Nalazi zasnovani na vrednostima indeksa blagostanja izračunatim za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu označeni su oznakom „(R)” u grafikonima.

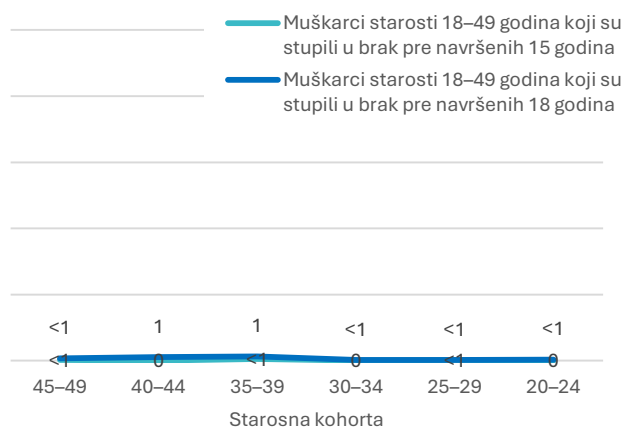
Trendovi dečijeg braka

Kosovo

Žene

Muškarci

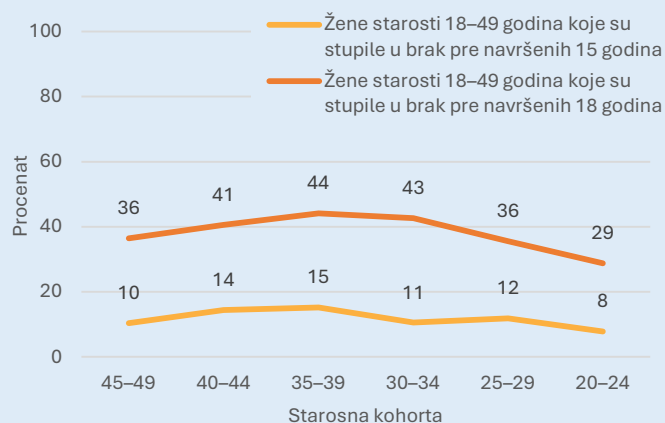

Procentat žena (levo) i muškaraca (desno) starosti 18–49 godina koji su prvi put stupili u brak ili vanbračnu zajednicu pre navršanih 15 godina i pre navršanih 18 godina, prema starosnoj kohorti

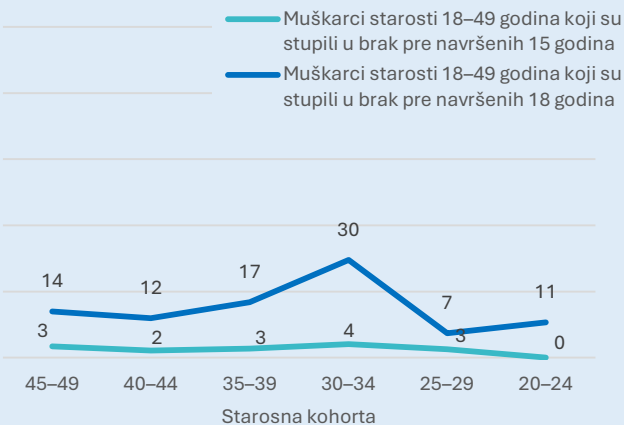
Stupanje u brak pre navršene 18. godine stvarnost je za mnoge mlade devojke. U mnogim delovima sveta roditelji podstiču udaju svojih ćerki dok su one još deca, nadajući se da će im brak doneti finansijsku i društvenu korist, a istovremeno ublažiti finansijsko opterećenje porodice. U stvarnosti, dečiji brak predstavlja kršenje ljudskih prava, ugrožava razvoj devojaka i često dovodi do rane trudnoće i društvene izolacije, dok nizak nivo obrazovanja i nedovoljna stručna obuka dodatno učvršćuju rodnu prirodu siromaštva. Pravo na „slobodan i pun” pristanak na brak priznato je Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima, uz priznanje da pristanak ne može biti „slobodan i pun” kada jedna od uključenih strana nije dovoljno zrela da donese informisanu odluku o životnom partneru. Dečiji brak, iako je redi među dečacima, na sličan način predstavlja kršenje njihovih prava i primorava ih da preuzmu odgovornosti odraslih za koje možda nisu spremni.

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Žene

Muškarci

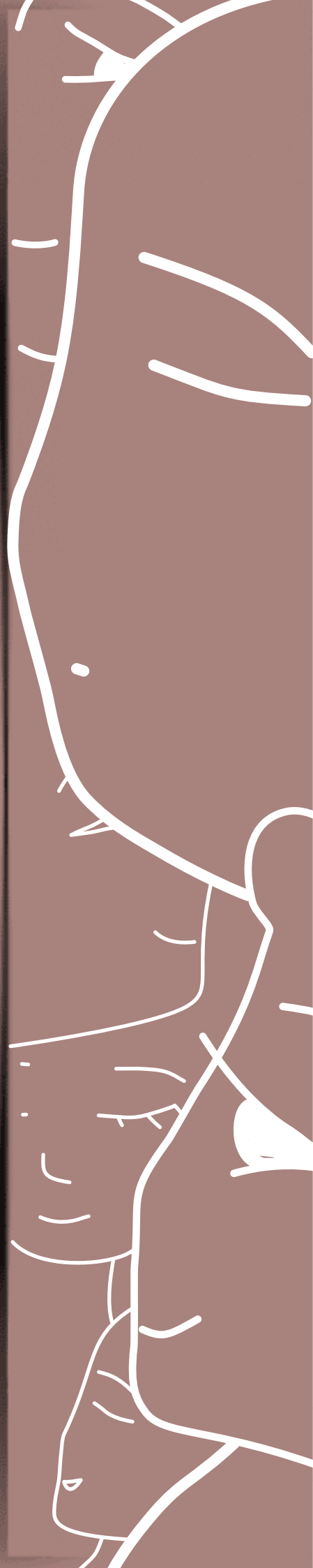
Procentat žena (levo) i muškaraca (desno) starosti 18–49 godina koji su prvi put stupili u brak ili vanbračnu zajednicu pre navršanih 15 godina i pre navršanih 18 godina, prema starosnoj kohorti

Anketu višestrukih pokazatelja (MICS) za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu sproveda je 2025. godine Agencija za statistiku Kosova (ASK), kao deo globalnog MICS programa. Tehničku podršku pružio je Fond Ujedinjenih nacija za decu (UNICEF), uz finansiranje Agencije za statistiku Kosova, UNICEF-a, Švajcarske kancelarije za saradnju – Ambasade Švajcarske na Kosovu, Kancelarije koordinatora Ujedinjenih nacija za razvoj na Kosovu (UNDCO) i Fonda Ujedinjenih nacija za stanovništvo (UNFPA).

Cilj ovog statističkog pregleda je da predstavi odabrane nalaze iz MICS-a za Kosovo 2025. i MICS-a za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2025, koji se odnose na dečiji brak. Podaci iz ovog statističkog pregleda mogu se naći u tabelama PR.4.1W i PR.4.1M u Izveštaju o nalazima istraživanja, pri čemu su podaci za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu označeni slovom „R”.

Dodatni statistički pregledi i Izveštaj o nalazima istraživanja za ovo i druga istraživanja dostupni su na mics.unicef.org/surveys.

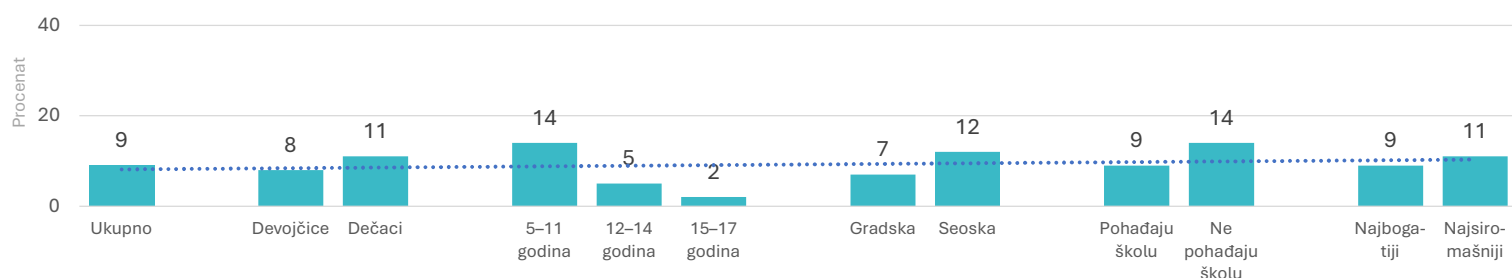
Dečiji Rad

Dečiji rad: Nivoi i disagregacije

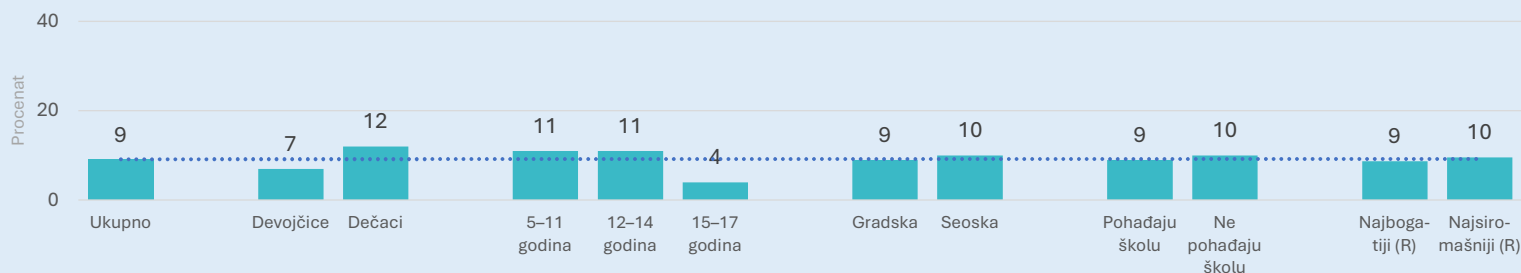
Dečiji rad za decu starosti 5–17 godina: SDG 8.7.1

Kosovo

Procenat dece starosti 5–17 godina uključene u dečiji rad, prema osnovnim karakteristikama

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procenat dece starosti 5–17 godina uključene u dečiji rad, prema osnovnim karakteristikama

(R) Indeks blagostanja izrađen je na osnovu podataka o imovini domaćinstava i pretpostavlja se da odražava dugoročno blagostanje, rangirajući domaćinstva od najsiromašnijih do najbogatijih. Izračunavanja su sprovedena odvojeno za MICS za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu, koristeći karakteristike specifične za svaki uzorak. Dobijene vrednosti indeksa blagostanja stoga su specifične za svaki uzorak i nisu direktno uporedive između dva istraživanja. Kada su veličine uzorka za kvintile indeksa blagostanja premale za odvojeno prikazivanje rezultata, podaci se ponekad spajaju u dve grupe: najsiromašnijih 60 procenata (donja tri kvintila) i najbogatijih 40 procenata (gornja dva kvintila). Nalazi zasnovani na vrednostima indeksa blagostanja izračunatim za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu označeni su slovom „(R)” u grafikonima.

Definicija dečijeg rada

Starost 5–11 godina: Najmanje 1 sat ekonomskih aktivnosti ili 21 sat neplaćenih kućnih poslova nedeljno.

Starost 12–14 godina: Najmanje 14 sati ekonomskih aktivnosti ili 21 sat neplaćenih kućnih poslova nedeljno.

Starost 15–17 godina: Najmanje 43 sata ekonomskih aktivnosti ili 21 sat neplaćenih kućnih poslova nedeljno.

Starost 15–17 godina: Najmanje 43 sata ekonomskih aktivnosti. Nema praga za broj sati neplaćenih kućnih poslova.

Ekonomske aktivnosti uključuju plaćeni ili neplaćeni rad za nekoga ko nije član domaćinstva, rad za porodičnu farmu ili preduzeće. Kućni poslovi uključuju aktivnosti kao što su kuvanje, čišćenje ili briga o deci.

Napomena: Iako ukupan koncept dečijeg rada uključuje opasne uslove rada, definicija dečijeg rada koja se trenutno koristi za izveštavanje o SDG ciljevima ne uključuje opasne uslove rada. U toku je dalji metodološki rad na uključivanju dodatnih pitanja posebno usmerenih na identifikovanje dece koja rade u opasnim uslovima.

¹ Svako pominjanje Kosova treba tumačiti u potpunosti u skladu sa Rezolucijom 1244 (1999) Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija.

Vrste dečijeg rada

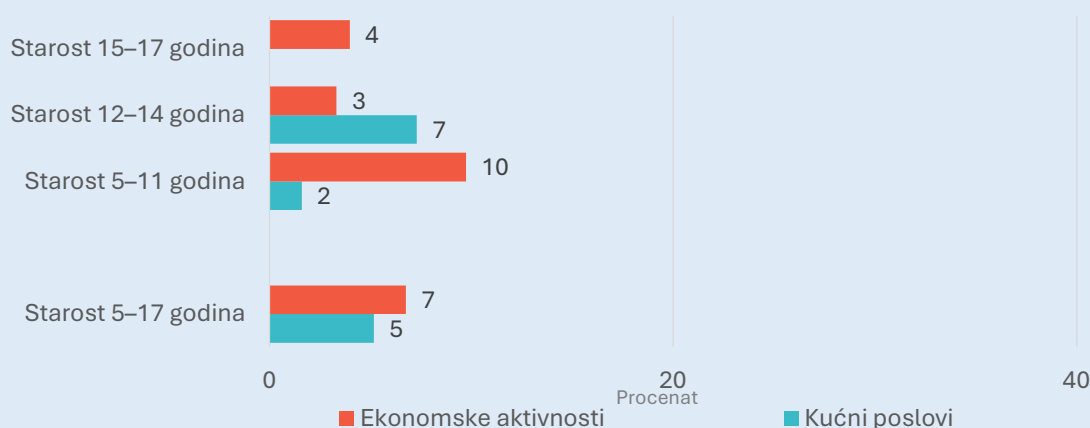
Kosovo

Procenat dece starosti 5-17 godina uključene u dečiji rad, prema vrsti aktivnosti i starosti

Napomena: Ovi podaci odražavaju udele dece uključene u aktivnosti na uzrasno specifičnim pragovima navedenim u okviru sa definicijama ili iznad tih pragova.

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

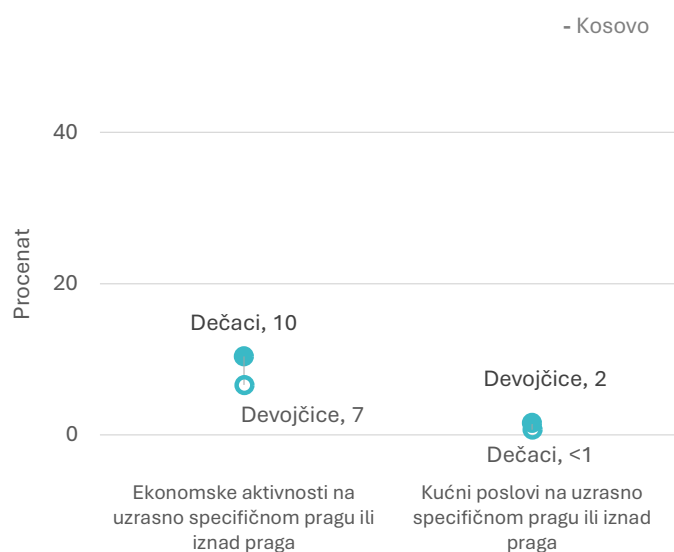
Procenat dece starosti 5-17 godina uključene u dečiji rad, prema vrsti aktivnosti i starosti

Napomena: Ovi podaci odražavaju udele dece uključene u aktivnosti na uzrasno specifičnim pragovima navedenim u okviru sa definicijama ili iznad tih pragova.

Ključne poruke

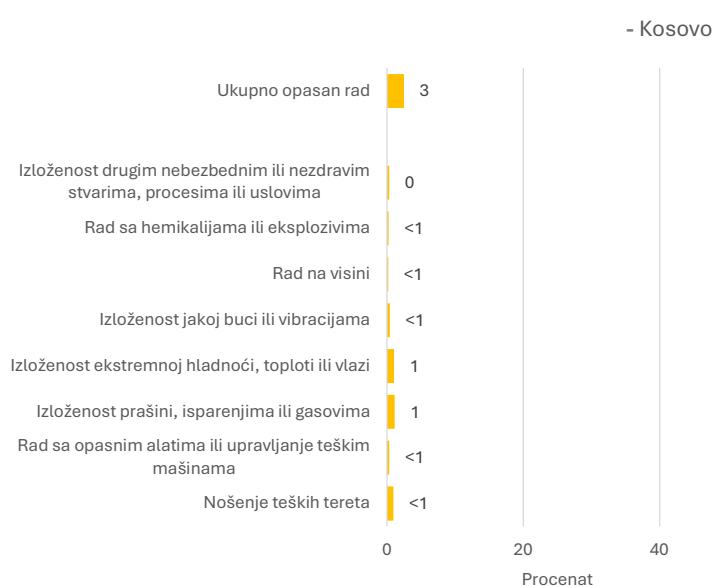
- 9 procenata dece starosti 5-17 godina i u opštoj populaciji i u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana uključeno je u dečiji rad.
- U opštoj populaciji, dečiji rad je češći među decom starosti 5-17 godina koja ne pohađaju školu, i iznosi 14 procenata, u poređenju sa 9 procenata među decom koja pohađaju školu.
- Na Kosovu je 9 procenata dece starosti 5-17 godina uključeno u ekonomske aktivnosti koje se klasifikuju kao dečiji rad, dok procenta dece angažovano u kućnim poslovima koji se klasifikuju kao dečiji rad. Među decom starosti 5-17 godina koja žive u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana, odgovarajuće vrednosti su 7 procenata i 5 procenata.
- Deca starosti 5-11 godina najčešće su uključena u ekonomske aktivnosti koje se klasifikuju kao dečiji rad, i u opštoj populaciji i među zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana, sa 14 procenata, odnosno 10 procenata.
- U zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana, dečaci starosti 5-17 godina češće su od devojčica uključeni u ekonomske aktivnosti koje se klasifikuju kao dečiji rad, 10 procenata u poređenju sa 4 procenta. Međutim, devojčice su češće od dečaka angažovane u kućne poslove koji se klasifikuju kao dečiji rad, 7 procenata u poređenju sa 3 procenta.
- Opasan dečiji rad pogađa 3 procenta dece starosti 5-17 godina u opštoj populaciji i 7 procenata dece starosti 5-17 godina koja žive u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana.

Nejednakosti u dečijem radu

Procenat dece starosti 5–17 godina uključene u dečiji rad, prema vrsti aktivnosti i polu

Opasni uslovi rada

Procenat dece starosti 5–17 godina koja rade u opasnim uslovima, prema osnovnim karakteristikama

— Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procenat dece starosti 5–17 godina uključene u dečiji rad, prema vrsti aktivnosti i polu

- Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procenat dece starosti 5–17 godina koja rade u opasnim uslovima, prema osnovnim karakteristikama

Anketu višestrukih pokazatelja (MICS) za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu sproveda je 2025. godine Agencija za statistiku Kosova (ASK), kao deo globalnog MICS programa. Tehničku podršku pružio je Fond Ujedinjenih nacija za decu (UNICEF), uz finansiranje Agencije za statistiku Kosova, UNICEF-a, Švajcarske kancelarije za saradnju – Ambasade Švajcarske na Kosovu, Kancelarije koordinatora Ujedinjenih nacija za razvoj na Kosovu (UNDCO) i Fonda Ujedinjenih nacija za stanovništvo (UNFPA).

Cilj ovog statističkog pregleda je da predstavi odabrane nalaze iz MICS-a za Kosovo 2025. i MICS-a za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2025. koji se odnose na dečiji rad. Podaci iz ovog statističkog pregleda mogu se naći u tabelama PR.3.1, PR.3.2, PR.3.3 i PR.3.4 u Izveštaju o nalazima istraživanja, pri čemu su podaci za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu označeni slovom „R”.

Dodatni statistički pregledi i Izveštaj o nalazima istraživanja za ovo i druga istraživanja dostupni su na mics.unicef.org/surveys.

Disciplinovanje Deteta

Kosovo¹

i

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2025

Disciplinovanje deteta

MICS

Istraživanje višestrukih
pokazatelja

unicef

ask

Disciplinovanje deteta

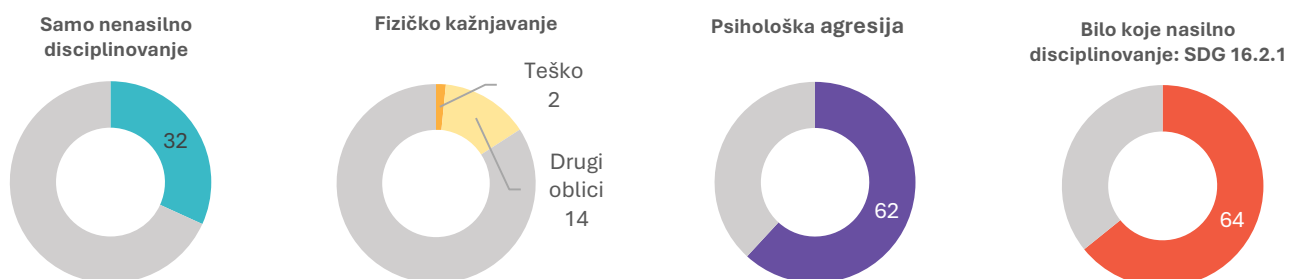
Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
co-financed by SDC

UNFPA

UNITED NATIONS
KOSOVO TEAM

Vrste disciplinovanja deteta

Kosovo

Procenat dece starosti 1–14 godina koja su bila izložena bilo kom obliku disciplinovanja tokom proteklog meseca, prema vrsti.

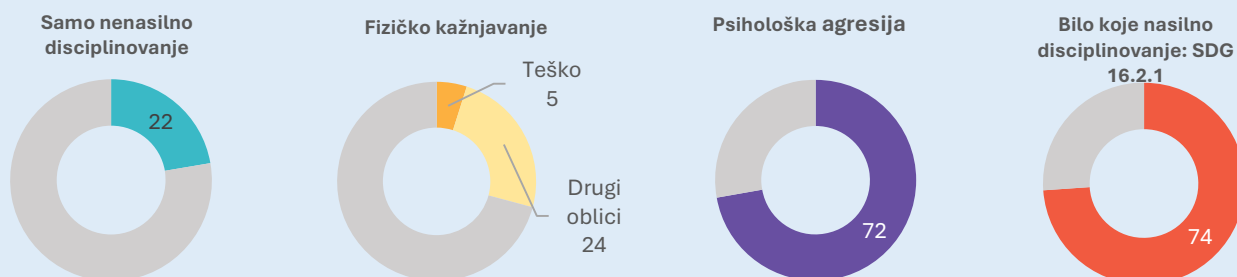
Fizičko kažnjavanje: Drmanje, udaranje ili šamaranje deteta po šaci/ruci/nozi, udaranje po zadnjici ili drugom delu tela tvrdim predmetom, lupanje ili udaranje po zadnjici golom rukom, udaranje ili šamaranje po licu, glavi ili ušima, kao i snažno i ponovljeno udaranje ili prebijanje.

Teško fizičko kažnjavanje: Udaranje ili šamaranje deteta po licu, glavi ili ušima, kao i snažno i ponovljeno udaranje ili prebijanje deteta.

Psihološka agresija: Vikanje, urlanje ili deranje na dete, kao i nazivanje deteta uvredljivim imenima, kao što su „glupo” ili „lenjo”.

Nasilno disciplinovanje: Svako fizičko kažnjavanje i/ili psihološka agresija.

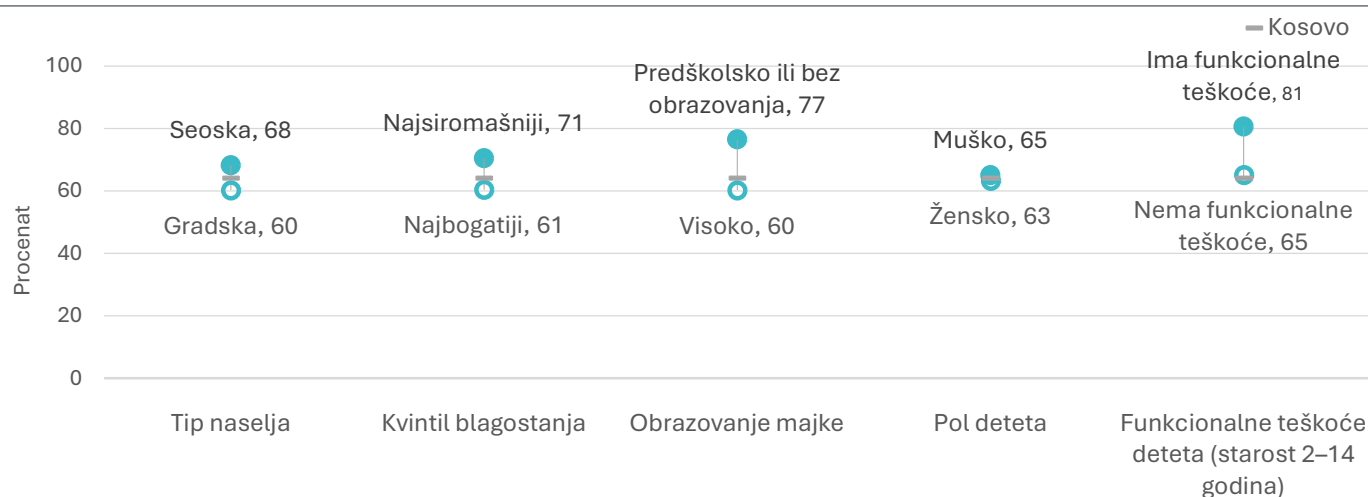
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

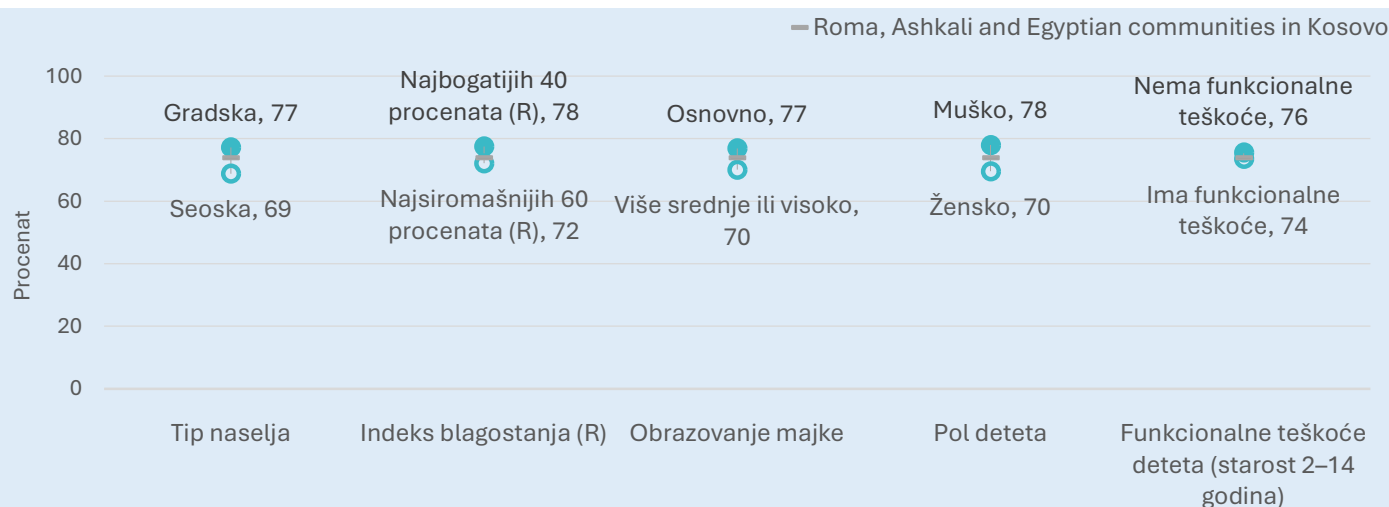
Procenat dece starosti 1–14 godina koja su bila izložena bilo kom obliku disciplinovanja tokom proteklog meseca, prema vrsti.

¹ Svako pominjanje Kosova treba tumačiti u potpunosti u skladu sa Rezolucijom 1244 (1999) Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija.

Nasilno disciplinovanje: nejednakosti

Procenat dece starosti 1–14 godina koja su bila izložena bilo kom nasilnom metodu disciplinovanja tokom poslednjih mesec dana, prema osnovnim karakteristikama

Procenat dece starosti 1–14 godina koja su bila izložena bilo kom nasilnom metodu disciplinovanja tokom poslednjih mesec dana, prema osnovnim karakteristikama

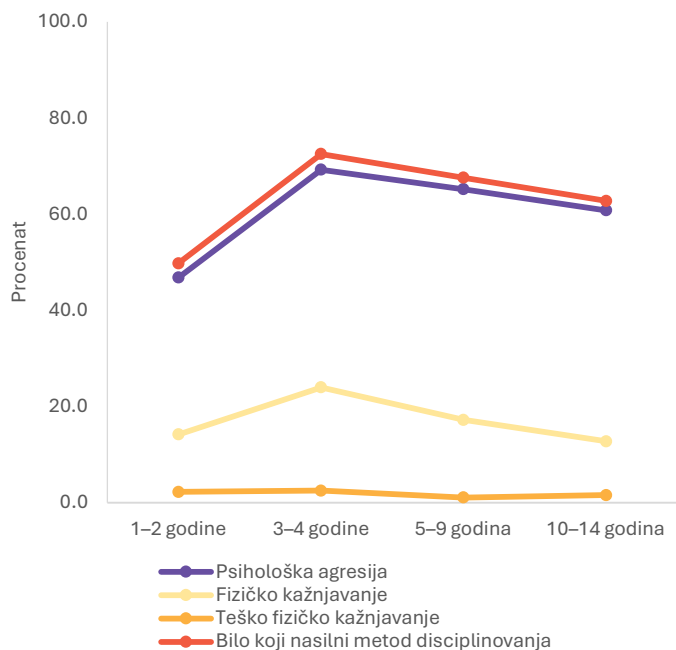
(R) Indeks blagostanja izrađen je na osnovu podataka o imovini domaćinstava i pretpostavlja se da odražava dugoročno blagostanje, rangirajući domaćinstva od najsiromašnijih do najbogatijih. Izračunavanja su sprovedena odvojeno za MICS za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu, koristeći karakteristike specifične za svaki uzorak. Dobijene vrednosti indeksa blagostanja stoga su specifične za svaki uzorak i nisu direktno uporedive između dva istraživanja. Kada su veličine uzorka za kvintile indeksa blagostanja premale za odvojeno prikazivanje rezultata, podaci se ponekad spajaju u dve grupe: najsiromašnijih 60 procenata (donja tri kvintila) i najbogatijih 40 procenata (gornja dva kvintila). Nalazi zasnovani na vrednostima indeksa blagostanja izračunatim za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu označeni su slovom „(R)” u grafikonima.

Ključne poruke

- Nasilno disciplinovanje ostaje široko rasprostranjeno i pogađa više od 3 od 5 dece starosti 1–14 godina na Kosovu i skoro 4 od 5 dece starosti 1–14 godina koja žive u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana.
- Psihološka agresija najčešći je oblik nasilnog disciplinovanja i pogađa 62 procenta dece starosti 1–14 godina na Kosovu i 72 procenta dece iste starosti koja žive u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana.
- Fizičko kažnjavanje pogađa 29 procenata dece starosti 1–14 godina koja žive u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana, u poređenju sa 16 procenata dece starosti 1–14 godina na Kosovu. Teško fizičko kažnjavanje pogađa 5 procenata, odnosno 2 procenta dece starosti 1–14 godina.
- Isključivo nenasilne metode disciplinovanja prijavljene su za 32 procenta dece starosti 1–14 godina na Kosovu i 22 procenta dece starosti 1–14 godina koja žive u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana.
- Nasilno disciplinovanje najzastupljenije je među decom starosti 3–4 godine, i pogađa 73 procenta dece na Kosovu i 79 procenata dece koja žive u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana.
- Socioekonomske nejednakosti ostaju vidljive na Kosovu, gde nasilno disciplinovanje pogađa 77 procenata dece starosti 1–14 godina čije majke imaju predškolsko obrazovanje ili su bez obrazovanja, u poređenju sa 60 procenata dece starosti 1–14 godina čije majke imaju visoko obrazovanje.
- Oko 1 od 16 majki ili staratelja na Kosovu i 1 od 8 majki ili staratelja koji žive u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana veruju da je fizičko kažnjavanje neophodno za podizanje ili vaspitanje dece.
- Stavovi koji podržavaju fizičko kažnjavanje razlikuju se prema socioekonomskim uslovima. Podrška fizičkom kažnjavanju veća je među starateljima sa nižim nivoom obrazovanja i među onima koji žive u siromašnijim domaćinstvima.

Nasilno disciplinovanje: obrasci prema starosti

Kosovo

Procenat dece starosti 1-14 godina koja su bila izložena bilo kom nasilnom metodu disciplinovanja tokom poslednjih mesec dana, prema vrsti i starosti

Fizičko kažnjavanje: stavovi i iskustva

Kosovo

Procenat majki/staratelja koji smatraju da je fizičko kažnjavanje neophodno

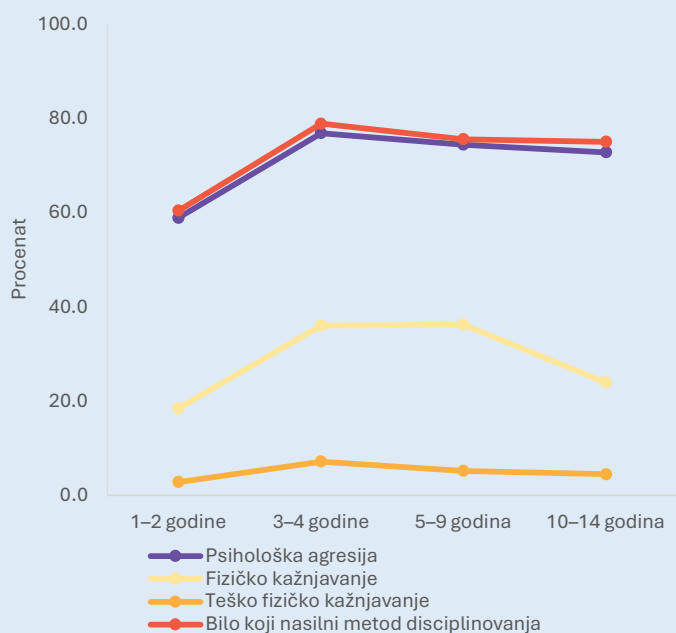
6

Procenat dece starosti 1-14 godina koja su doživela bilo koji oblik fizičkog kažnjavanja

16

Nasilno disciplinovanje: obrasci prema starosti

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procenat dece starosti 1-14 godina koja su bila izložena bilo kom nasilnom metodu disciplinovanja tokom poslednjih mesec dana, prema vrsti i starosti

Fizičko kažnjavanje: stavovi i iskustva

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procenat majki/staratelja koji smatraju da je fizičko kažnjavanje neophodno

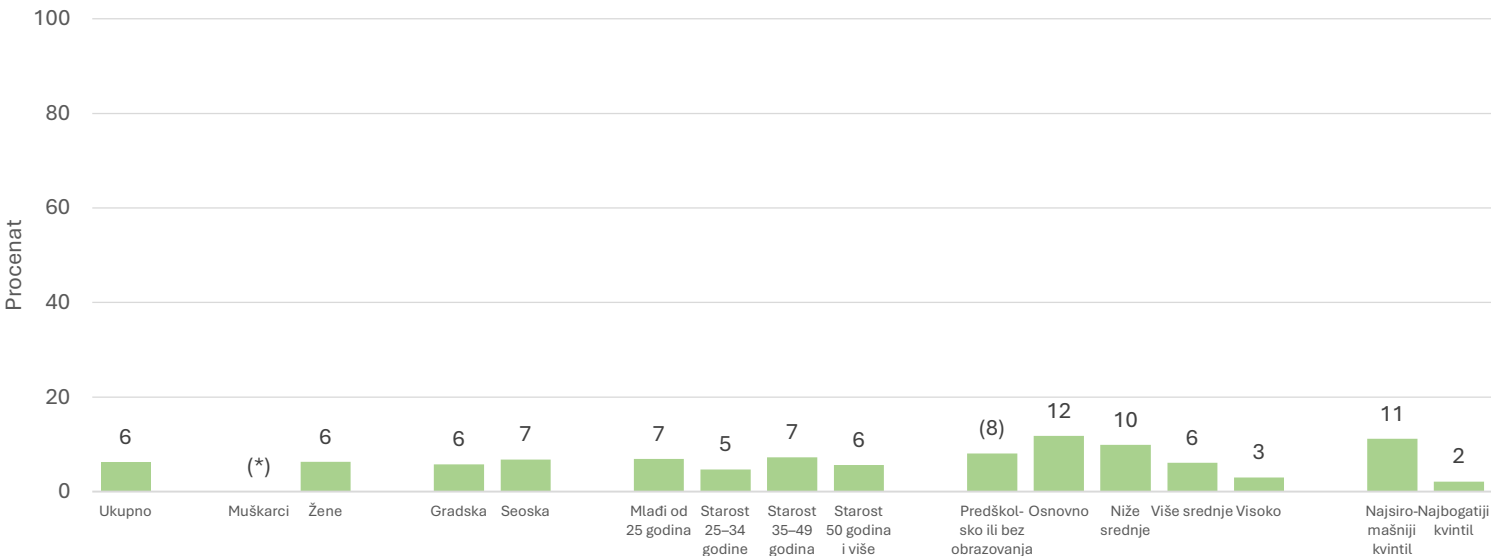
13

Procenat dece starosti 1-14 godina koja su doživela bilo koji oblik fizičkog kažnjavanja

29

Stavovi prema fizičkom kažnjavanju

Kosovo

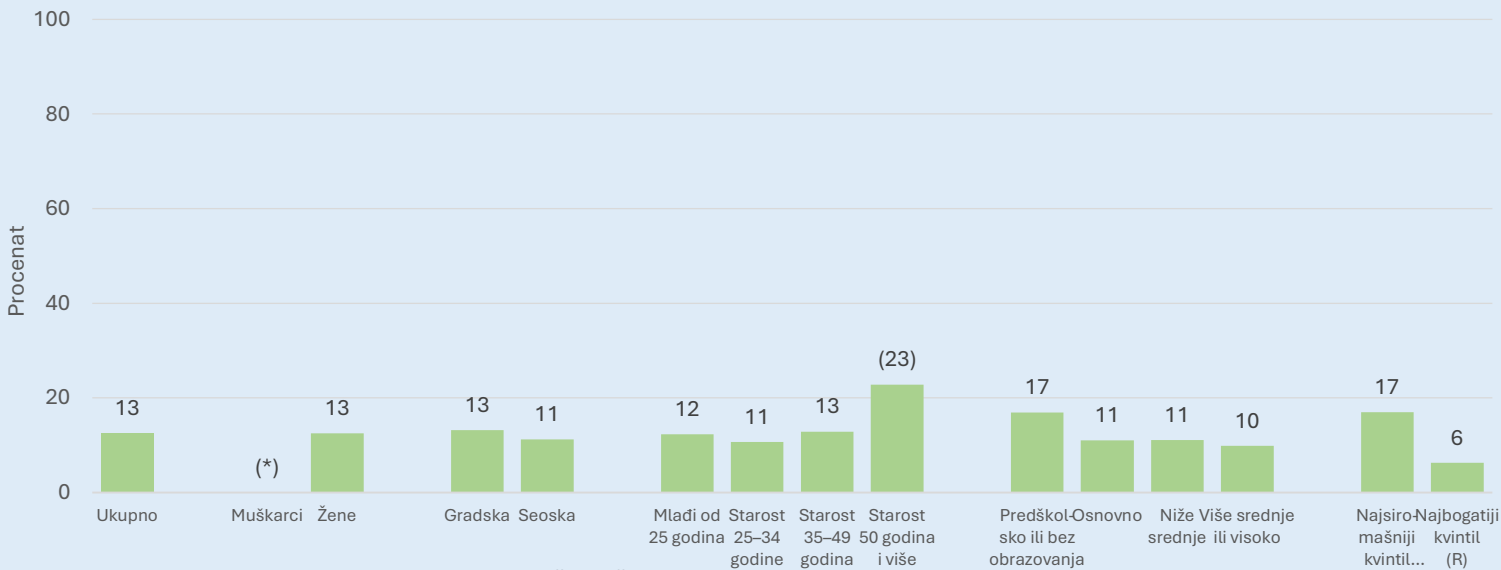

Procenat majki/staratelja koje smatraju da je fizičko kažnjavanje potrebno za podizanje ili vaspitanje dece, prema njihovim osnovnim karakteristikama

(): Vrednosti zasnovane na 25–49 neponderisanih slučajeva.

(*): Vrednosti zasnovane na manje od 25 neponderisanih slučajeva.

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procenat majki/staratelja koje smatraju da je fizičko kažnjavanje potrebno za podizanje ili vaspitanje dece, prema njihovim osnovnim karakteristikama

(): Vrednosti zasnovane na 25–49 neponderisanih slučajeva.

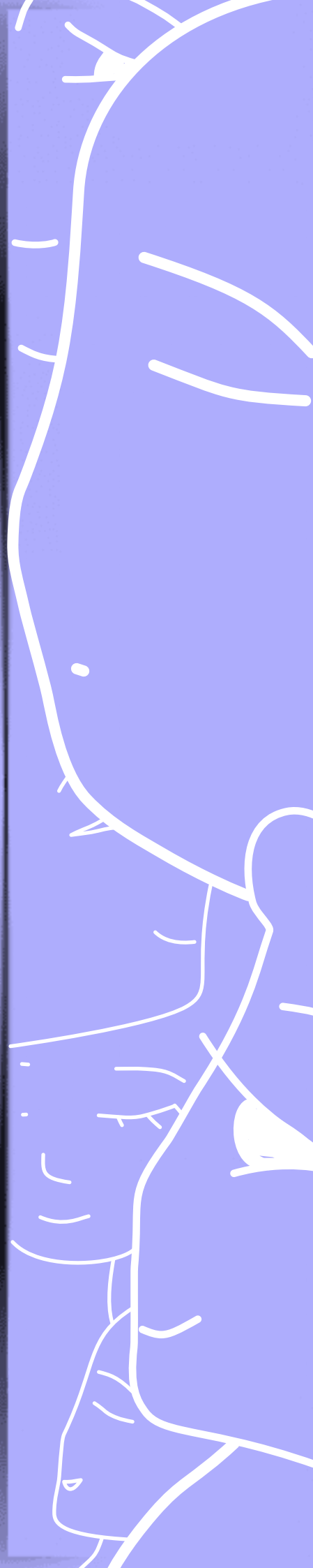
(*): Vrednosti zasnovane na manje od 25 neponderisanih slučajeva.

Anketu višestrukih pokazatelja (MICS) za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu sprovela je 2025. godine Agencija za statistiku Kosova (ASK), kao deo globalnog programa MICS. Tehničku podršku pružio je Fond Ujedinjenih nacija za decu (UNICEF), uz finansiranje Agencije za statistiku Kosova, UNICEF-a, Švajcarske kancelarije za saradnju – Ambasade Švajcarske na Kosovu, Kancelarije koordinatora Ujedinjenih nacija za razvoj na Kosovu (UNDCO) i Fonda Ujedinjenih nacija za stanovništvo (UNFPA)).

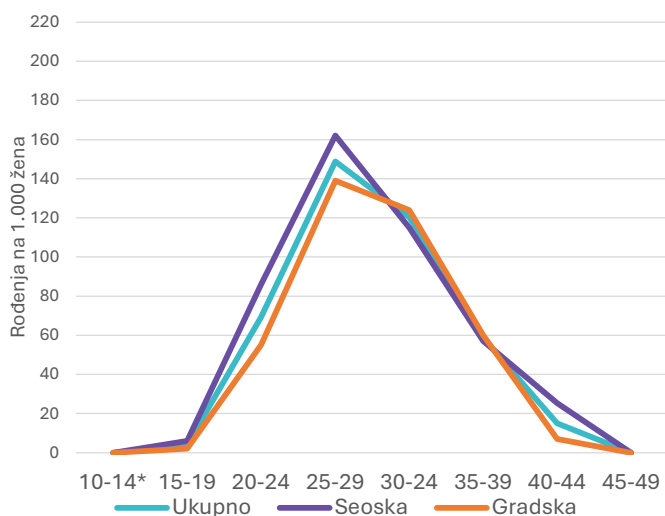
Cilj ovog statističkog pregleda je da predstavi odabrane nalaze iz MICS-a za Kosovo 2025. i MICS-a za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2025. koji se odnose na disciplinovanje deteta. Podaci iz ovog statističkog pregleda mogu se naći u tabelama PR.2.1 i PR.2.2 u Izveštaju o nalazima istraživanja (označeno slovom „R” za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu) u Izveštaju o nalazima istraživanja.

Dodatni statistički pregledi i Izveštaj o nalazima istraživanja za ovo i druga istraživanja dostupni su na mics.unicef.org/surveys.

Fertilitet, Planiranje Porodice i Prenatalna Nega

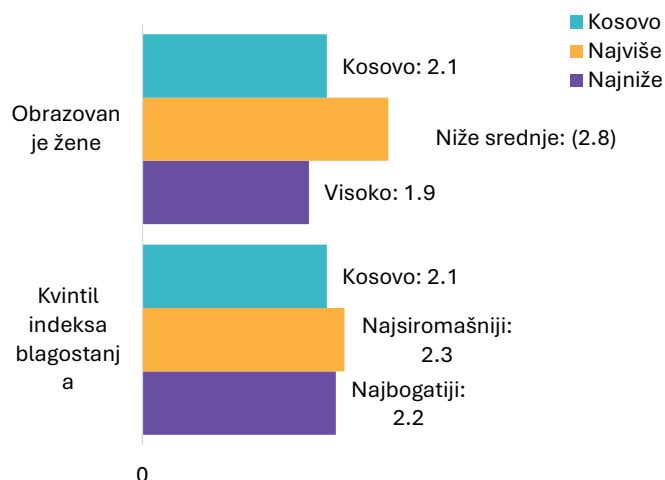

Fertilitet

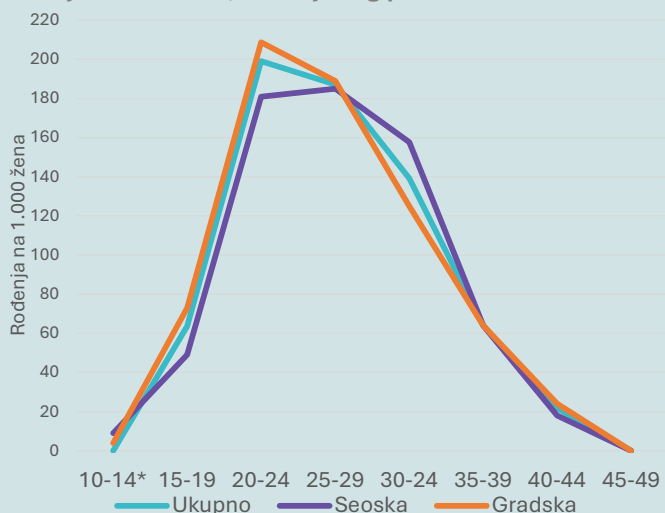
Specifične stope fertiliteta prema starosti
Kosovo

Specifične stope fertiliteta prema starosti (SSFS) predstavljaju broj živorođenja u poslednje 3 godine, podeljen prosečnim brojem žena u toj starosnoj grupi u istom periodu, izražen na 1.000 žena.

* Zasnovano na retrospektivnim podacima devojaka starosti 15–17 godina

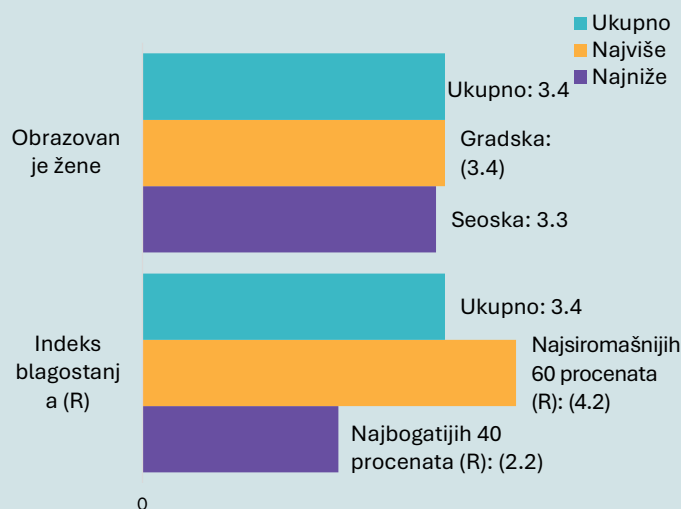
Stopa ukupnog fertiliteta
Kosovo

Stopa ukupnog fertiliteta (SUF) izračunava se zbrajanjem specifičnih stopa fertiliteta prema starosti (SSFS) izračunatih za svaku petogodišnju starosnu grupu žena, od 15 do 49 godina. (): Stopa u zagradi zasnovana je na 125–249 neponderisanih žena-godina izloženosti.

Specifične stope fertiliteta prema starosti
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Specifične stope fertiliteta prema starosti (SSFS) predstavljaju broj živorođenja u poslednje 3 godine, podeljen prosečnim brojem žena u toj starosnoj grupi u istom periodu, izražen na 1.000 žena.

* Zasnovano na retrospektivnim podacima devojaka starosti 15–17 godina

Stopa ukupnog fertiliteta
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Stopa ukupnog fertiliteta (SUF) izračunava se zbrajanjem specifičnih stopa fertiliteta prema starosti (SSFS) izračunatih za svaku petogodišnju starosnu grupu žena, od 15 do 49 godina. (): Stopa u zagradi zasnovana je na 125–249 neponderisanih žena-godina izloženosti.

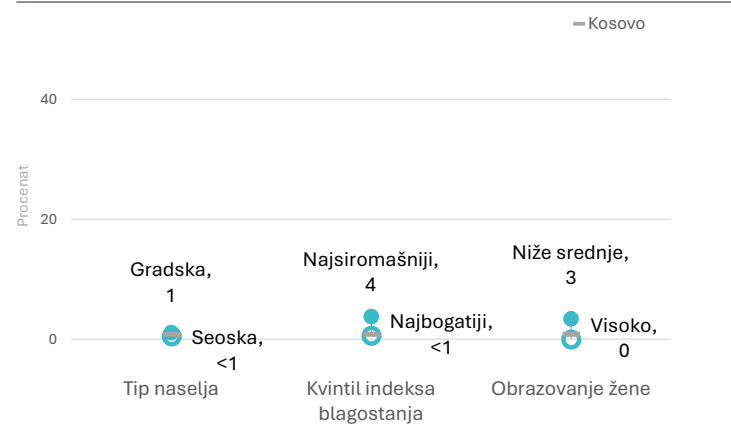
Stopa rađanja adolescentkinja: SDG pokazatelj 3.7.2

Specifična stopa fertiliteta prema starosti za devojke starosti 15–19 godina za trogodišnji period koji je prethodio istraživanju. Disagregacije se ne izračunavaju za devojčice starosti 10–14 godina zbog niske stope rađanja (videti grafikon iznad).
(): Stopa u zagradi zasnovana je na 125–249 neponderisanih žena-godina izloženosti.

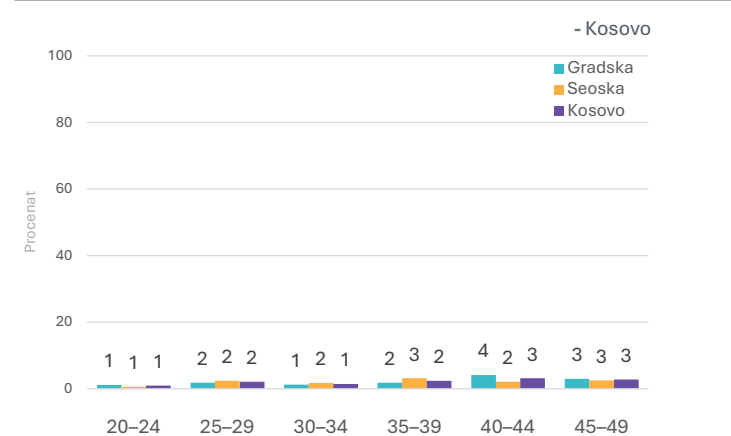
Stopa rađanja adolescentkinja, SDG pokazatelj 3.7.2, deo je cilja 3.7: Do 2030. godine obezbediti univerzalni pristup uslugama seksualne i reproduktivne zdravstvene zaštite, uključujući planiranje porodice, informisanje i obrazovanje, kao i integraciju reproduktivnog zdravlja u nacionalne strategije i programe. Smanjenje adolescentnog fertiliteta i rešavanje višestrukih faktora koji na njega utiču od ključnog su značaja za unapređenje seksualnog i reproduktivnog zdravlja, kao i društvenog i ekonomskog blagostanja adolescenata. Sprečavanje rađanja u veoma ranom životnom dobu žene važna je mera za unapređenje zdravlja majki i smanjenje smrtnosti odojčadi.

Rano rađanje – pre 18. godine

Procenat žena starosti 20–24 godine koje su rodile živorođeno dete pre 18. godine, prema osnovnim karakteristikama.

Trendovi u ranom rađanju – pre 18. godine

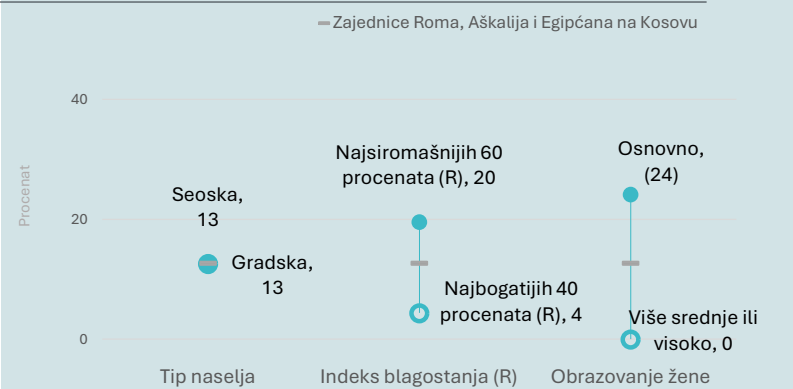

Procenat žena starosti 20–49 godina koje su rodile živorođeno dete pre 18. godine, prema tipu naselja i starosnoj grupi.

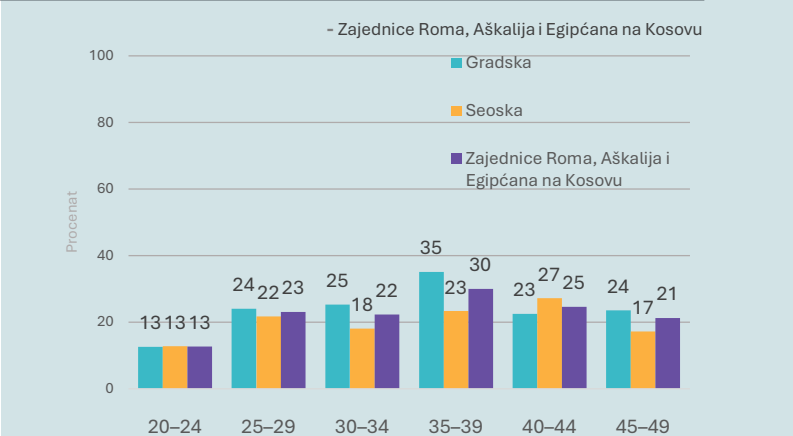
Specifična stopa fertiliteta prema starosti za devojke starosti 15–19 godina za trogodišnji period koji je prethodio istraživanju. Disagregacije se ne izračunavaju za devojčice starosti 10–14 godina zbog niske stope rađanja (videti grafikon iznad).
(): Stopa u zagradi zasnovana je na 125–249 neponderisanih žena-godina izloženosti.

(R) Indeks blagostanja izrađen je na osnovu podataka o imovini domaćinstava i pretpostavlja se da odražava dugoročno blagostanje, rangirajući domaćinstva od najsiromašnijih do najbogatijih. Izračunavanja su sprovedena odvojeno za Kosovo i MICS za romske, aškaliske i egipćanske zajednice na Kosovu, koristeći karakteristike specifične za svaki uzorak. Dobijene vrednosti indeksa blagostanja stoga su specifične za svaki uzorak i nisu direktno uporedive između dva istraživanja. Kada su veličine uzorka za kvintile indeksa blagostanja premale za odvojeno prikazivanje rezultata, podaci se ponekad spajaju u dve grupe: najsiromašnijih 60 procenata (donja tri kvintila) i najbogatijih 40 procenata (gornja dva kvintila). Nalazi zasnovani na vrednostima indeksa blagostanja izračunatim za MICS za romske, aškaliske i egipćanske zajednice na Kosovu označeni su slovom „(R)” u grafikonima.

Procenat žena starosti 20–24 godine koje su rodile živorođeno dete pre 18. godine, prema osnovnim karakteristikama.

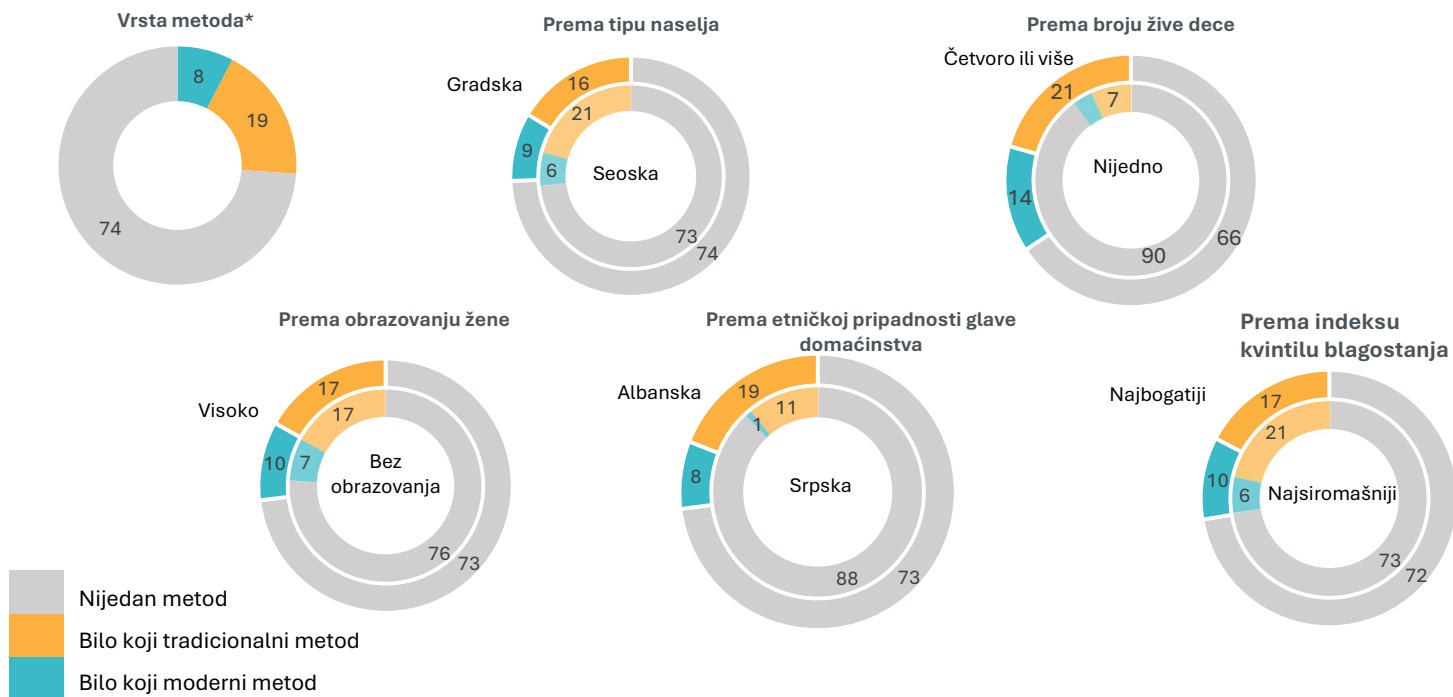
(): Stopa u zagradi zasnovana je na 125–249 neponderisanih žena-godina izloženosti.

Procenat žena starosti 20–49 godina koje su rodile živorođeno dete pre 18. godine, prema tipu naselja i starosnoj grupi.

Planiranje porodice

Metod planiranja porodice prema različitim karakteristikama: Kosovo

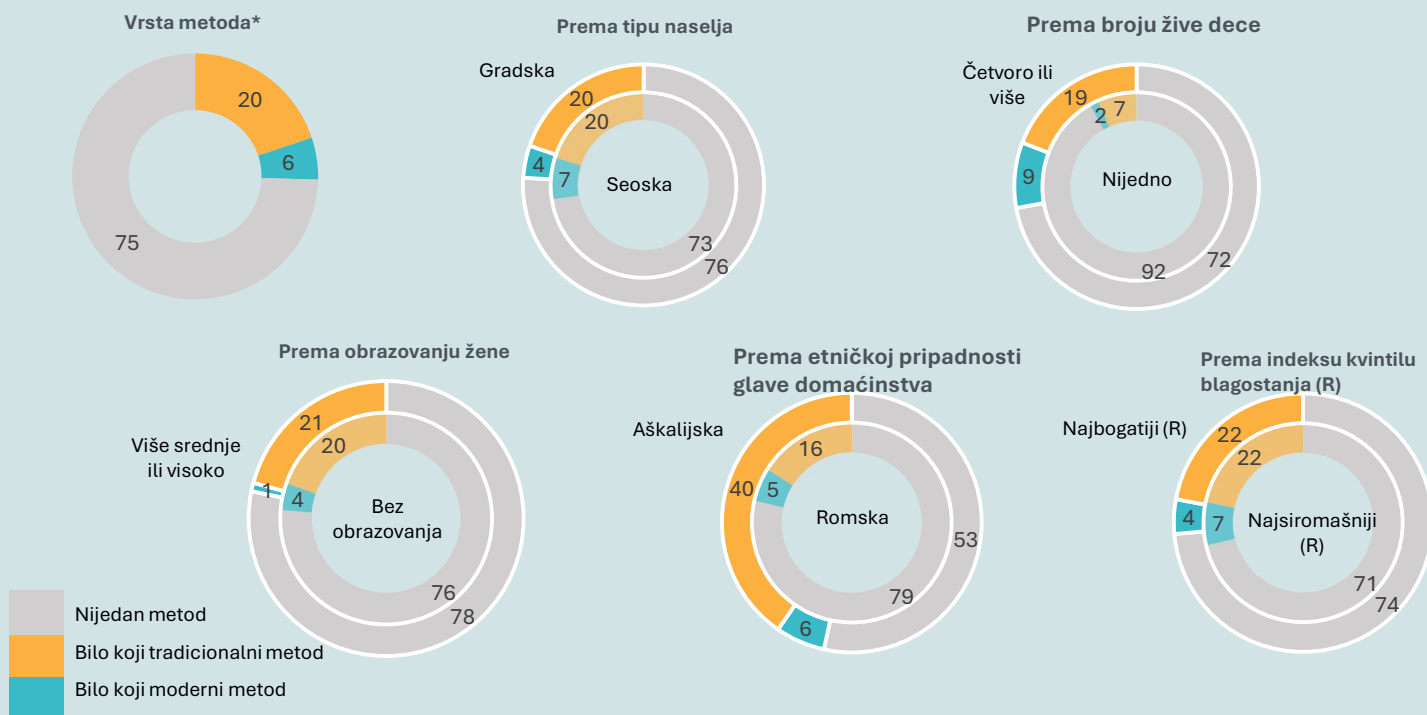

Procenat žena starosti 15–49 godina koje su trenutno u braku ili vanbračnoj zajednici i koje koriste (ili čiji partner koristi) neki metod kontracepcije

*Moderne metode uključuju žensku sterilizaciju, spiralu (IUD), injekcije, pilule, muški kondom i ženski kondom (nije bilo slučajeva muške sterilizacije, implantata, dijafragme/pene/gela i kontraceptivnog flastera). Tradicionalne metode odnose se na periodičnu apstinenciju i prekinut snošaj.

Zbog zaokruživanja, zbir procenata ne mora iznositi 100.

Metod planiranja porodice prema različitim karakteristikama: Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procenat žena starosti 15–49 godina koje su trenutno u braku ili vanbračnoj zajednici i koje koriste (ili čiji partner koristi) neki metod kontracepcije

*Moderne metode uključuju žensku sterilizaciju, spiralu (IUD), injekcije, pilule, muški kondom i ženski kondom (nije bilo slučajeva muške sterilizacije, implantata, dijafragme/pene/gela i kontraceptivnog flastera). Tradicionalne metode odnose se na periodičnu apstinenciju i prekinut snošaj.

Zbog zaokruživanja, zbir procenata ne mora iznositi 100.

Elementi zdravlja majki i novorođenčadi

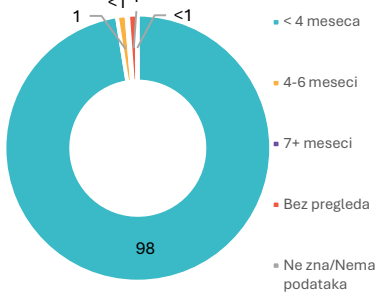
Broj prenatalnih pregleda

	PNP: Najmanje 1 pregled (kvalifikovano osoblje)	PNP: Pregledi (bilo koji pružalac)		Bez pregleda
		Najmanje 4	Najmanje 8	
Kosovo	99	98	83	1
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu	98	92	55	2

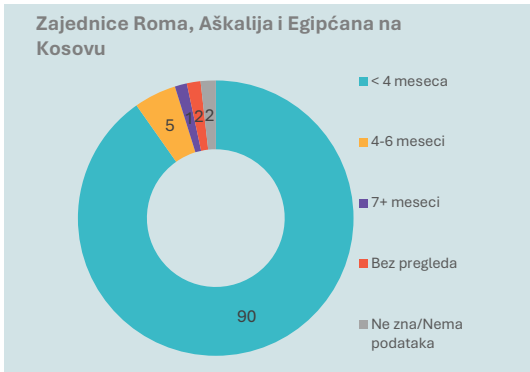
Procenat žena starosti 15–49 godina koje su rodile živorođeno dete u poslednje 2 godine, prema broju prenatalnih pregleda kod bilo kog pružaoca zdravstvenih usluga, i procenat žena koje je najmanje jednom pregledalo kvalifikovano zdravstveno osoblje.

Vreme prvog prenatalnog pregleda

Kosovo

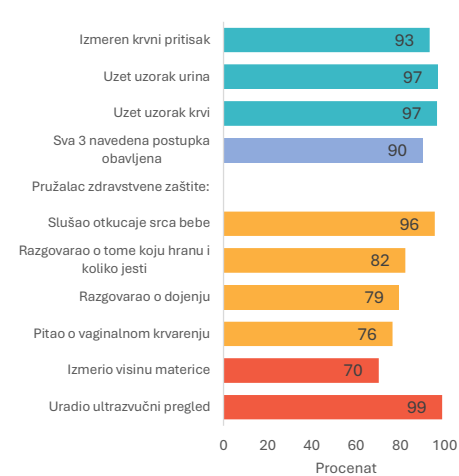

Procenat žena starosti 15–49 godina koje su rodile živorođeno dete u poslednje 2 godine i koje je tokom poslednje trudnoće koja je dovela do živorođenja najmanje jednom pregledalo kvalifikovano zdravstveno osoblje, prema vremenu prvog prenatalnog pregleda. Zbog zaokruživanja, zbir procenata ne mora iznositi 100.

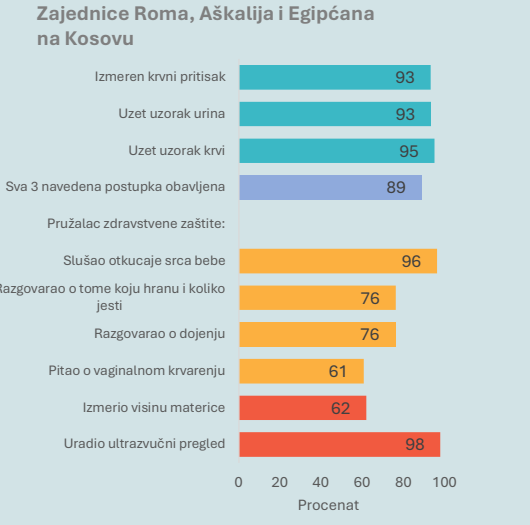

Sadržaj i pokrivenost uslugama prenatalne nege

Kosovo

Procenat žena starosti 15–49 godina koje su rodile živorođeno dete u poslednje 2 godine i kojima je izmeren krvni pritisak i uzeti uzorci urina i krvi, kod kojih je pružalac zdravstvenih usluga slušao otkucaje srca bebe, razgovarao o tome koju hranu i koliko jesti, o dojenju i o vaginalnom krvarenju, izmerio visinu materice i obavio ultrazvučni pregled tokom poslednje trudnoće koja je dovela do živorođenja

Anketu višestrukih pokazatelja (MICS) za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu sproveda je 2025. godine Agencija za statistiku Kosova (ASK), kao deo globalnog MICS programa. Tehničku podršku pružio je Fond Ujedinjenih nacija za decu (UNICEF), uz finansiranje Agencije za statistiku Kosova, UNICEF-a, Švajcarske kancelarije za saradnju – Ambasade Švajcarske na Kosovu, Kancelarije koordinatora Ujedinjenih nacija za razvoj na Kosovu (UNDCO) i Fonda Ujedinjenih nacija za stanovništvo (UNFPA).

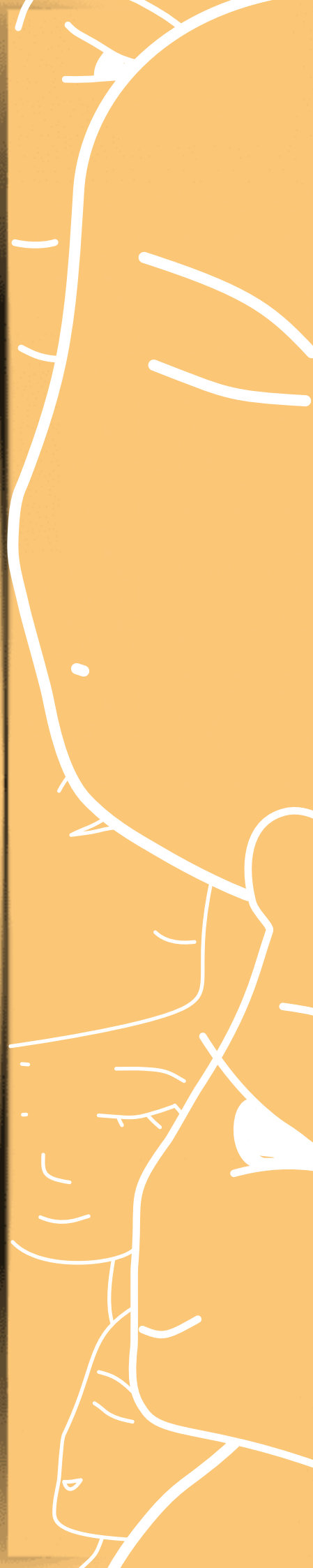
Cilj ovog statističkog pregleda je predstavljanje odabranih nalaza iz MICS-a za Kosovo 2025. i MICS-a za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2025. koji se odnose na fertilitet, planiranje porodice i prenatalnu negu. Podaci iz ovog statističkog pregleda mogu se naći u tabelama TM.1.1, TM.2.1, TM.2.2W, TM.2.3W, TM.3.1, TM.5.1, TM.5.2 i TM.5.3 u Izveštaju o nalazima istraživanja, pri čemu su podaci za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu označeni slovom „R”.

Ključne poruke

- Stopa ukupnog fertiliteta na Kosovu iznosi 2,1 živorođenja po ženi starosti 15–49 godina. Među ženama koje žive u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu, stopa ukupnog fertiliteta raste na 3,4 živorođenja po ženi.
- Među ženama koje žive u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu, stopa ukupnog fertiliteta viša je kod žena iz najsiromašnijeg kvintila blagostanja nego kod žena iz najbogatijeg kvintila blagostanja, sa 4,2 odnosno 2,2 živorođenja po ženi.
- Stope fertiliteta na Kosovu dostižu najvišu vrednost među ženama starosti 25–29 godina, sa 149 rođenja na 1.000 žena, dok je među zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana najviša vrednost među ženama starosti 20–24 godine, sa 199 rođenja na 1.000 žena.
- U zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana, stopa rađanja adolescentkinja među ženama starosti 15–19 godina sa nižim srednjim obrazovanjem tri puta je viša nego među ženama sa višim srednjim obrazovanjem.
- Na Kosovu je 1 od 25 žena starosti 20–24 godine koje žive u najsiromašnijim domaćinstvima rodila živorođeno dete pre 18. godine (4 procenta). Među zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana, ovaj udeo dostiže 40 procenata među ženama iz najbogatijih domaćinstava i 60 procenata među ženama iz najsiromašnijih domaćinstava.
- Korišćenje modernih kontraceptivnih metoda među ženama starosti 15–49 godina koje su trenutno u braku ili zajednici ostaje nisko, sa 8 procenata na Kosovu i 6 procenata među ženama koje žive u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana.
- Udeo žena starosti 15–49 godina koje tokom trudnoće nisu primile prenatalnu negu iznosi 1 procenat na Kosovu i 2 procenta među ženama iste starosne grupe iz zajednica Roma, Aškalija i Egipćana. Ovaj udeo je najviši među ženama na Kosovu koje žive u domaćinstvima u najsiromašnijem kvintilu blagostanja (2 procenta) i među ženama iz zajednica Roma, Aškalija i Egipćana koje su bez obrazovanja ili imaju samo predškolsko obrazovanje (5 procenata).

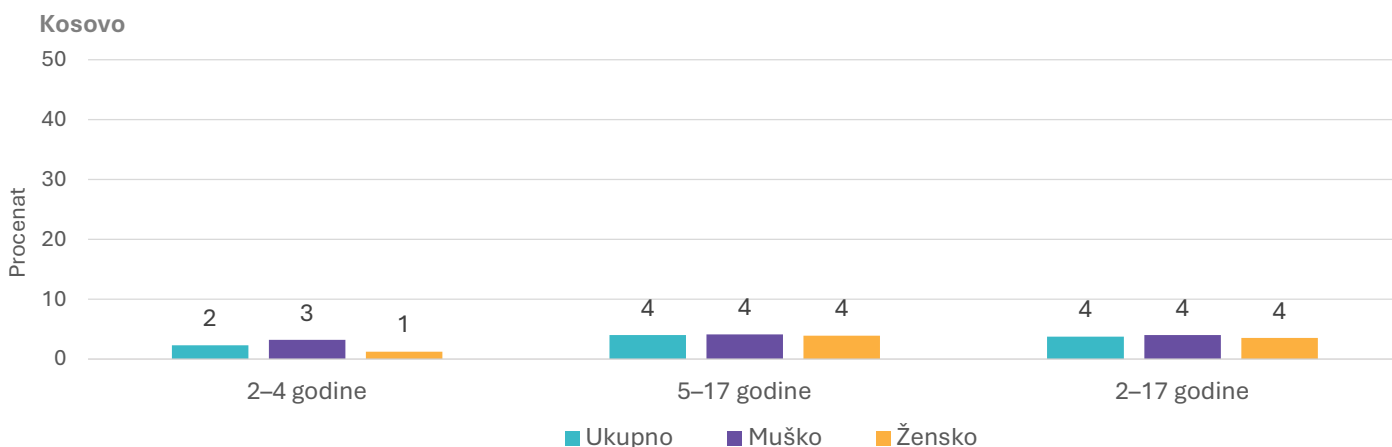
Dodatni statistički pregledi i Izveštaj o nalazima istraživanja za ovo i druga istraživanja dostupni su na mics.unicef.org/surveys.

Funkcionisanje Dece

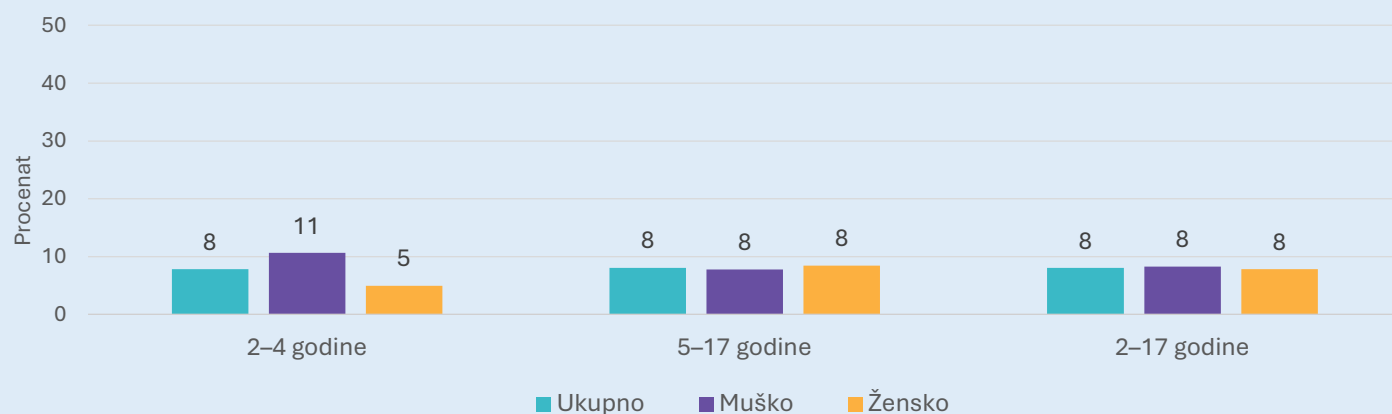
Funkcionisanje dece: Nivoi i domen

Nivoi funkcionisanja dece prema starosnoj grupi

Procentat dece starosti 2–17 godina sa funkcionalnom teškoćom, prema starosnoj grupi

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procentat dece starosti 2–17 godina sa funkcionalnom teškoćom, prema starosnoj grupi

Deca sa invaliditetom su među najmarginalizovanijim grupama u društvu. Suočena sa svakodnevnim diskriminacijom u vidu negativnih stavova i nedostatka odgovarajućih politika i zakonodavstva, često je verovatno da će biti među najsiromašnijim članovima stanovništva i manje je verovatno da će pohađati školu, imati pristup medicinskim uslugama ili da će se njihov glas čuti u društvu. Diskriminacija i isključenost dece sa invaliditetom takođe ih izlažu većem riziku od fizičkog i emocionalnog zlostavljanja ili drugih oblika zanemarivanja, nasilja i eksploatacije.

Konvencija o pravima deteta (UNICEF, 1989) i Konvencija o pravima osoba sa invaliditetom (UN, 2006) izričito utvrđuju prava dece sa invaliditetom na jednakoj osnovi sa drugom decom i pozivaju na unapređenje njihovog pristupa uslugama i njihovog učešća u svim aspektima života.

Da bi se ovi ciljevi ostvarili, potrebni su uporedivi i pouzdani podaci između zemalja. Modul o funkcionisanju dece osmišljen je u skladu sa Međunarodnom klasifikacijom funkcionisanja, invaliditeta i zdravlja SZO i Konvencijom UN o pravima osoba sa invaliditetom, kako bi se prikupile informacije o funkcionalnim teškoćama koje deca imaju u različitim domenima, uključujući sluh, vid, komunikaciju/razumevanje, učenje, pokretljivost i emocije. Deca sa funkcionalnim teškoćama mogu biti izložena riziku od ograničenog učešća u neprilagođenom okruženju i ograničenog ostvarivanja svojih prava.

¹Svako pominjanje Kosova treba tumačiti u potpunosti u skladu sa Rezolucijom 1244 (1999) Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija.

Domeni funkcionisanja dece

Kosovo

	Vid	Sluh	Hodanje	Fina motorika	Komunikacija	Učenje	Igra	Kontrola ponašanja	Briga o sebi	Pamćenje	Koncentracija	Prihvatanje promena	Sklapanje prijateljstava	Anksioznost	Depresija
2–4 godine	<1	0	<1	0	2	<1	<1	<1	N/P	N/P	N/P	N/P	N/P	N/P	N/P
5–17 godina	<1	0	<1	N/P	<1	<1	N/P	<1	<1	<1	<1	1	1	<1	<1

Procenat dece starosti 2–4 i 5–17 godina sa funkcionalnim teškoćama u najmanje jednom domenu, prema domenu teškoće
N/P: Nije primenljivo

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

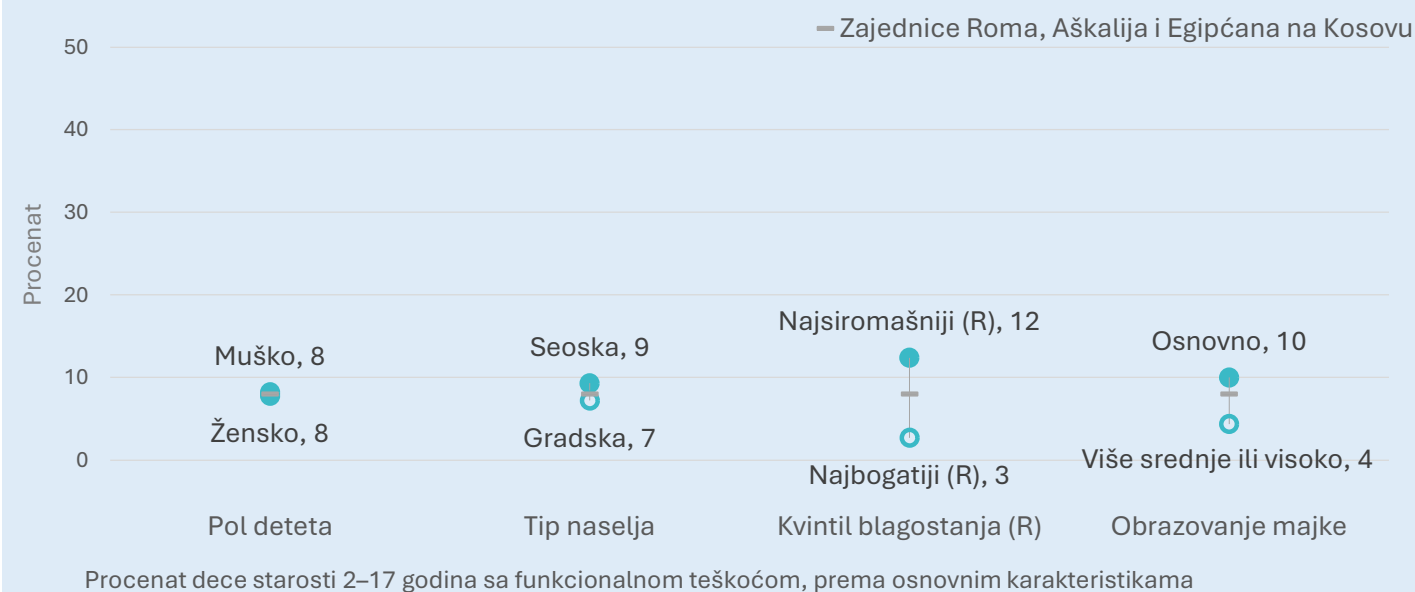
	Vid	Sluh	Hodanje	Fina motorika	Komunikacija	Učenje	Igra	Kontrola ponašanja	Briga o sebi	Pamćenje	Koncentracija	Prihvatanje promena	Sklapanje prijateljstava	Anksioznost	Depresija
2–4 godine	<1	0	2	<1	5	3	1	<1	N/P	N/P	N/P	N/P	N/P	N/P	N/P
5–17 godina	<1	<1	1	N/P	1	2	N/P	2	<1	1	<1	2	2	<1	<1

Procenat dece starosti 2–4 i 5–17 godina sa funkcionalnim teškoćama u najmanje jednom domenu, prema domenu teškoće
N/P: Nije primenljivo

Ključne poruke

- Za 1 od 25 dece starosti 2–17 godina na Kosovu i oko 1 od 8 dece iste starosti koja žive u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana prijavljeno je da imaju funkcionalne teškoće u najmanje jednom domenu.
- Na Kosovu su funkcionalne teškoće u najmanje jednom domenu prijavljene kod 11 procenata dece starosti 2–17 godina čije majke nemaju obrazovanje, u poređenju sa 2 procenta dece starosti 2–17 godina čije majke imaju visoko obrazovanje. Među zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana, odgovarajući udeli su 10 procenata i 4 procenta, redom.
- Među decom starosti 2–4 godine, teškoće u komunikaciji najčešće su prijavljene i pogađaju 2 procenta dece, dok su među decom starosti 5–17 godina najčešće prijavljene teškoće u prihvatanju promena i sklapanju prijateljstava, koje pogađaju po 1 procenat dece.
- Funkcionalne teškoće izraženije su među decom iz zajednica Roma, Aškalija i Egipćana, posebno u domenima komunikacije i učenja. Među decom starosti 2–4 godine, 5 procenata ima teškoće u komunikaciji, a 3 procenta teškoće u učenju, dok među decom starosti 5–17 godina 2 procenta ima teškoće u učenju, kontroli ponašanja, prihvatanju promena i sklapanju prijateljstava.
- Socioekonomske nejednakosti ostaju vidljive. Na Kosovu su funkcionalne teškoće u najmanje jednom domenu prijavljene kod 6 procenata dece starosti 2–17 godina koja žive u najsiriromašnijim domaćinstvima, u poređenju sa 2 procenta dece u najbogatijim domaćinstvima. Među zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana, odgovarajući udeli su 12 procenata i 3 procenta, redom.

Funkcionisanje dece: nejednakosti

(R) Indeks blagostanja izrađen je na osnovu podataka o imovini domaćinstava i pretpostavlja se da odražava dugoročno blagostanje, rangirajući domaćinstva od najsiromašnijih do najbogatijih. Izračunavanja su sprovedena odvojeno za MICS za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu, koristeći karakteristike specifične za svaki uzorak. Dobijene vrednosti indeksa blagostanja stoga su specifične za svaki uzorak i nisu direktno uporedive između dva istraživanja. Kada su veličine uzorka za kvintile indeksa blagostanja premale za odvojeno prikazivanje rezultata, podaci se ponekad spajaju u dve grupe: najsiromašnijih 60 procenata (donja tri kvintila) i najbogatijih 40 procenata (gornja dva kvintila). Nalazi zasnovani na vrednostima indeksa blagostanja izračunatim za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu označeni su slovom „(R)” u grafikonima.

Anketu višestrukih pokazatelja (MICS) za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu sprovedla je 2025. godine Agencija za statistiku Kosova (ASK), kao deo globalnog MICS programa. Tehničku podršku pružio je Fond Ujedinjenih nacija za decu (UNICEF), uz finansiranje Agencije za statistiku Kosova, UNICEF-a, Švajcarske kancelarije za saradnju – Ambasade Švajcarske na Kosovu, Kancelarije koordinatora Ujedinjenih nacija za razvoj na Kosovu (UNDCO) i Fonda Ujedinjenih nacija za stanovništvo (UNFPA).

Cilj ovog statističkog pregleda je da predstavi odabrane nalaze iz MICS-a za Kosovo 2025. i MICS-a za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2025. koji se odnose na funkcionisanje dece. Podaci iz ovog statističkog pregleda mogu se naći u tabelama EQ.1.1, EQ.1.2, EQ.1.3 i EQ.1.4 u Izveštaju o nalazima istraživanja, pri čemu su podaci za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu označeni slovom „R”.

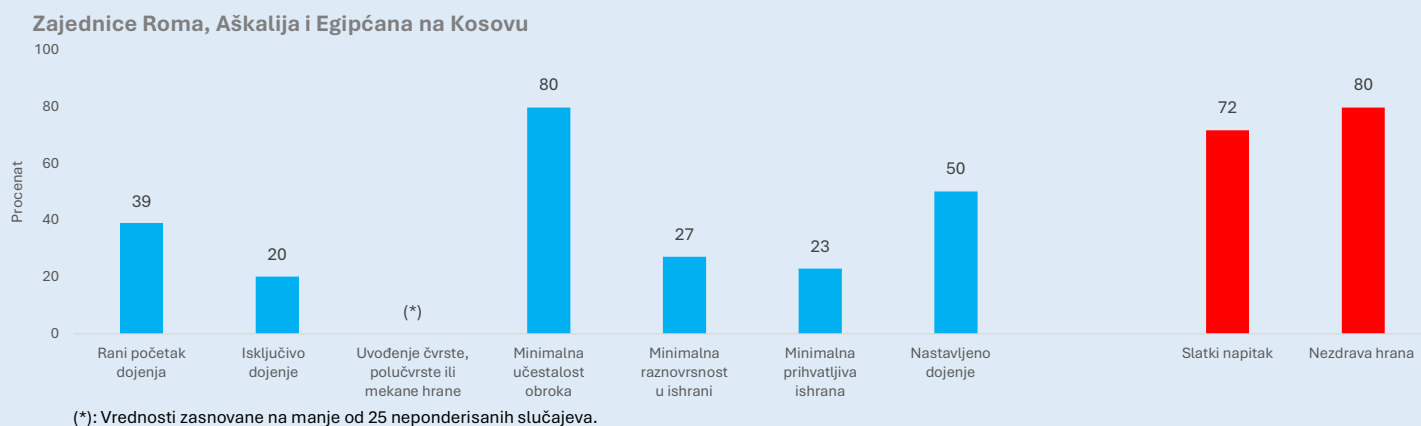
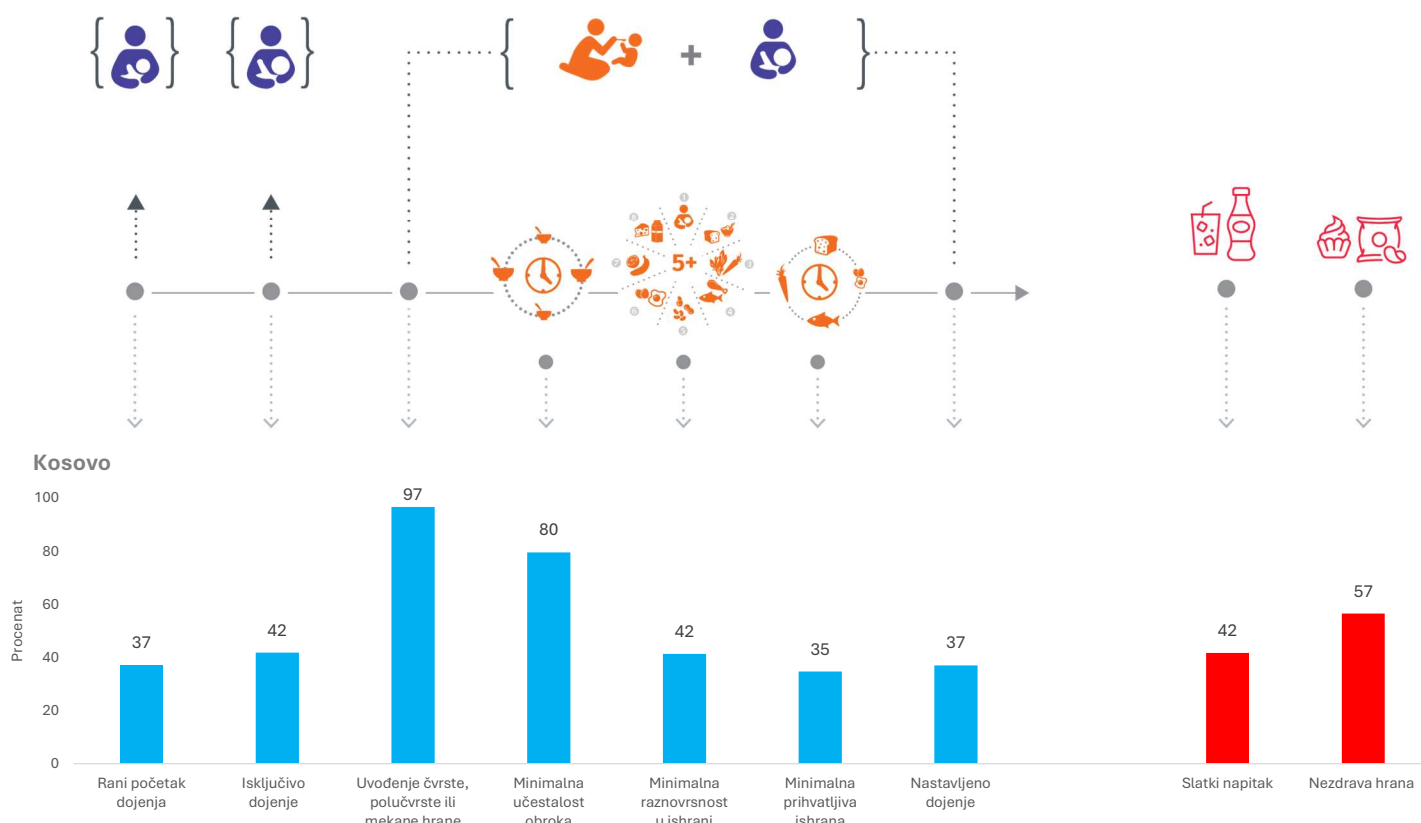
Dodatni statistički pregledi i Izveštaj o nalazima istraživanja za ovo i druga istraživanja dostupni su na mics.unicef.org/surveys.

Ishrana Odojčadi i Male Dece

Ishrana odojčadi i male dece (IYCF)

Ishrana odojčadi i male dece

Rani početak dojenja: procenat novorođenčadi koja su stavljena na grudi u roku od jednog sata nakon rođenja; **Isključivo dojenje:** procenat odojčadi starosti 0–5 meseci koja dobijaju samo majčino mleko; **Uvođenje čvrste hrane:** procenat odojčadi starosti 6–8 meseci koja dobijaju čvrstu ili polučvrstu hranu; **Minimalna raznovrsnost u ishrani:** procenat dece starosti 6–23 meseca koja dobijaju hranu iz 5 od 8 preporučenih grupa namirnica; **Minimalna učestalost obroka:** procenat dece starosti 6–23 meseca koja dobijaju preporučeni minimalni broj čvrstih/mlečnih obroka u skladu sa starošću deteta; **Minimalna prihvatljiva ishrana:** procenat dece starosti 6–23 meseca koja dobijaju minimalnu raznovrsnost u ishrani i minimalni broj obroka; **Nastavljeno dojenje:** procenat dece starosti 12–23 meseca koja dobijaju majčino mleko. **Slatki napitak:** procenat dece starosti 6–23 meseca koja konzumiraju slatke napitke. **Nezdrava hrana:** procenat dece starosti 6–23 meseca koja dobijaju odabranu indikatorsku nezdravu hranu.

¹Svako pominjanje Kosova treba tumačiti u potpunosti u skladu sa Rezolucijom 1244 (1999) Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija.

Ishrana odojčadi i male dece: čime se hrane odojčad i mala deca?

Rani početak dojenja

Procentat novorođenčadi koja su stavljena na grudi u roku od jednog sata nakon rođenja, prema osnovnim karakteristikama

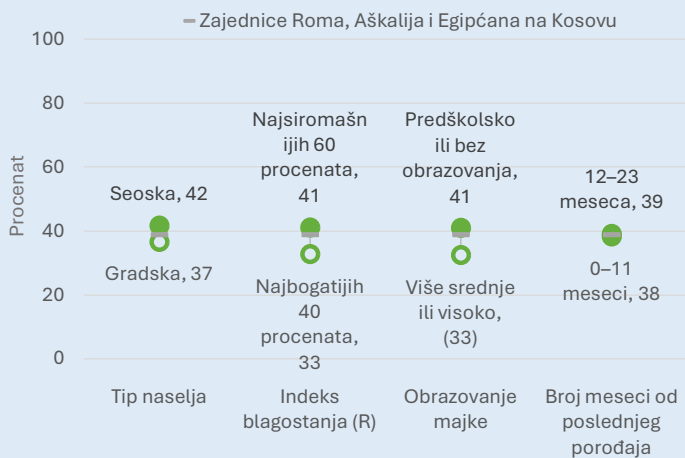
Minimalna raznovrsnost u ishrani

Procentat dece starosti 6–23 meseca koja su dobijala hranu iz najmanje 5 od 8 grupa namirnica, prema osnovnim karakteristikama

(R) Indeks blagostanja izrađen je na osnovu podataka o imovini domaćinstava i pretpostavlja se da odražava dugoročno blagostanje, rangirajući domaćinstva od najsiromašnijih do najbogatijih. Izračunavanja su sprovedena odvojeno za MICS za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu, koristeći karakteristike specifične za svaki uzorak. Dobijene vrednosti indeksa blagostanja stoga su specifične za svaki uzorak i nisu direktno uporedive između dva istraživanja. Kada su veličine uzorka za kvintile indeksa blagostanja premale za odvojeno prikazivanje rezultata, podaci se ponekad spajaju u dve grupe: najsiromašnijih 60 procenata (donja tri kvintila) i najbogatijih 40 procenata (gornja dva kvintila). Nalazi zasnovani na vrednostima indeksa blagostanja izračunatim za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu označeni su slovom „(R)” u grafikonima.

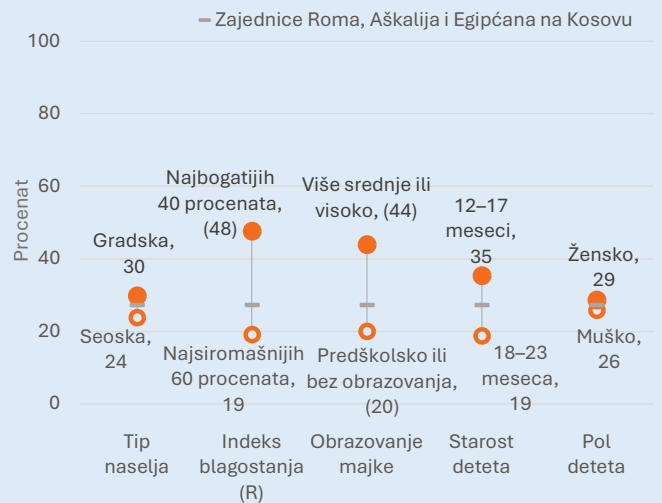
Rani početak dojenja

Procentat novorođenčadi koja su stavljena na grudi u roku od jednog sata nakon rođenja, prema osnovnim karakteristikama

(): Vrednosti zasnovane na 25–49 neponderisanih slučajeva.

Minimalna raznovrsnost u ishrani

Procentat dece starosti 6–23 meseca koja su dobijala hranu iz najmanje 5 od 8 grupa namirnica, prema osnovnim karakteristikama

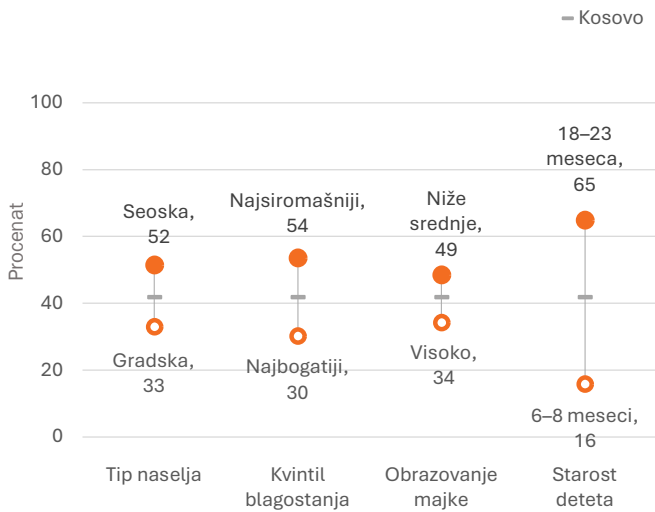
(): Vrednosti zasnovane na 25–49 neponderisanih slučajeva.

Ključne poruke

- Na Kosovu je 37 procenata novorođenčadi iz opšte populacije i 39 procenata novorođenčadi iz zajednica Roma, Aškalija i Egipćana stavljeno na dojk u roku od jednog sata od rođenja.
- Manje od polovine odojčadi starosti 0–5 meseci u opštoj populaciji isključivo je dojeno (42 procenta), dok se u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana ta stopa smanjuje na samo 1 od 5 odojčadi (20 procenata).
- Prakse dojenja razlikuju se među populacionim grupama, pri čemu je nastavljeno dojenje češće među decom iz zajednica Roma, Aškalija i Egipćana (50 procenata) nego među decom u opštoj populaciji (37 procenata).
- Samo oko 2 od 5 dece starosti 6–23 meseca na Kosovu ima minimalnu raznovrsnost u ishrani, dok manje od 3 od 10 dece starosti 6–23 meseca u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana.
- Socioekonomske nejednakosti ostaju vidljive u praksama ishrane odojčadi i male dece i na Kosovu i u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana, pri čemu deca starosti 6–23 meseca iz domaćinstava u najbogatijem kvintilu indeksa blagostanja češće imaju minimalnu raznovrsnost u ishrani nego deca koja žive u najsiromašnijim domaćinstvima.
- Konzumiranje slatkih napitaka i nezdrave hrane često je među decom starosti 6–23 meseca i zabeleženo je kod 42 procenta, odnosno 57 procenata dece na Kosovu. Među decom starosti 6–23 meseca u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana, ti udeli rastu na 72 procenta, odnosno 80 procenata.

Ishrana odojčadi i male dece: čime se hrane odojčad i mala deca?

Konsumiranje slatkih napitaka

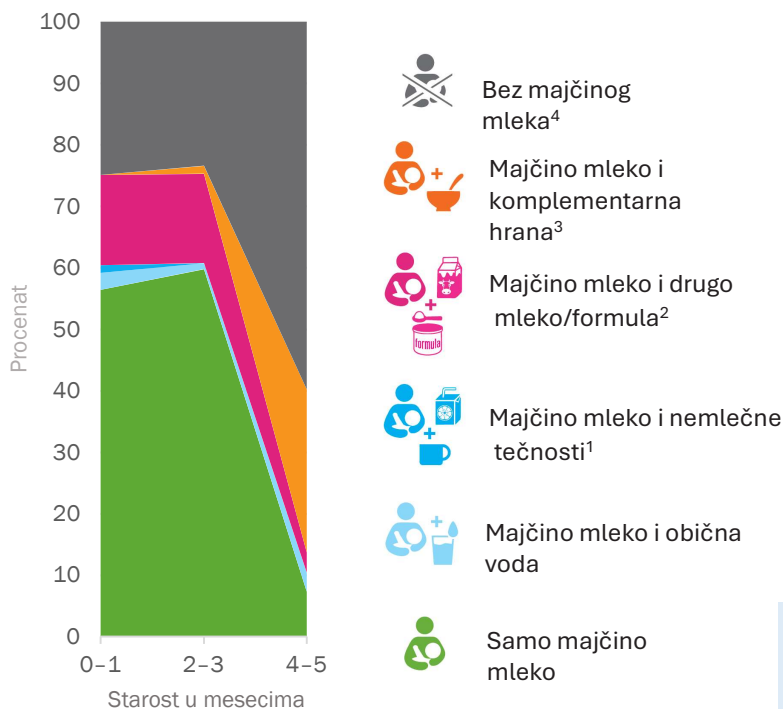
Procent dece starosti 6–23 meseca koja su konzumirala slatki napitak, prema osnovnim karakteristikama

Konsumiranje slatkih napitaka

Procent dece starosti 6–23 meseca koja su konzumirala slatki napitak, prema osnovnim karakteristikama
(): Vrednosti zasnovane na 25–49 neponderisanih slučajeva.

Obrasci ishrane odojčadi starosti 0–5 meseci: Kosovo

Vrednosti za decu starosti 0–1 mesec zasnovane su na 25–49 neponderisanih slučajeva.

Procent odojčadi starosti 0–5 meseci koja dobijaju samo majčino mleko, majčino mleko i običnu vodu, majčino mleko i nemlečne tečnosti, majčino mleko i drugo mleko/formulu, majčino mleko i komplementarnu hranu, i ne dobijaju majčino mleko

Napomene: 1) mogla su dobijati i običnu vodu; 2) mogla su dobijati i običnu vodu i/ili nemlečne tečnosti; 3) mogla su dobijati i običnu vodu, nemlečne tečnosti i/ili drugo mleko/formulu; 4) mogla su dobijati običnu vodu, nemlečne tečnosti, drugo mleko/formulu za odojčad i/ili čvrstu, polučvrstu i mekanu hranu.

Napomena: Podaci o tečnostima ili hrani koje su konzumirala odojčad starosti 0–5 meseci iz MICS-a za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2025. nisu prikazani jer su imenioci zasnovani na manje od 25 neponderisanih slučajeva.

Anketu višestrukih pokazatelja (MICS) za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu sprovela je 2025. godine Agencija za statistiku Kosova (ASK), kao deo globalnog MICS programa. Tehničku podršku pružio je Fond Ujedinjenih nacija za decu (UNICEF), uz finansiranje Agencije za statistiku Kosova, UNICEF-a, Švajcarske kancelarije za saradnju – Ambasade Švajcarske na Kosovu, Kancelarije koordinatora Ujedinjenih nacija za razvoj na Kosovu (UNDCO) i Fonda Ujedinjenih nacija za stanovništvo (UNFPA).

Cilj ovog statističkog pregleda je da predstavi odabrane nalaze iz MICS-a za Kosovo 2025. i MICS-a za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2025. koji se odnose na ishranu odojčadi i male dece (IYCF). Podaci iz ovog statističkog pregleda mogu se naći u tabelama TC.7.1, TC.7.2, TC.7.3, TC.7.4 i TC.7.7 u Izveštaju o nalazima istraživanja, pri čemu su podaci za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu označeni slovom „R”.

Dodatni statistički pregledi i Izveštaj o nalazima istraživanja za ovo i druga istraživanja dostupni su na mics.unicef.org/surveys.

Karakteristike Uzorka i Istraživanja

Kosovo¹

i

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2025

Karakteristike uzorka i istraživanja

MICS

Istraživanje višestrukih
pokazatelja

unicef

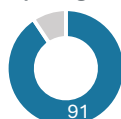
ask

Stope odgovora

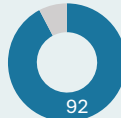
Domaćinstva Kosovo

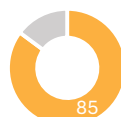
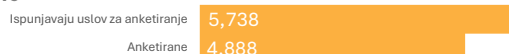
Stope odgovora

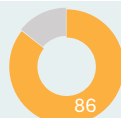
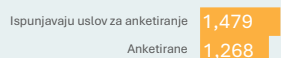
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

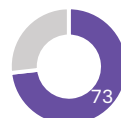
Žene starosti 15–49 godina Kosovo

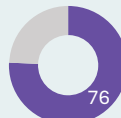
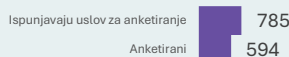
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

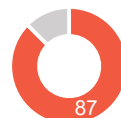
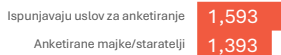
Muškarci starosti 15–49 godina Kosovo

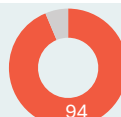
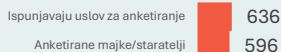
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

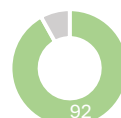
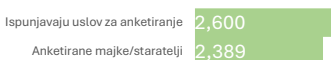
Deca mlađa od 5 godina Kosovo

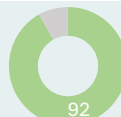
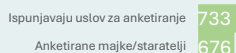
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Deca starosti 5–17 godina Kosovo

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Sprovođenje istraživanja

Institucija koja sprovodi
istraživanje:
Agencija za statistiku Kosova

Okvir uzorka:
Popis stanovništva i
domaćinstava na Kosovu

Ažuriranje okvira uzorka/
Mapiranje i popis
domaćinstava:
April–avgust 2025

Obuka anketara:
Avgust–septembar 2025

Terenski rad:
Septembar–decembar 2025

Upitnici:
Domaćinstva
Žene starosti 15–49 godina
Muškarci starosti 15–49 godina*
Deca mlađa od 5 godina
Deca starosti 5–17 godina*

Obrasci:
Antropometrija: starost 0–4 i 5–9
godina*
Evidencije o vakcinaciji u
zdravstvenim ustanovama

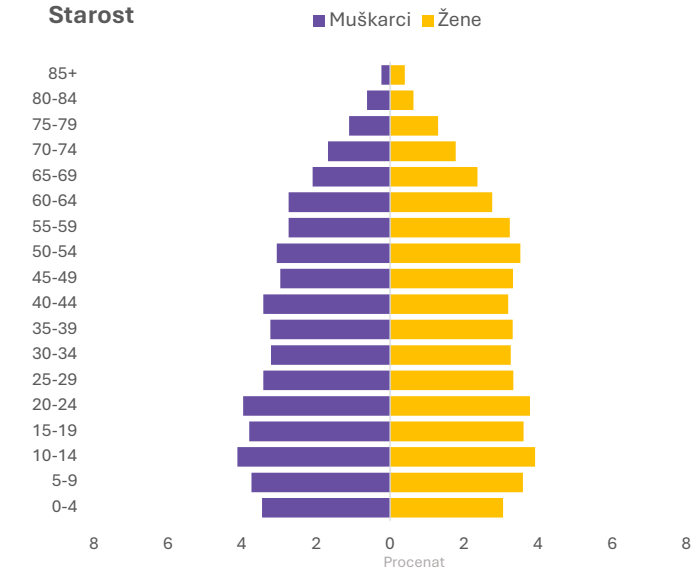
* Poduzorak je izabran prema
standardnoj metodologiji. Za detalje
videti Izveštaj o nalazima istraživanja.

¹ Svako pominjanje Kosova treba tumačiti u potpunosti u skladu sa Rezolucijom 1244 (1999) Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija.

Karakteristike stanovništva

Raspodela stanovništva domaćinstava
prema starosti i polu

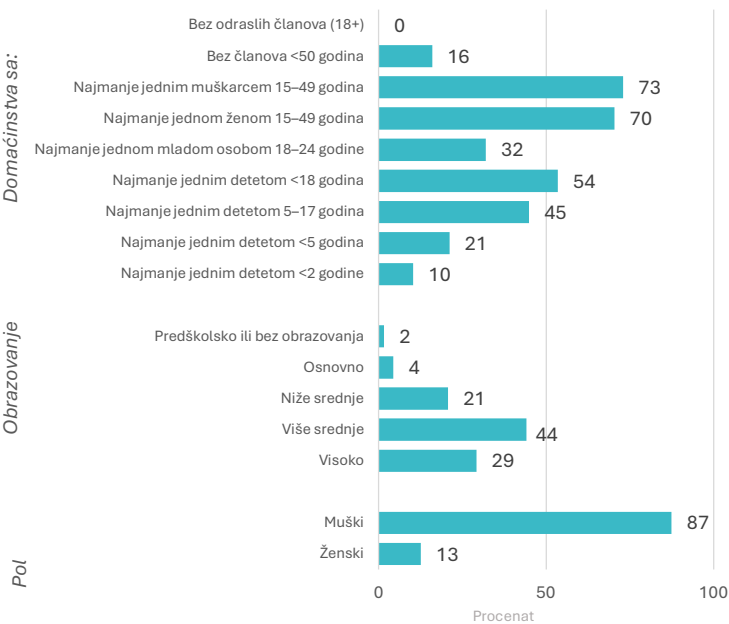
Kosovo

Procentualna raspodela stanovništva domaćinstava prema starosnoj grupi i polu

Sastav domaćinstava i karakteristike
glave domaćinstva

Kosovo

Procentat domaćinstava prema odabranim karakteristikama

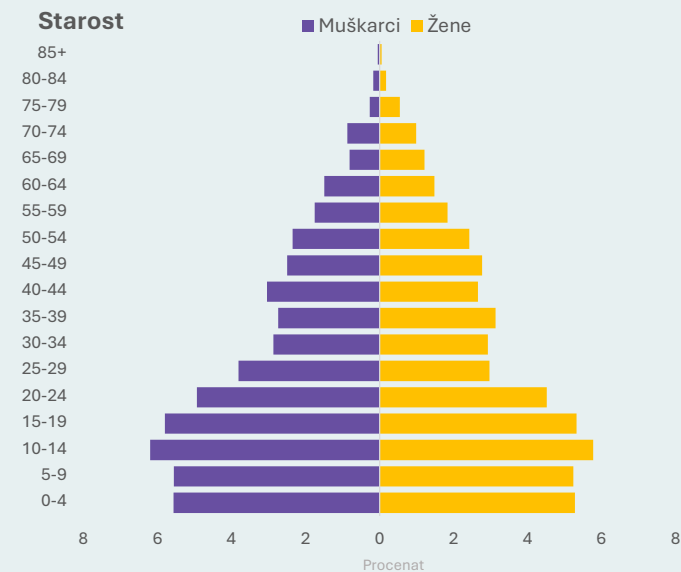
Prosečna veličina domaćinstva

	Kosovo	Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu
Ukupno	4.3	5.3

Prosečan broj članova domaćinstva

Raspodela stanovništva domaćinstava prema
starosti i polu

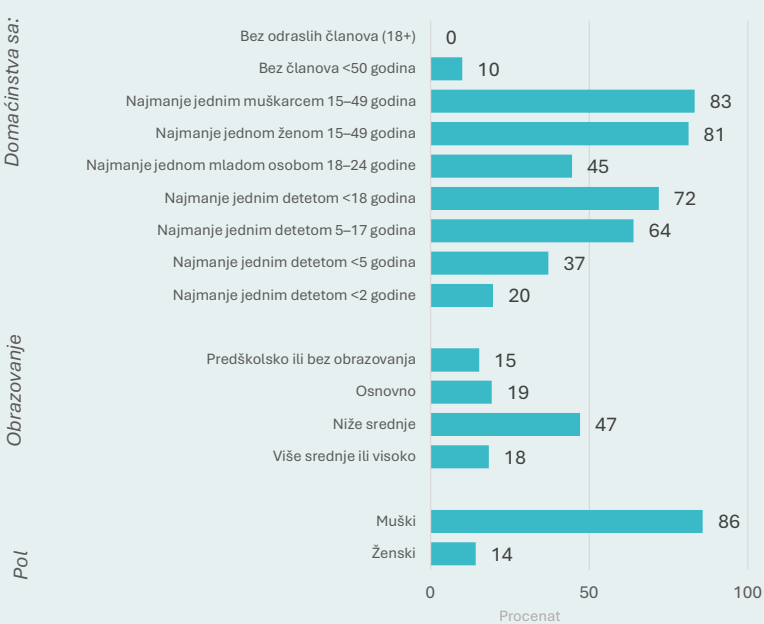
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procentualna raspodela stanovništva domaćinstava prema starosnoj grupi i polu

Sastav domaćinstava i karakteristike
glave domaćinstva

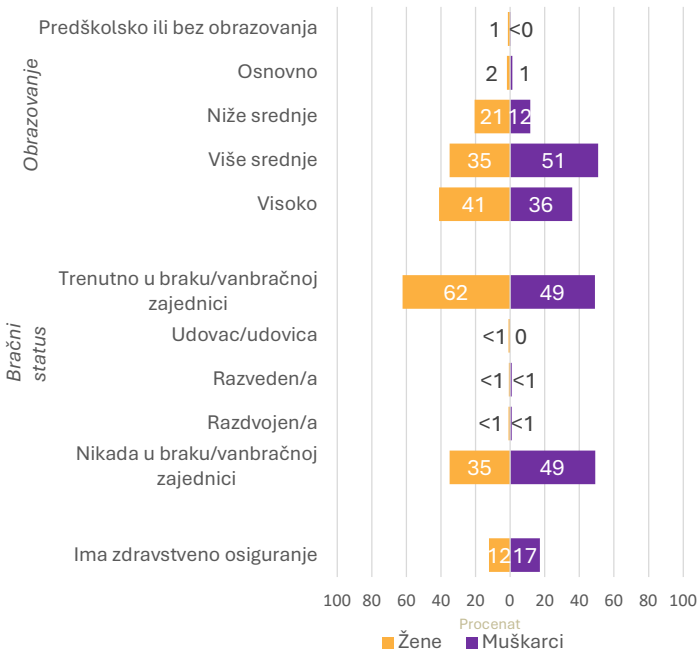
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procentat domaćinstava prema odabranim karakteristikama

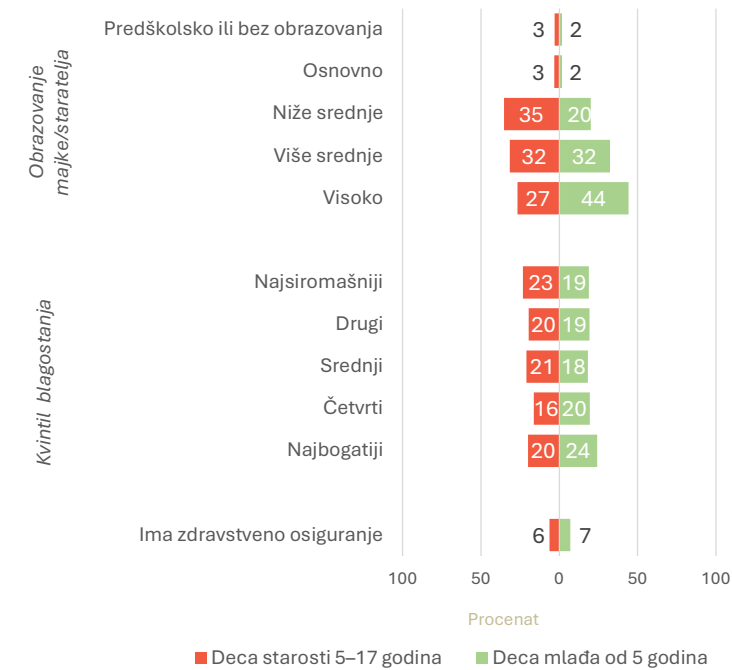
Karakteristike stanovništva

Profil žena i muškaraca
Kosovo

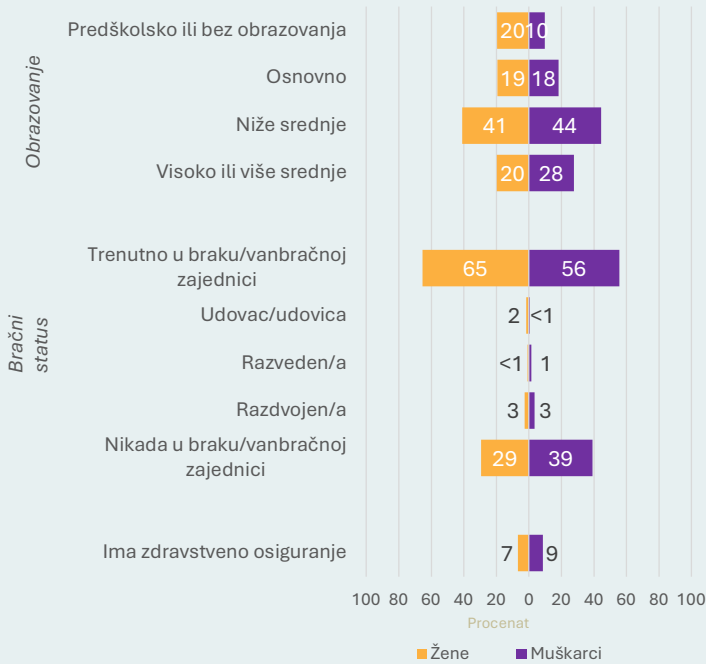
Procentualna raspodela žena i muškaraca starosti 15–49 godina prema osnovnim karakteristikama

Profil dece
Kosovo

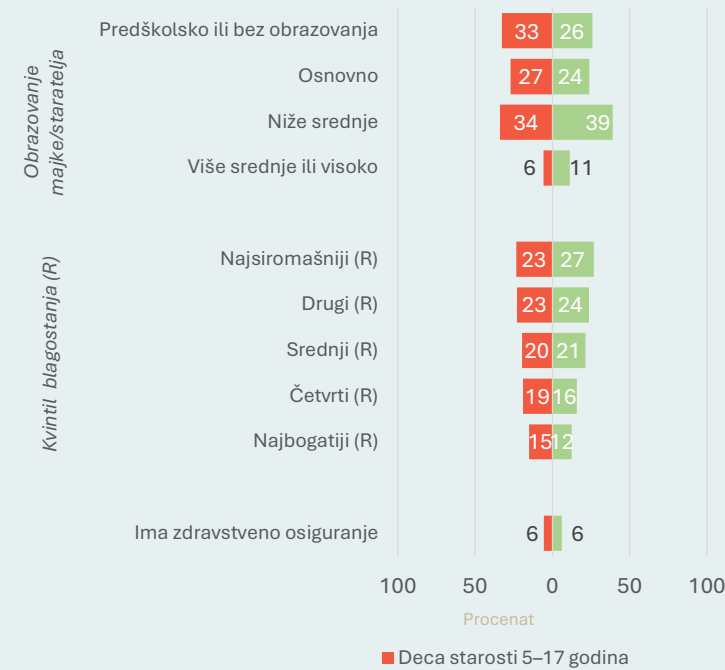
Procentualna raspodela dece starosti 5–17 godina i dece mlađe od 5 godina prema osnovnim karakteristikama

Profil žena i muškaraca
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procentualna raspodela žena i muškaraca starosti 15–49 godina prema osnovnim karakteristikama

Profil dece
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

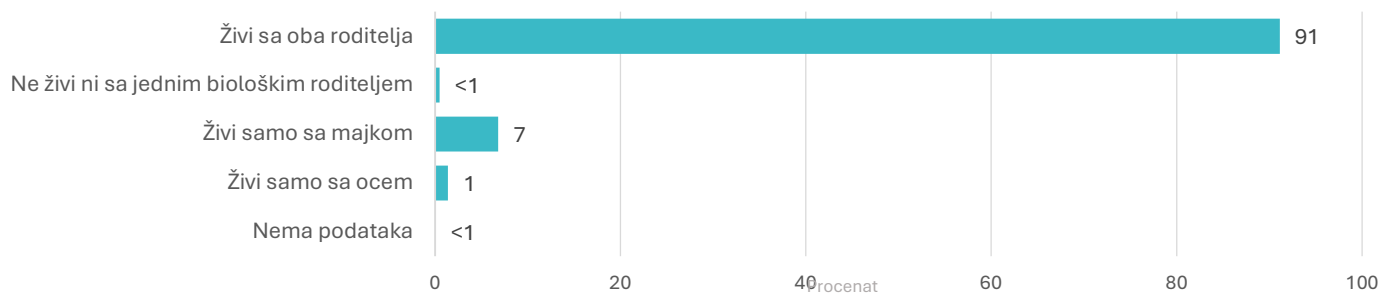

Procentualna raspodela dece starosti 5–17 godina i dece mlađe od 5 godina prema osnovnim karakteristikama

(R) Indeks blagostanja izrađen je na osnovu podataka o imovini domaćinstava i pretpostavlja se da odražava dugoročno blagostanje, rangirajući domaćinstva od najsiromašnijih do najbogatijih. Izračunavanja su sprovedena odvojeno za MICS za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu, koristeći karakteristike specifične za svaki uzorak. Dobijene vrednosti indeksa blagostanja stoga su specifične za svaki uzorak i nisu direktno uporedive između dva istraživanja. Kada su veličine uzorka za kvintile indeksa blagostanja premale za odvojeno prikazivanje rezultata, podaci se ponekad spajaju u dve grupe: najsiromašnijih 60 procenata (donja tri kvintila) i najbogatijih 40 procenata (gornja dva kvintila). Nalazi zasnovani na vrednostima indeksa blagostanja izračunatim za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu označeni su oznakom „(R)” u grafikonima.

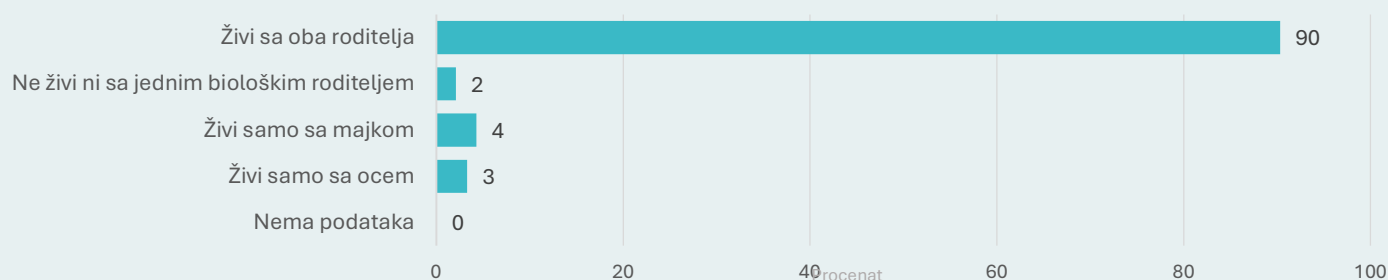
Podaci o tome sa kim deca žive

Kosovo

Procentualna raspodela dece starosti 0–17 godina prema tome sa kim žive
Zbog zaokruživanja, zbir vrednosti ne iznosi 100 procenata.

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procentualna raspodela dece starosti 0–17 godina prema tome sa kim žive
Zbog zaokruživanja, zbir vrednosti ne iznosi 100 procenata.

Ključne poruke

- Stopa odgovora domaćinstava iznosi 91 procenat u istraživanju opšte populacije i 92 procenata u istraživanju zajednica Roma, Aškalija i Egipćana.
- Stope odgovora za individualne upitnike u opštoj populaciji bile su: 85 procenata za žene starosti 15–49 godina, 73 procenata za muškarce starosti 15–49 godina, 87 procenata za decu mlađu od 5 godina i 92 procenata za decu starosti 5–17 godina.
- Stope odgovora za individualne upitnike u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana bile su: 86 procenata za žene starosti 15–49 godina, 76 procenata za muškarce starosti 15–49 godina, 94 procenata za decu mlađu od 5 godina i 92 procenata za decu starosti 5–17 godina.
- Više od polovine populacije u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana mlađe je od 25 godina (54 procenata), dok je u opštoj populaciji Kosova taj udeo oko 2 od 5 (37 procenata).
- Prosečna veličina domaćinstva iznosi 4,3 člana na Kosovu i 5,3 člana u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana. U obe populacije, u 1 od 10 domaćinstava glava domaćinstva je žena.
- Na Kosovu je oko dve trećine žena starosti 15–49 godina i nešto više od polovine muškaraca iste starosti u braku ili zajednici.
- Pokrivenost zdravstvenim osiguranjem je ograničena. U opštoj populaciji, zdravstvenim osiguranjem pokriveno je 17 procenata muškaraca starosti 15–49 godina i 12 procenata žena starosti 15–49 godina, u poređenju sa 9 procenata muškaraca starosti 15–49 godina i 7 procenata žena starosti 15–49 godina u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana. Pokrivenost među decom starosti 5–17 godina jednako je niska i iznosi 6 procenata, dok među decom mlađom od 5 godina iznosi 7 procenata u opštoj populaciji i 6 procenata među decom koja žive u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana.
- Na Kosovu, 91 procenat dece starosti 0–17 godina živi sa oba roditelja, 7 procenata živi samo sa majkom, 1 procenat živi samo sa ocem, a 1 procenat ne živi ni sa jednim roditeljem. Slično tome, u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana, 90 procenata dece starosti 0–17 godina živi sa oba roditelja, 4 procenata živi samo sa majkom, 3 procenata živi samo sa ocem, a 2 procenata ne živi ni sa jednim roditeljem.

Anketu višestrukih pokazatelja (MICS) za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu sprovedla je 2025. godine Agencija za statistiku Kosova (ASK), kao deo globalnog MICS programa. Tehničku podršku pružio je Fond Ujedinjenih nacija za decu (UNICEF), uz finansiranje Agencije za statistiku Kosova, UNICEF-a, Švajcarske kancelarije za saradnju – Ambasade Švajcarske na Kosovu, Kancelarije koordinatora Ujedinjenih nacija za razvoj na Kosovu (UNDCO) i Fonda Ujedinjenih nacija za stanovništvo (UNFPA).

Cilj ovog statističkog pregleda je da predstavi odabrane nalaze iz MICS-a za Kosovo 2025. i MICS-a za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2025. koji se odnose na karakteristike uzorka i istraživanja. Podaci iz ovog statističkog pregleda mogu se naći u tabelama SR.1.1, SR.3.1, SR.3.2, SR.4.1, SR.5.1W, SR.5.1M, SR.5.2 i SR.5.3 u Izveštaju o nalazima istraživanja, pri čemu su podaci za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu označeni slovom „R”.

Dodatni statistički pregledi i Izveštaj o nalazima istraživanja za ovo i druga istraživanja dostupni su na mics.unicef.org/surveys.

Obrazovanje

Kosovo¹

i

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2025

Obrazovanje

Istraživanje višestrukih
pokazatelja

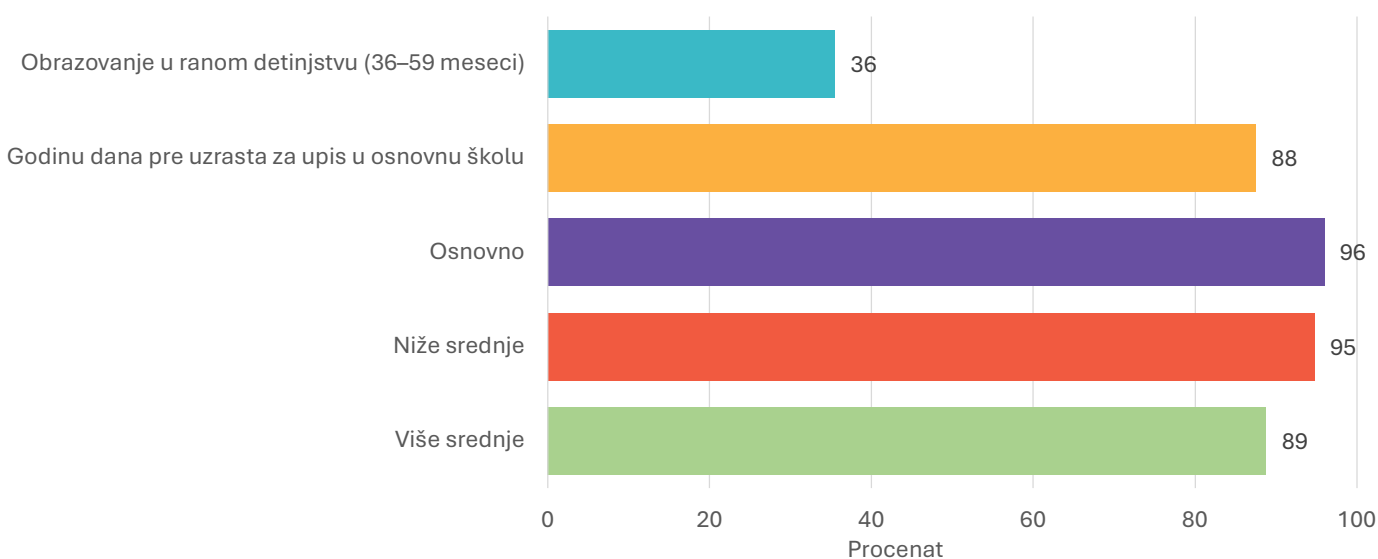
Stope pohađanja i nejednakosti

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
co-financed by SDC

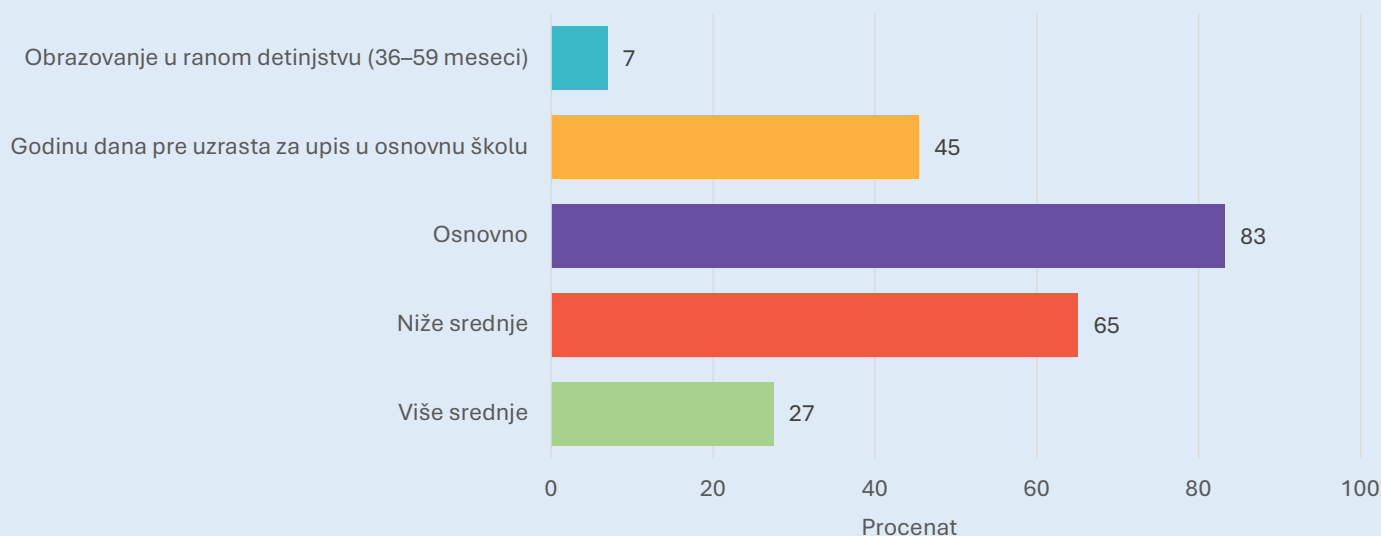
Neto stope pohađanja škole (prilagođene)

Kosovo

Procenat dece predviđenog uzrasta za dati nivo obrazovanja koja pohađaju nivo obrazovanja koji odgovara njihovom uzrastu ili viši nivo, prema nivou obrazovanja

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

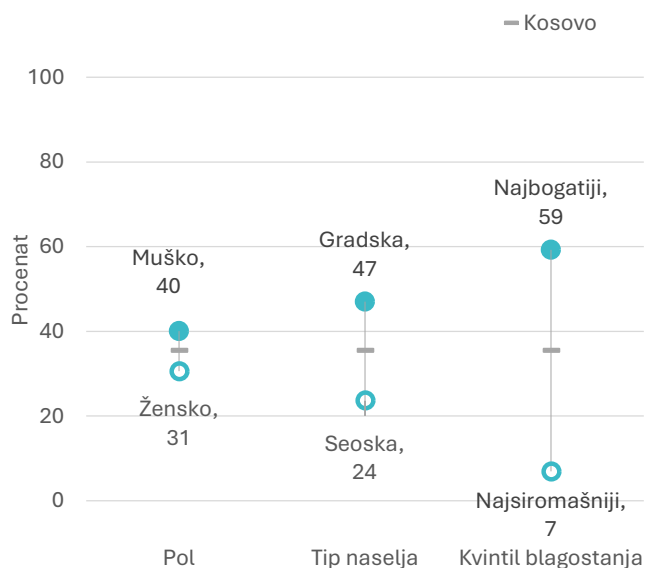

Procenat dece predviđenog uzrasta za dati nivo obrazovanja koja pohađaju nivo obrazovanja koji odgovara njihovom uzrastu ili viši nivo, prema nivou obrazovanja

¹Svako pominjanje Kosova treba tumačiti u potpunosti u skladu sa Rezolucijom 1244 (1999) Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija

Nejednakosti u pohađanju obrazovanja u ranom detinjstvu i učešću u organizovanom učenju

Stopa pohađanja obrazovanja u ranom detinjstvu (uzrast 3–4 godine)

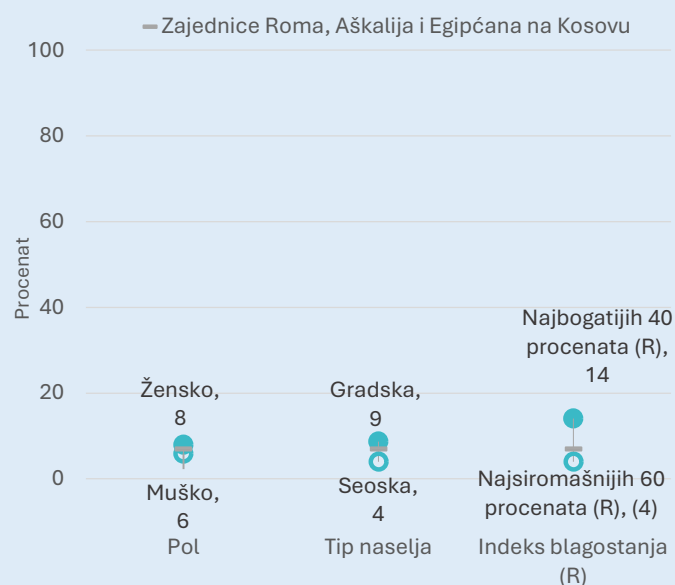
Procenat dece starosti 36–59 meseci koja trenutno pohađaju obrazovanje u ranom detinjstvu

Stopa učešća u organizovanom učenju (godinu dana pre zvaničnog uzrasta za upis u osnovnu školu): SDG 4.2.2

Procenat dece koja su na početku školske godine godinu dana mlađa od zvaničnog uzrasta za upis u osnovnu školu i koja pohađaju program obrazovanja u ranom detinjstvu ili osnovnu školu (neto stopa pohađanja, prilagođena)

Stopa pohađanja obrazovanja u ranom detinjstvu (uzrast 3–4 godine)

Procenat dece starosti 36–59 meseci koja trenutno pohađaju obrazovanje u ranom detinjstvu

(): Vrednosti zasnovane na 25–49 neponderisanih slučajeva.

Stopa učešća u organizovanom učenju (godinu dana pre zvaničnog uzrasta za upis u osnovnu školu): SDG 4.2.2

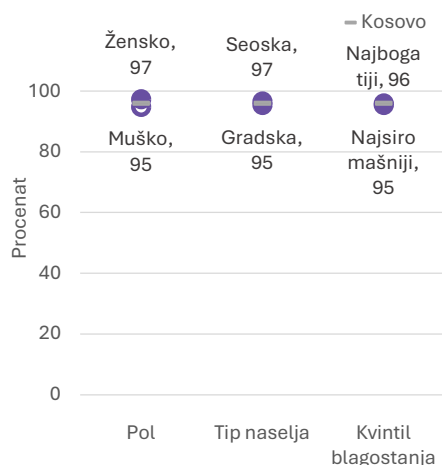
Procenat dece koja su na početku školske godine godinu dana mlađa od zvaničnog uzrasta za upis u osnovnu školu i koja pohađaju program obrazovanja u ranom detinjstvu ili osnovnu školu (neto stopa pohađanja, prilagođena)

(): Vrednosti zasnovane na 25–49 neponderisanih slučajeva.

(R) Indeks blagostanja izrađen je na osnovu podataka o imovini domaćinstava i pretpostavlja se da odražava dugoročno blagostanje, rangirajući domaćinstva od najsiromašnijih do najbogatijih. Izračunavanja su sprovedena odvojeno za MICS za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu, koristeći karakteristike specifične za svaki uzorak. Dobijene vrednosti indeksa blagostanja stoga su specifične za svaki uzorak i nisu direktno uporedive između dva istraživanja. Kada su veličine uzorka za kvintile indeksa blagostanja premale za odvojeno prikazivanje rezultata, podaci se ponekad spajaju u dve grupe: najsiromašnijih 60 procenata (donja tri kvintila) i najbogatijih 40 procenata (gornja dva kvintila). Nalazi zasnovani na vrednostima indeksa blagostanja izračunatim za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu označeni su slovom „(R)” u grafikonima.

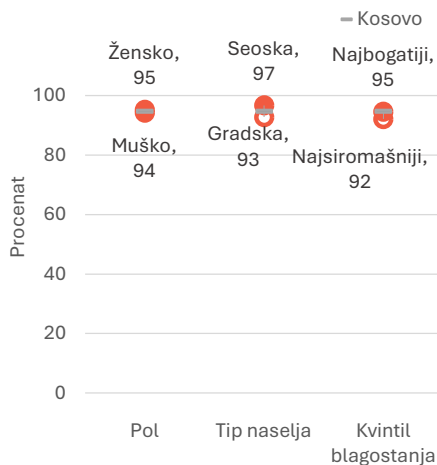
Nejednakosti u stopama pohađanja

Osnovna škola
Neto stopa pohađanja (prilagođena)

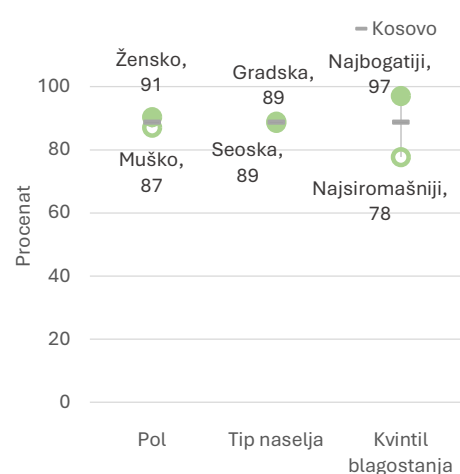
Procenat dece osnovnoškolskog uzrasta na početku školske godine koja pohađaju osnovnu, nižu ili višu srednju školu

Niža srednja škola
Neto stopa pohađanja (prilagođena)

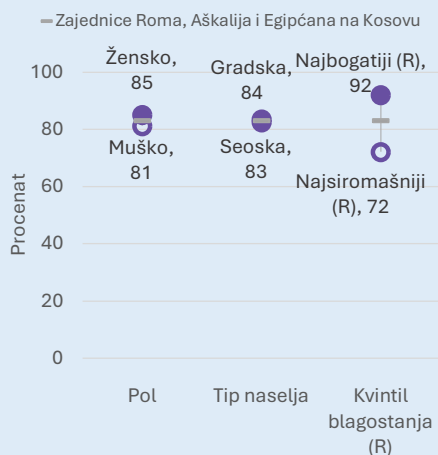
Procenat dece uzrasta niže srednje škole na početku školske godine koja pohađaju nižu srednju školu ili viši nivo obrazovanja

Viša srednja škola
Neto stopa pohađanja (prilagođena)

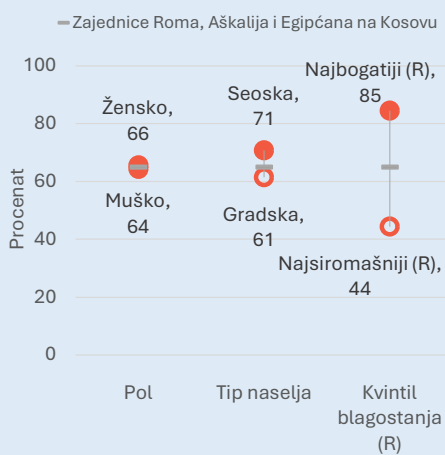
Procenat dece uzrasta više srednje škole na početku školske godine koja pohađaju višu srednju školu ili viši nivo obrazovanja

Prilagođena neto stopa pohađanja osnovne škole

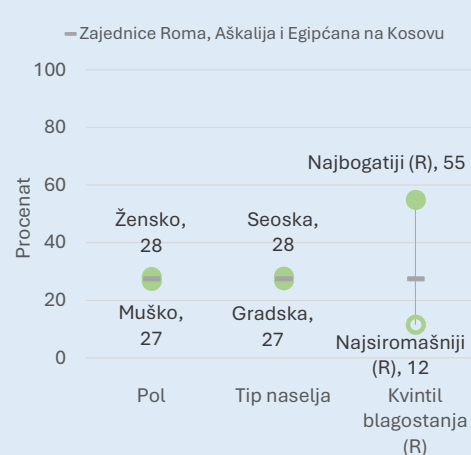
Procenat dece osnovnoškolskog uzrasta na početku školske godine koja pohađaju osnovnu, nižu ili višu srednju školu

Prilagođena neto stopa pohađanja niže srednje škole

Procenat dece uzrasta niže srednje škole na početku školske godine koja pohađaju nižu srednju školu ili viši nivo obrazovanja

Prilagođena neto stopa pohađanja više srednje škole

Procenat dece uzrasta više srednje škole na početku školske godine koja pohađaju višu srednju školu ili viši nivo obrazovanja

Ključne poruke

- Pohađanje obrazovanja u ranom detinjstvu ostaje ograničeno, pri čemu ga pohađa oko 1 od 3 dece starosti 36–59 meseci u opštoj populaciji i manje od 1 od 10 dece starosti 36–59 meseci iz zajednica Roma, Aškalija i Egipćana.
- Na Kosovu, deca starosti 36–59 meseci iz najbogatijih domaćinstava imaju više od osam puta veću verovatnoću da pohađaju obrazovanje u ranom detinjstvu nego deca iz najsiromašnijih domaćinstava, 59 procenata u poređenju sa samo 7 procenata; a deca iste starosne grupe u gradskim naseljima imaju skoro dvostruko veću verovatnoću da pohađaju obrazovanje u ranom detinjstvu nego deca u seoskim naseljima, 47 procenata u poređenju sa 24 procenta.

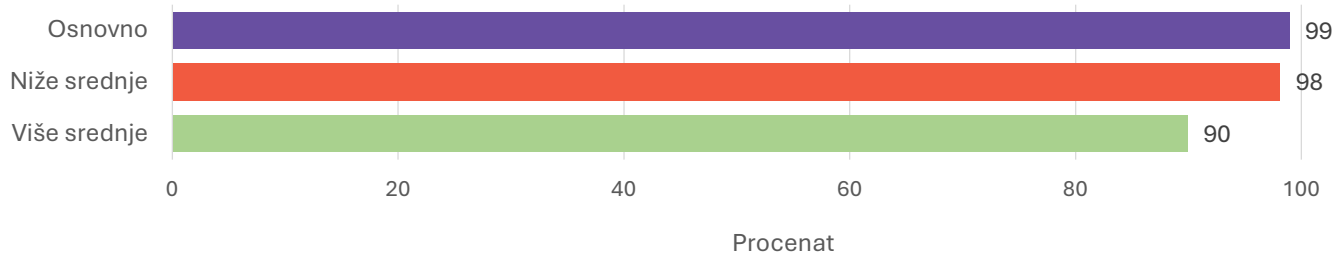
U zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana, manje od 1 od 2 dece koja su godinu dana mlađa od zvaničnog uzrasta za upis u osnovnu školu (45 procenata) učestvuje u organizovanom učenju kroz obrazovanje u ranom detinjstvu ili osnovnu školu. Učešće je nešto veće među dečacima (48 procenata) nego među devojkama (42 procenta), i kreće se od 36 procenata među decom iz najsiromašnijih domaćinstava do 58 procenata među decom iz najbogatijih domaćinstava.

Većina dece na Kosovu pohađa obavezne nivoe obrazovanja: 96 procenata dece osnovnoškolskog uzrasta pohađa osnovnu školu, a 95 procenata dece uzrasta niže srednje škole pohađa nižu srednju školu. Neto stopa pohađanja opada na 89 procenata u višem srednjem obrazovanju.

- Stope pohađanja među decom koja žive u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana su niže. Dok 83 procenta dece osnovnoškolskog uzrasta iz ovih zajednica pohađa osnovnu školu, samo oko dve trećine dece uzrasta niže srednje škole pohađa nižu srednju školu (65 procenata), a oko jedna četvrtina dece uzrasta više srednje škole pohađa višu srednju školu (27 procenata).
- Učešće u obrazovanju među zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana razlikuje se prema blagostanju domaćinstva, pri čemu su prilagođene stope pohađanja dosledno niže među decom iz siromašnijih domaćinstava.

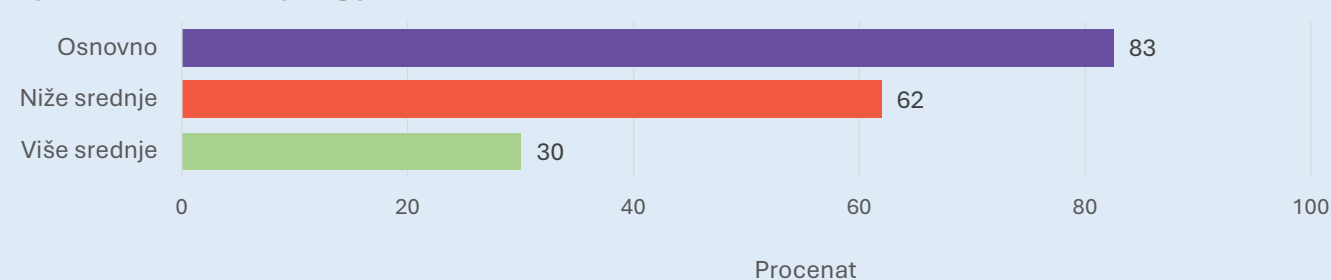
Stope završavanja: SDG 4.1.2

Kosovo

Procenat dece koja su 3–5 godina starija od predviđenog uzrasta za poslednji razred i koja su završila taj razred, prema nivou obrazovanja

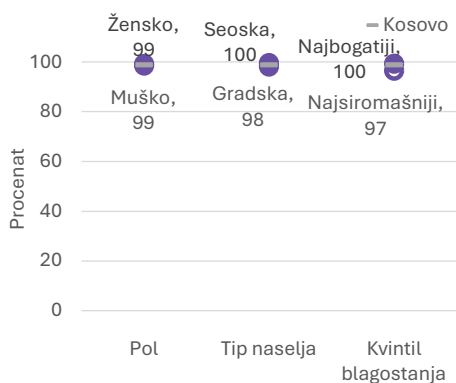
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procenat dece koja su 3–5 godina starija od predviđenog uzrasta za poslednji razred i koja su završila taj razred, prema nivou obrazovanja

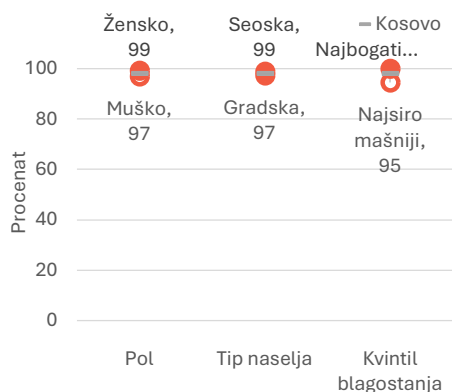
Nejednakosti u stopama završavanja

Osnovna škola Stopa završavanja

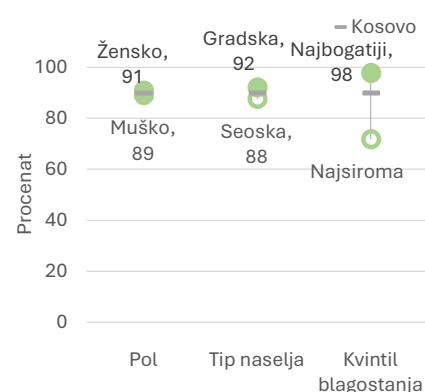
Procenat dece koja su 3–5 godina starija od predviđenog uzrasta za poslednji razred osnovne škole i koja su završila osnovno obrazovanje

Niža srednja škola Stopa završavanja

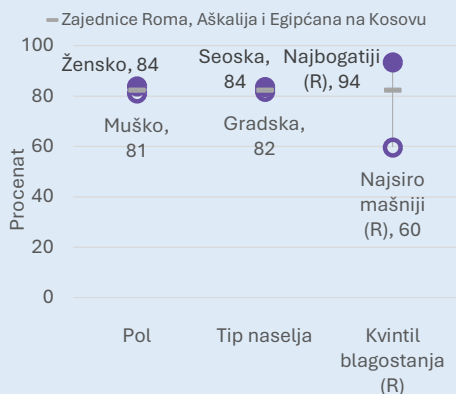
Procenat dece koja su 3–5 godina starija od predviđenog uzrasta za poslednji razred niže srednje škole i koja su završila niže srednje obrazovanje

Viša srednja škola Stopa završavanja

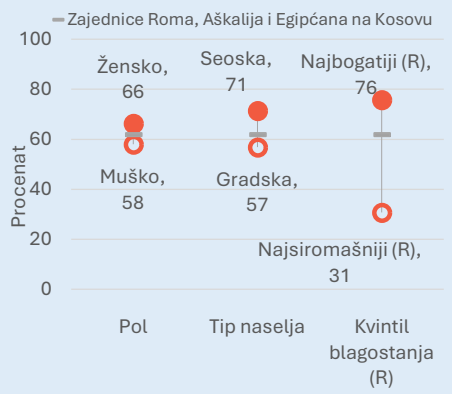
Procenat dece ili mladih koji su 3–5 godina stariji od predviđenog uzrasta za poslednji razred više srednje škole i koji su završili više srednje obrazovanje

Osnovna škola Stopa završavanja

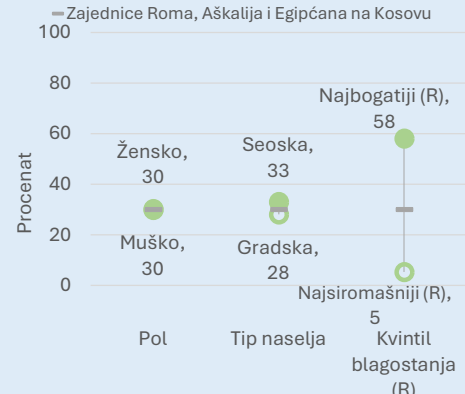
Procenat dece koja su 3–5 godina starija od predviđenog uzrasta za poslednji razred osnovne škole i koja su završila osnovno obrazovanje

Niža srednja škola Stopa završavanja

Procenat dece koja su 3–5 godina starija od predviđenog uzrasta za poslednji razred niže srednje škole i koja su završila niže srednje obrazovanje

Viša srednja škola Stopa završavanja

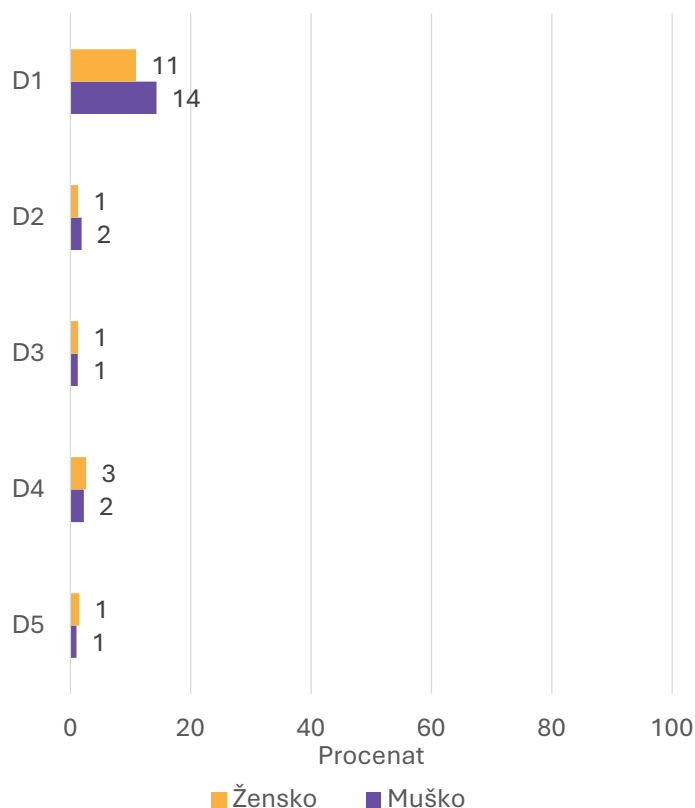

Procenat dece ili mladih koji su 3–5 godina stariji od predviđenog uzrasta za poslednji razred više srednje škole i koji su završili više srednje obrazovanje

Stope dece van sistema obrazovanja

Dimenzije dece van sistema obrazovanja prema nivoima obrazovanja

Kosovo

Dimenzija 1: Deca godinu dana mlađa od uzrasta za upis u osnovnu školu koja ne pohađaju program obrazovanja u ranom detinjstvu ni osnovnu školu

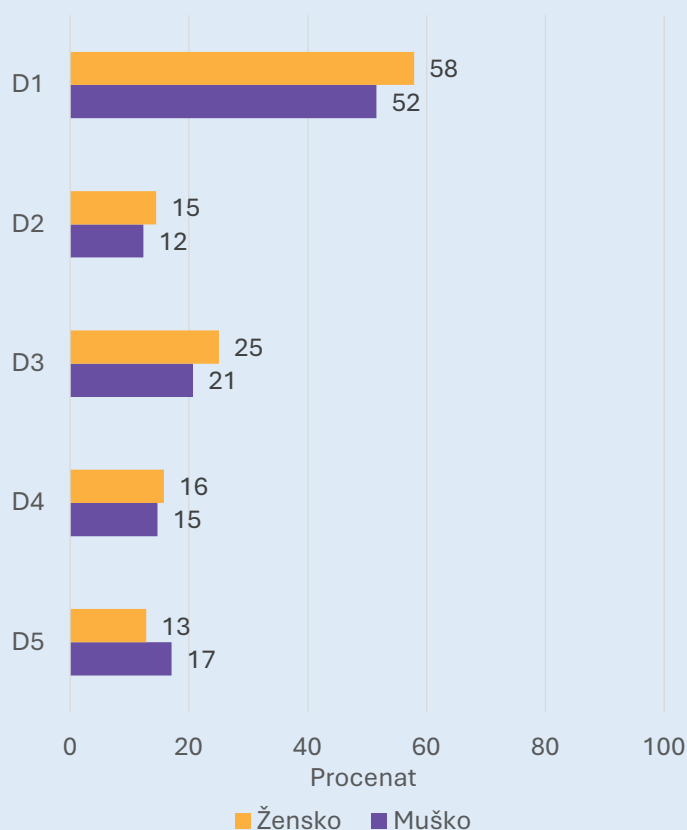
Dimenzija 2: Deca osnovnoškolskog uzrasta koja ne pohađaju nijedan nivo obrazovanja

Dimenzija 3: Deca uzrasta niže srednje škole koja ne pohađaju nijedan nivo obrazovanja

Dimenzija 4: Deca koja pohađaju osnovnu školu, ali su u riziku od napuštanja školovanja (2 ili više godina su iznad uzrasta za razred koji pohađaju)

Dimenzija 5: Deca koja pohađaju nižu srednju školu, ali su u riziku od napuštanja školovanja (2 ili više godina su iznad uzrasta za razred koji pohađaju)

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Dimenzija 1: Deca godinu dana mlađa od uzrasta za upis u osnovnu školu koja ne pohađaju program obrazovanja u ranom detinjstvu ni osnovnu školu

Dimenzija 2: Deca osnovnoškolskog uzrasta koja ne pohađaju nijedan nivo obrazovanja

Dimenzija 3: Deca uzrasta niže srednje škole koja ne pohađaju nijedan nivo obrazovanja

Dimenzija 4: Deca koja pohađaju osnovnu školu, ali su u riziku od napuštanja školovanja (2 ili više godina su iznad uzrasta za razred koji pohađaju)

Dimenzija 5: Deca koja pohađaju nižu srednju školu, ali su u riziku od napuštanja školovanja (2 ili više godina su iznad uzrasta za razred koji pohađaju)

Sažetak SDG pokazatelja za obrazovanje

Kosovo

SDG	MICS pokazatelj	Definicija i napomene	Vrednost		
			Osnovno	Niže srednje	Više srednje
4.1.2	LN.8a,b,c	Stopa završavanja	99%	98%	90%
4.5.1	LN.5a	Indeksi jednakosti prema polu (devojčice/dečaci)	1.01	1.02	1.02
4.5.1	LN.5b	Indeksi jednakosti prema blagostanju (najsiriromašniji/najbogatiji)	0.97	0.97	0.73
4.5.1	LN.5c	Indeksi jednakosti prema tipu naselja (seoska/gradska)	1.02	1.02	0.95
			Ukupno	Dečaci	Devojčice
4.2.2	LN.2	Stopa učešća u organizovanom učenju (godinu dana pre zvaničnog uzrasta za upis u osnovnu školu)	88%	86%	89%

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

SDG	MICS pokazatelj	Definicija i napomene	Vrednost		
			Osnovno	Niže srednje	Više srednje
4.1.2	LN.8a,b,c	Stopa završavanja	83%	62%	30%
4.5.1	LN.5a	Indeksi jednakosti prema polu (devojčice/dečaci)	1.03	1.02	1.02
4.5.1	LN.5b	Indeksi jednakosti prema blagostanju (najsiriromašniji/najbogatiji)	0.64	0.41	0.09
4.5.1	LN.5c	Indeksi jednakosti prema tipu naselja (seoska/gradska)	1.02	1.25	0.18
			Ukupno	Dečaci	Devojčice
4.2.2	LN.2	Stopa učešća u organizovanom učenju (godinu dana pre zvaničnog uzrasta za upis u osnovnu školu)	45%	48%	42%

Ključne poruke

- Stope završavanja ostaju visoke na Kosovu za osnovno (96 procenata) i niže srednje obrazovanje (95 procenata), a opadaju na nivou višeg srednjeg obrazovanja (89 procenata).
- Rodna jednakost u pohađanju uglavnom je postignuta u osnovnom i nižem srednjem obrazovanju, dok devojčice imaju blagu prednost u pohađanju više srednje škole.
- Među mladima koji žive u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana, stope završavanja školenaglo opadaju sa svakim nivoom obrazovanja – od 84 procenta devojčica i 81 procenat dečaka starosti 13–15 godina koji su završili osnovnu školu, na 66 procenata i 58 procenata adolescenata starosti

17–19 godina koji su završili nižu srednju školu, do samo 30 procenata i kod mladih žena i kod mladih muškaraca starosti 20–22 godine koji su završili višu srednju školu. Dok devojčice imaju više stope završavanja od dečaka na osnovnom i nižem srednjem nivou, ovaj jaz se potpuno zatvara na nivou višeg srednjeg obrazovanja, gde samo 3 od 10 završava obrazovanje, bez obzira na pol.

Deca iz zajednica Roma, Aškalija i Egipćana suočavaju se sa većim rizicima od isključenosti iz obrazovanja i napuštanja školovanja, posebno na višim nivoima obrazovanja.

Blagostanje domaćinstva ostaje jedan od glavnih pokretača obrazovnih nejednakosti među decom iz zajednica Roma, Aškalija i Egipćana. Deca koja žive u najbogatijim domaćinstvima imaju dvostruko veću verovatnoću da završe niže srednje obrazovanje (76 procenata u poređenju sa 31 procentom) i skoro 11 puta veću verovatnoću da završe više srednje obrazovanje (58 procenata u poređenju sa 5 procenata) nego deca koja žive u najsiriromašnijim domaćinstvima.

Anketu višestrukih pokazatelja (MICS) za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu sprovela je 2025. godine Agencija za statistiku Kosova (ASK), kao deo globalnog MICS programa. Tehničku podršku pružio je Fond Ujedinjenih nacija za decu (UNICEF), uz finansiranje Agencije za statistiku Kosova, UNICEF-a, Švajcarske kancelarije za saradnju – Ambasade Švajcarske na Kosovu, Kancelarije koordinatora Ujedinjenih nacija za razvoj na Kosovu (UNDCO) i Fonda Ujedinjenih nacija za stanovništvo (UNFPA).

Cilj ovog statističkog pregleda je da predstavi odabrane nalaze iz MICS-a za Kosovo 2025. i MICS-a za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2025. koji se odnose na obrazovanje. Podaci iz ovog statističkog pregleda mogu se naći u tabelama LN.1.1, LN.1.2, LN.2.3, LN.2.4, LN.2.5, LN.2.6, LN.2.7 i LN.2.8 u Izveštaju o nalazima istraživanja, pri čemu su podaci za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu označeni slovom „R”.

Dodatni statistički pregledi i Izveštaj o nalazima istraživanja za ovo i druga istraživanja dostupni su na mics.unicef.org/surveys.

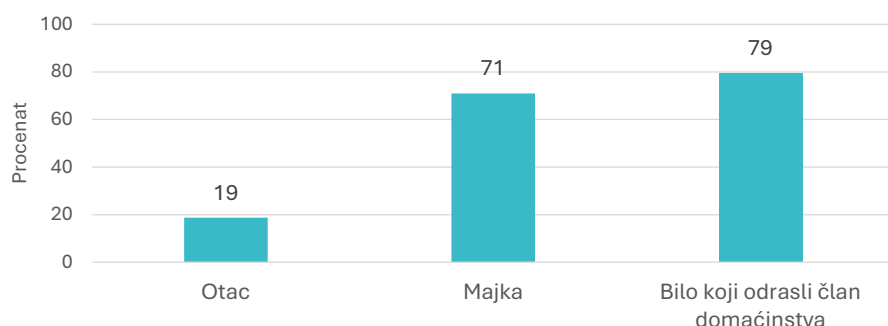
Rani Razvoj Deteta

Podrška učenju

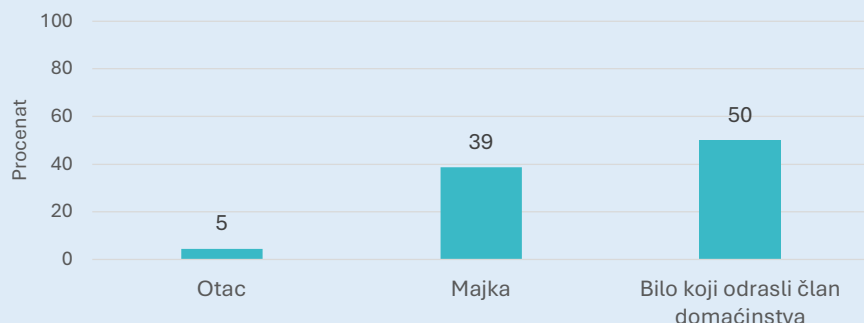
Rana stimulacija i briga u skladu sa potrebama

Kosovo

Procenat dece starosti 2–4 godine sa kojom su otac, majka ili odrasli članovi domaćinstva učestvovali u aktivnostima radi pružanja rane stimulacije i brige u skladu sa potrebama tokom poslednja tri dana

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procenat dece starosti 2–4 godine sa kojom su otac, majka ili odrasli članovi domaćinstva učestvovali u aktivnostima radi pružanja rane stimulacije i brige u skladu sa potrebama tokom poslednja tri dana

Napomena: Aktivnosti uključuju čitanje knjiga detetu ili gledanje slikovnica sa detetom; pričanje priča detetu; pevanje pesama detetu ili sa detetom; izvođenje deteta van kuće; igranje sa detetom; i imenovanje, brojanje ili crtanje stvari za dete ili sa detetom.

Rano detinjstvo, koje obuhvata period do 8 godina života, ključno je za kognitivni, socijalni, emocionalni i fizički razvoj. Tokom ovih godina, mozak deteta koji se tek razvija izrazito je plastičan i reaguje na promene. Optimalan razvoj u ranom detinjstvu zahteva podsticajno i negujuće okruženje, pristup knjigama i materijalima za učenje, interakcije sa starateljima koji odgovaraju na potrebe deteta i posvećeni su detetu, adekvatnu ishranu, pristup kvalitetnom obrazovanju u ranom detinjstvu, kao i bezbednost i zaštitu. Svi ovi aspekti okruženja doprinose razvojnim ishodima dece.

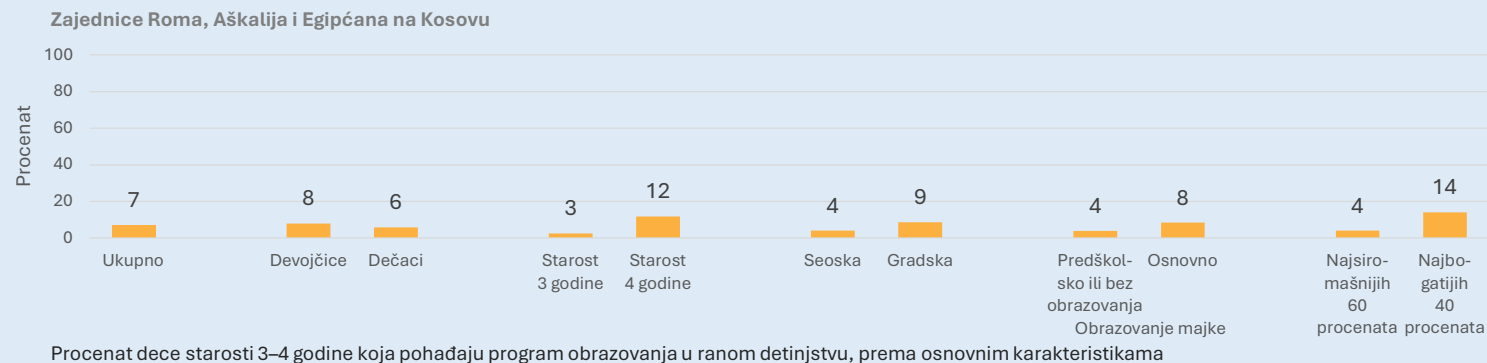
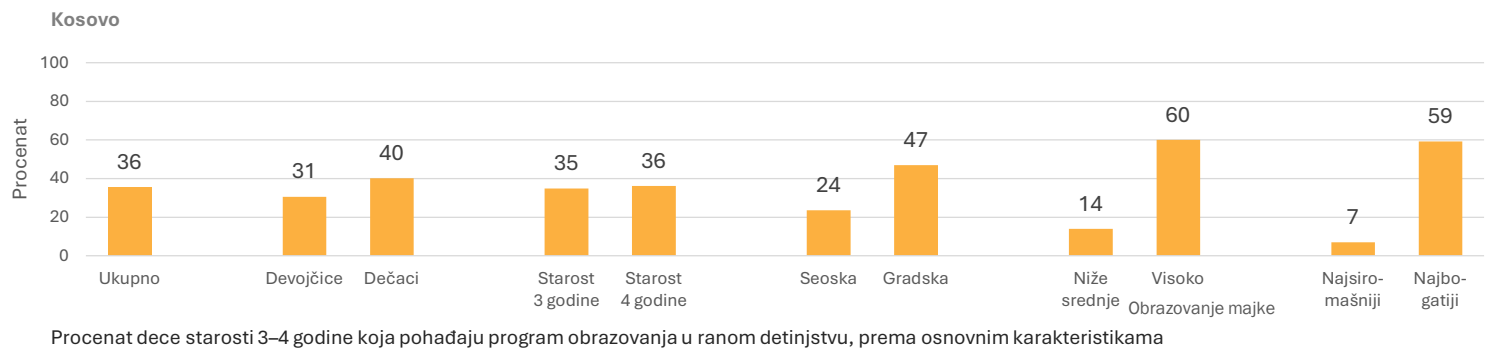
Širok spektar faktora može sprečiti decu da ostvare svoj puni razvojni potencijal. Ovi rizici su često međusobno povezani i obuhvataju siromaštvo, loše zdravlje, izloženost nasilju i visokim nivoima stresa, neadekvatnu brigu i ograničene mogućnosti za učenje. Pravovremene i delotvorne intervencije mogu sprečiti ove rizike i odgovoriti na prepreke koje nesrazmerno pogađaju decu koja žive u najranjivijim kontekstima. Ulaganja tokom ranih godina jedan su od najisplativijih načina na koje zemlje mogu smanjiti nejednakosti među decom i promovisati najbolji početak života za sve.

Ključne poruke

- Oko 4 od 5 dece starosti 2–4 godine u opštoj populaciji dobija ranu stimulaciju i brigu u skladu sa potrebama od odraslih članova domaćinstva, u poređenju sa oko 1 od 2 dece starosti 2–4 godine u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana.
- Uključenost očeva u ranu stimulaciju i brigu u skladu sa potrebama niska je u poređenju sa uključenošću majki – samo je kod 19 procenata dece starosti 2–4 godine u opštoj populaciji i 5 procenata dece iste starosti iz zajednica Roma, Aškalija i Egipćana otac učestvovao u takvim aktivnostima tokom poslednja tri dana, u poređenju sa 71 procentom, odnosno 39 procenata kod majki.
- Učešće u obrazovanju u ranom detinjstvu ostaje ograničeno, pri čemu programe obrazovanja u ranom detinjstvu pohađa samo 15 procenata dece starosti 3–4 godine u opštoj populaciji, u poređenju sa 8 procenata dece starosti 3–4 godine iz zajednica Roma, Aškalija i Egipćana.
- Oko 9 od 10 dece starosti 2–4 godine u opštoj populaciji i oko 7 od 10 dece starosti 2–4 godine iz zajednica Roma, Aškalija i Egipćana razvojni je na dobrom putu u oblastima zdravlja, učenja i psihosocijalnog blagostanja.
- Pristup materijalima za učenje ostaje ograničen, posebno u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana, gde 5 procenata dece mlađe od 5 godina ima pristup tri ili više dečijih knjiga kod kuće, u poređenju sa 46 procenata dece mlađe od 5 godina u opštoj populaciji.
- Neadekvatan nadzor, definisan kao ostavljanje deteta samog ili pod nadzorom drugog deteta mlađeg od 10 godina duže od jednog sata najmanje jednom tokom prethodne nedelje, pogodio je 5 procenata dece mlađe od 5 godina i u opštoj populaciji i u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana.

¹Svako pominjanje Kosova treba tumačiti u potpunosti u skladu sa Rezolucijom 1244 (1999) Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija.

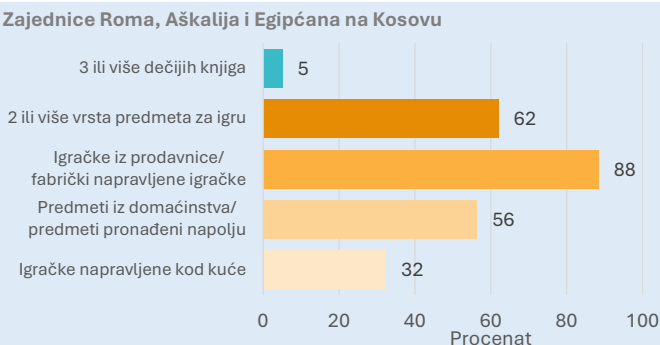
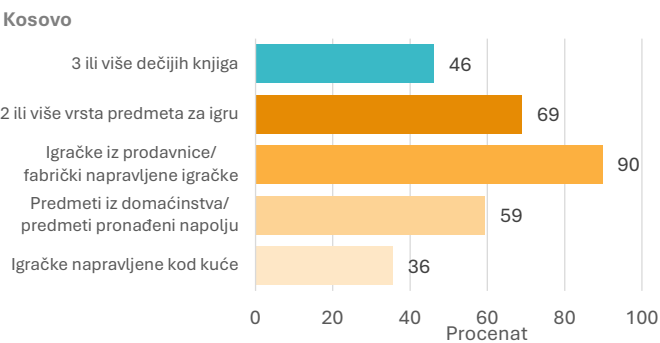
Pohađanje programa obrazovanja u ranom detinjstvu

(R) Indeks blagostanja izrađen je na osnovu podataka o imovini domaćinstava i pretpostavlja se da odražava dugoročno blagostanje, rangirajući domaćinstva od najsiromašnijih do najbogatijih. Izračunavanja su sprovedena odvojeno za MICS za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu, koristeći karakteristike specifične za svaki uzorak. Dobijene vrednosti indeksa blagostanja stoga su specifične za svaki uzorak i nisu direktno uporedive između dva istraživanja. Kada su veličine uzorka za kvintile indeksa blagostanja premale za odvojeno prikazivanje rezultata, podaci se ponekad spajaju u dve grupe: najsiromašnijih 60 procenata (donja tri kvintila) i najbogatijih 40 procenata (gornja dva kvintila). Nalazi zasnovani na vrednostima indeksa blagostanja izračunatim za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu označeni su slovom „(R)” u grafikonima.

Pristup knjigama i predmetima za igru i nadzor nad decom

Igračke i dečije knjige

Neadekvatan nadzor dece

	Ostavljena bez adekvatnog nadzora
Kosovo	5
Gradska	5
Seoska	6
Devojčice	4
Dečaci	7
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu	5
Gradska	5
Seoska	4
Devojčice	5
Dečaci	4

Procenat dece mlađe od pet godina koja su ostavljena sama ili pod nadzorom drugog deteta mlađeg od 10 godina duže od jednog sata najmanje jednom tokom prethodne nedelje, prema tipu naselja

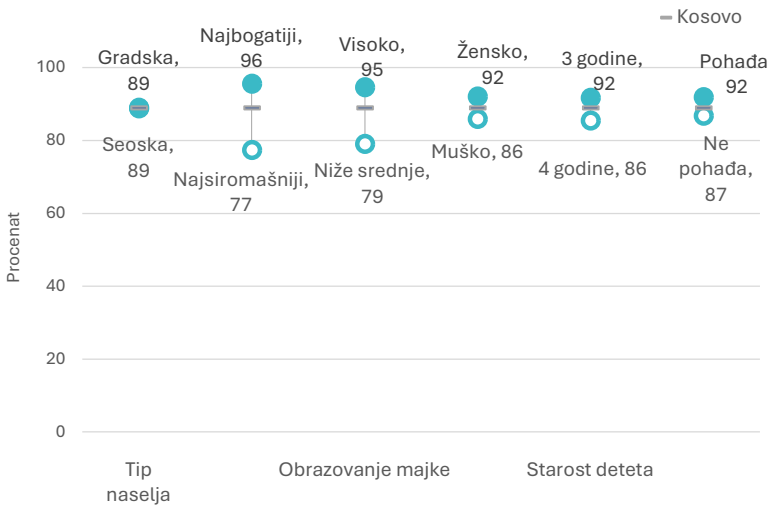
ECDI2030 obuhvata dostizanje ključnih razvojnih prekretnica kod dece starosti 24–59 meseci.

Ova mera obuhvata 20 pitanja o tome kako se deca ponašaju u određenim svakodnevnim situacijama, kao i o veštinama i znanjima koja su stekla, odražavajući sve veću složenost veština koje deca stižu kako rastu. Tih 20 stavki organizovano je prema tri opšta domena: zdravlje, učenje i psihosocijalno blagostanje. Smatra se da se dete pravilno razvija ako je dostiglo minimalni broj razvojnih prekretnica očekivanih za njegovu starosnu grupu.

Podaci dobijeni pomoću ECDI2030 mogu se koristiti za praćenje i izveštavanje o SDG pokazatelju 4.2.1, kao i za usmeravanje napora vlade da unapredi razvojne ishode kod male dece.

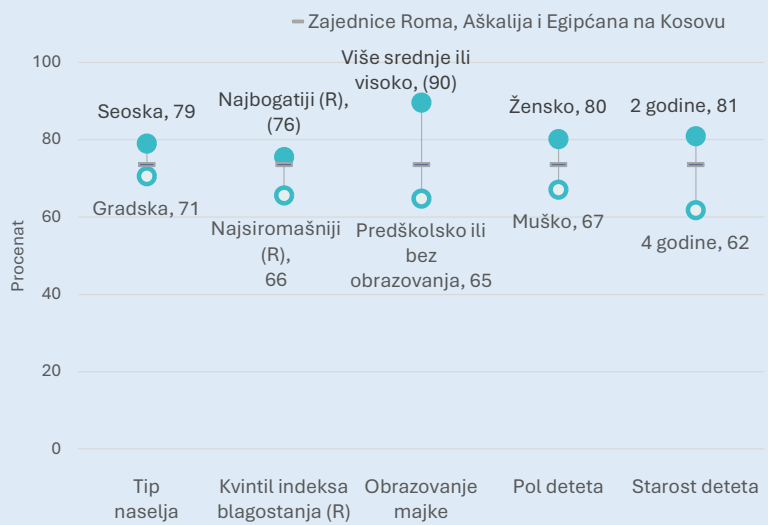
	ECDI2030
Kosovo	89
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu	74

ECDI2030: Disagregacije

Procent dece starosti 2–4 godine koja se pravilno razvijaju u oblasti zdravlja, učenja i psihosocijalnog blagostanja, prema osnovnim karakteristikama ECE: obrazovanje u ranom detinjstvu. Deca starosti 2 godine su isključena, jer se podaci o pohađanju obrazovanja u ranom detinjstvu prikupljaju samo za decu starosti 3–4 godine.

ECDI2030: Disagregacije

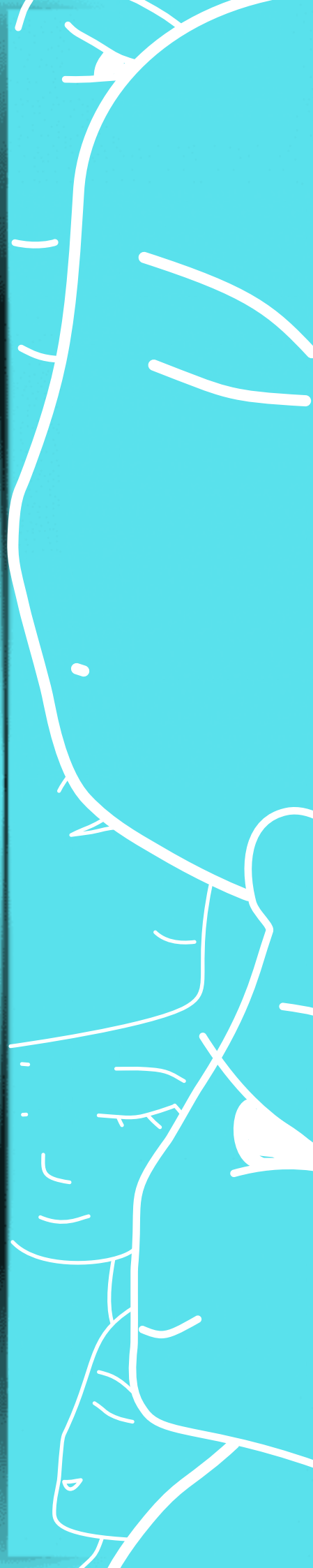
Procent dece starosti 2–4 godine koja se pravilno razvijaju u oblasti zdravlja, učenja i psihosocijalnog blagostanja, prema osnovnim karakteristikama (): Vrednosti zasnovane na 25–49 neponderisanih slučajeva.

Anketu višestrukih pokazatelja (MICS) za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu sprovela je 2025. godine Agencija za statistiku Kosova (ASK), kao deo globalnog MICS programa. Tehničku podršku pružio je Fond Ujedinjenih nacija za decu (UNICEF), uz finansiranje Agencije za statistiku Kosova, UNICEF-a, Švajcarske kancelarije za saradnju – Ambasade Švajcarske na Kosovu, Kancelarije koordinatora Ujedinjenih nacija za razvoj na Kosovu (UNDCO) i Fonda Ujedinjenih nacija za stanovništvo (UNFPA).

Cilj ovog statističkog pregleda je da predstavi odabrane nalaze iz MICS-a za Kosovo 2025. i MICS-a za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2025. koji se odnose na rani razvoj deteta (ECD). Podaci iz ovog statističkog pregleda mogu se naći u tabelama TC.9.1, LN.1.1, TC.9.2, TC.9.3 i TC.10.1 u Izveštaju o nalazima istraživanja, pri čemu su podaci za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu označeni slovom „R”.

Dodatni statistički pregledi i Izveštaj o nalazima istraživanja za ovo i druga istraživanja dostupni su na mics.unicef.org/surveys.

Smrtnost Dece

Kosovo¹

i

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

2025

Smrtnost dece

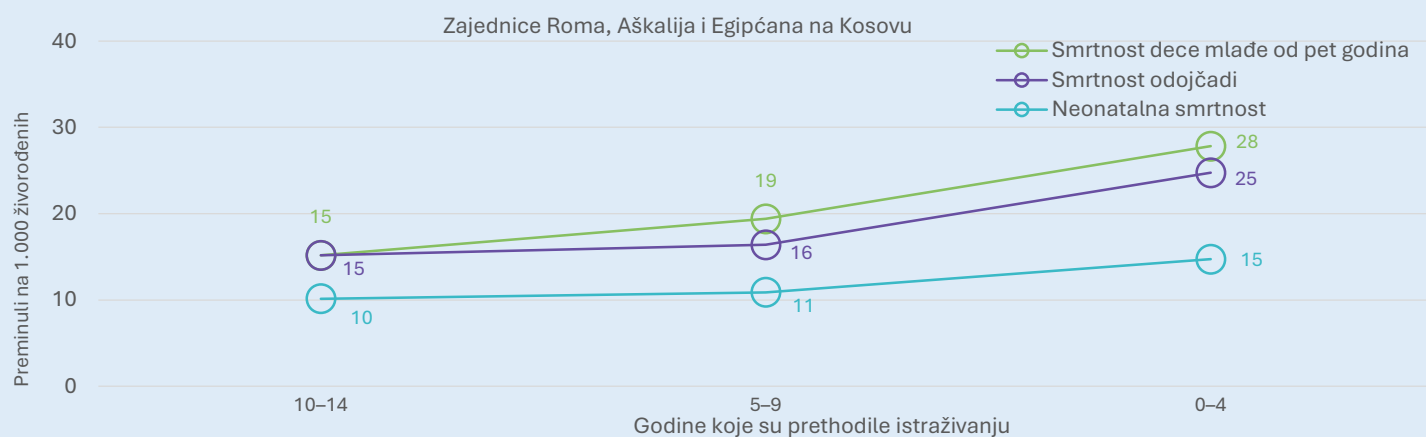
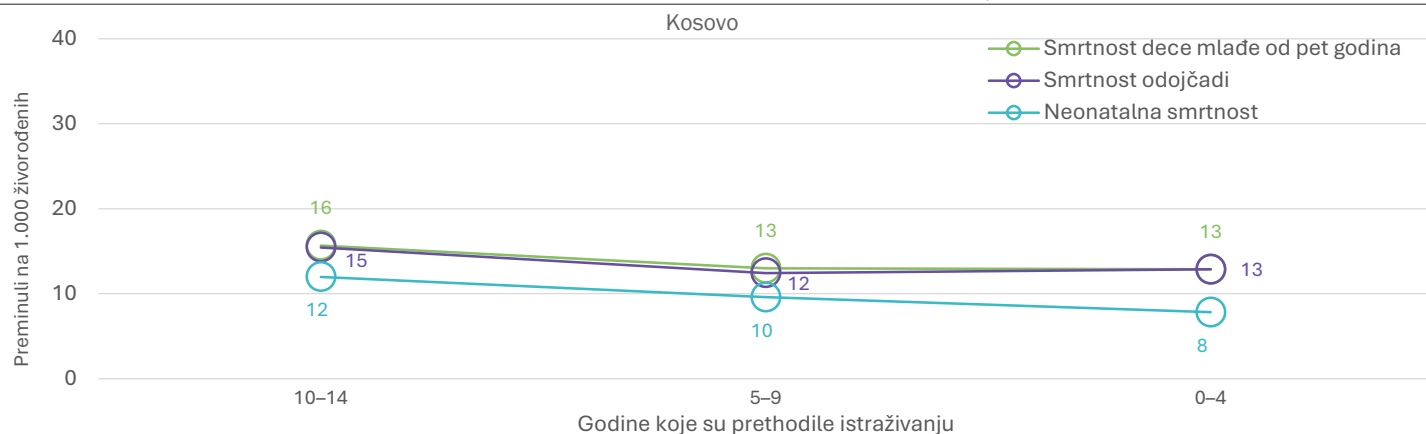

Istraživanje višestrukih
pokazatelja

Stope smrtnosti dece mlađe od pet godina

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
co-financed by SDC

Godine koje su prethodile istraživanju	Stopa neonatalne smrtnosti: SDG pokazatelj 3.2.2	Stopa post-neonatalne smrtnosti	Stopa smrtnosti odojčadi	Stopa smrtnosti dece	Stopa smrtnosti dece mlađe od pet godina: SDG 3.2.1
Kosovo					
0-4	8	5	13	0	13
5-9	10	3	12	1	13
10-14	12	3	15	0	16
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu					
0-4	15	10	25	3	28
5-9	11	5	16	3	19
10-14	10	5	15	0	15

Neonatalna smrtnost (NN): verovatnoća da dete premine tokom prvog meseca života

Post-neonatalna smrtnost: izračunava se kao razlika između stopa smrtnosti odojčadi i neonatalne smrtnosti

Smrtnost odojčadi (${}_1q_0$): verovatnoća da dete premine između rođenja i prvog rođendana

Smrtnost dece (${}_4q_1$): verovatnoća da dete premine između prvog i petog rođendana

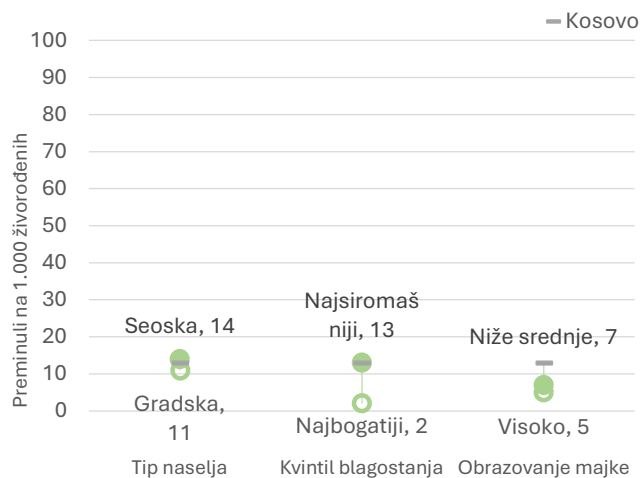
Smrtnost dece mlađe od pet godina (${}_5q_0$): verovatnoća da dete premine između rođenja i petog rođendana

U MICS-u se koristi **direktni metod za procenu smrtnosti dece**. To podrazumeva prikupljanje **potpune istorije rađanja**, pri čemu se žene starosti 15–49 godina pitaju o datumu rođenja svakog živorođenog deteta, o tome da li je dete još uvek živo i, ako nije, o starosti u trenutku smrti.

¹Svako pominjanje Kosova treba tumačiti u potpunosti u skladu sa Rezolucijom 1244 (1999) Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija.

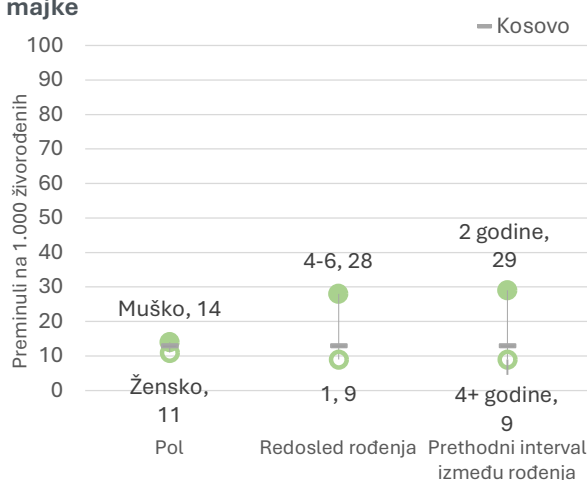
Razlike u smrtnosti dece

Stopa smrtnosti dece mlađe od pet godina prema socioekonomskim karakteristikama i tipu naselja

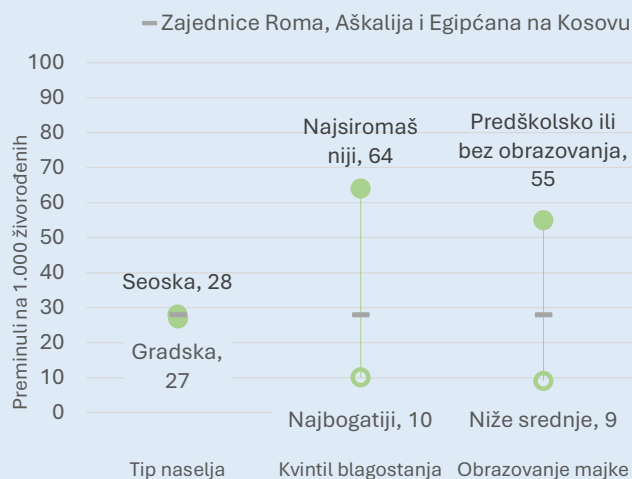

Stope smrtnosti dece mlađe od pet godina za petogodišnji period koji je prethodio istraživanju, prema socioekonomskim karakteristikama, tipu naselja, demografskim faktorima i uslovima fertiliteta majke

Stopa smrtnosti dece mlađe od pet godina prema demografskim faktorima rizika i uslovima fertiliteta majke

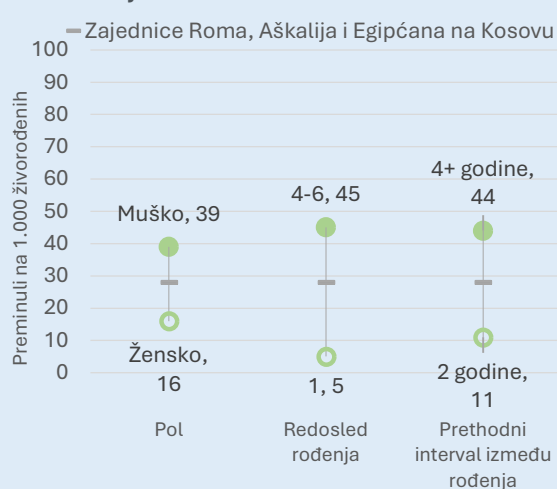

Stopa smrtnosti dece mlađe od pet godina prema socioekonomskim karakteristikama i tipu naselja

Stope smrtnosti dece mlađe od pet godina za petogodišnji period koji je prethodio istraživanju, prema socioekonomskim karakteristikama, tipu naselja, demografskim faktorima i uslovima fertiliteta majke

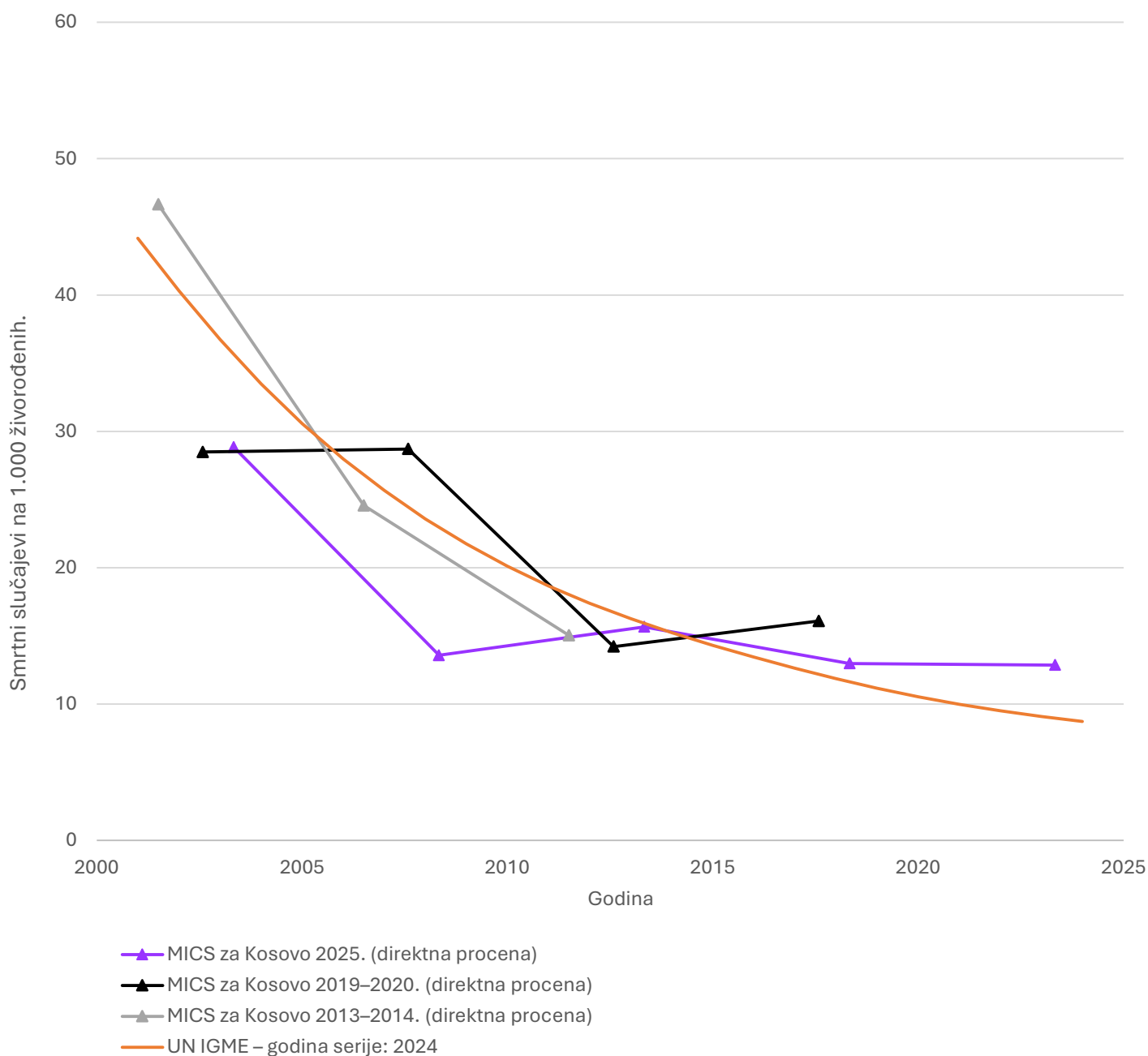
Stopa smrtnosti dece mlađe od pet godina prema demografskim faktorima rizika i uslovima fertiliteta majke

Ključne poruke

- Stope smrtnosti za petogodišnji period koji je prethodio istraživanju približno odgovaraju periodu 2021–2025.
- Procenjuje se da na Kosovu 13 dece na 1.000 živorođenih premine pre navršene 5. godine, dok smrtnost dece mlađe od 5 godina među decom iz zajednica Roma, Aškalija i Egipćana iznosi 28 preminulih na 1.000 živorođenih.
- Na Kosovu je neonatalna smrtnost opala sa 12 preminulih na 1.000 živorođenih tokom perioda 10–14 godina pre istraživanja na 8 preminulih na 1.000 živorođenih u periodu kraćem od 4 godine pre istraživanja.
- Nejednakosti u smrtnosti dece ostaju vidljive prema socioekonomskom statusu, pri čemu se više stope smrtnosti beleže među decom koja žive u siromašnijim domaćinstvima i među decom čije majke imaju niže nivoe obrazovanja.
- U zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu, stope smrtnosti odojčadi, smrtnosti dece i smrtnosti dece mlađe od 5 godina među decom u najsiromašnijim domaćinstvima iznose 33, 5 i 37 preminulih na 1.000 živorođenih, redom, u poređenju sa 5, 0 i 5 među decom u najbogatijim domaćinstvima.
- U opštoj populaciji Kosova, stope smrtnosti odojčadi i smrtnosti dece mlađe od 5 godina iznose 13 preminulih na 1.000 živorođenih među decom u najsiromašnijim domaćinstvima, u poređenju sa 2 preminula na 1.000 živorođenih među decom u najbogatijim domaćinstvima za oba pokazatelja.
- U zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu, smrtnost dece mlađe od 5 godina među decom čiji je prethodni interval između rođenja bio 3 godine ili više iznosi 66 preminulih na 1.000 živorođenih, u poređenju sa ukupnom stopom smrtnosti dece mlađe od pet godina od 28 preminulih na 1.000 živorođenih.

Trendovi stopa smrtnosti dece mlađe od pet godina, Kosovo

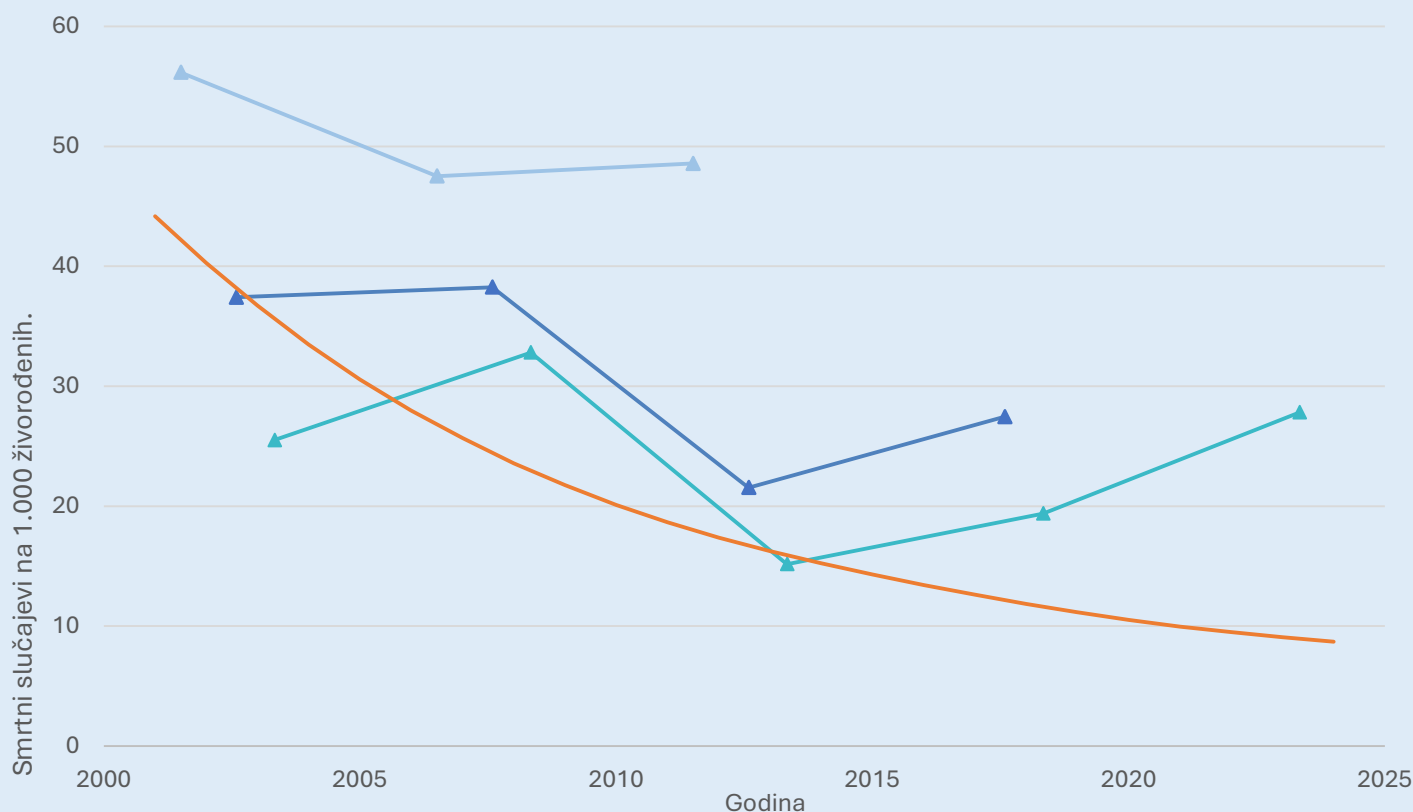

Stope smrtnosti dece mlađe od pet godina za petogodišnje periode koji su prethodili istraživanjima, Kosovo

Izvorni podaci korišćeni u gornjem grafikonu preuzeti su iz konačnih izveštaja MICS-a za Kosovo i MICS-a za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu za 2025, 2019–2020. i 2013–2014. godinu. Podaci iz Popisa stanovništva 2011. i statistike vitalne registracije dostavljene SZO/UN IGME-u 2024. godine preuzeti su sa veb-portala UN IGME-a.

Izvorni podaci o smrtnosti dece objavljeni su na www.childmortality.org, veb-portalu Međuagencijske grupe Ujedinjenih nacija za procenu smrtnosti dece (UN IGME). Podaci UN IGME-a mogu se razlikovati od objavljenih procena iz istraživanja, popisa stanovništva ili sistema vitalne registracije, jer UN IGME ponovo izračunava procene koristeći kraće intervale, duže referentne periode i/ili kalendarske godine (ako su podaci dostupni). Objavljene procene UN IGME-a (linija trenda) nisu uključene u ovaj grafikon, jer će nove procene biti izračunate na osnovu nalaza MICS-a 2025.

Trendovi stopa smrtnosti dece mlađe od pet godina, Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

- MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2025. (direktna procena)
- MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2019–2020. (direktna procena)
- MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2013–2014. (direktna procena)
- UN IGME – godina serije: 2024

Stope smrtnosti dece mlađe od pet godina za petogodišnje periode koji su prethodili istraživanjima, Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Izvorni podaci korišćeni u gornjem grafikonu preuzeti su iz konačnih izveštaja MICS-a za Kosovo i MICS-a za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu za 2025. i 2019–2020. i 2013–2014. godinu. Podaci iz Popisa stanovništva 2011. i statistike vitalne registracije dostavljene SZO/UN IGME-u 2024. godine preuzeti su sa veb-portala UN IGME-a.

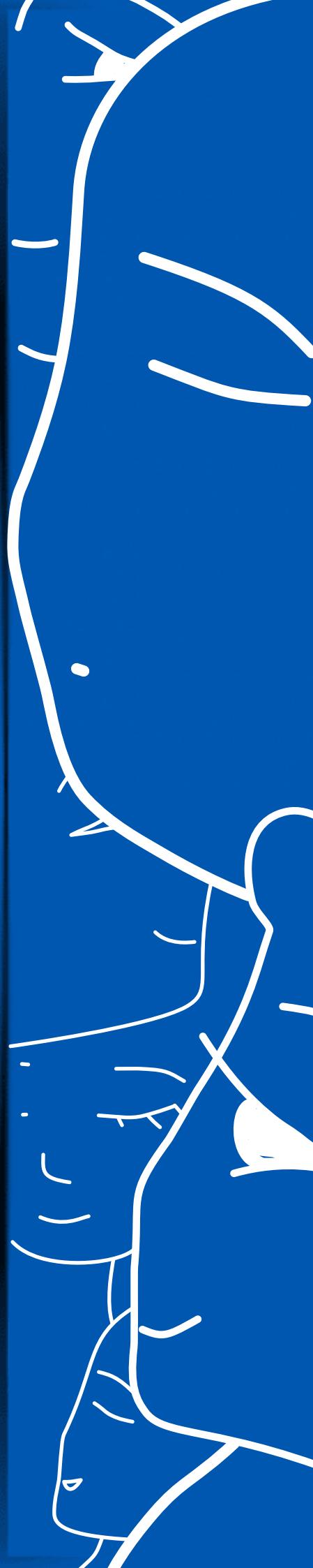
Izvorni podaci o smrtnosti dece objavljeni su na www.childmortality.org, veb-portalu Međuagencijske grupe Ujedinjenih nacija za procenu smrtnosti dece (UN IGME). Podaci UN IGME-a mogu se razlikovati od objavljenih procena iz istraživanja, popisa stanovništva ili sistema vitalne registracije, jer UN IGME ponovo izračunava procene koristeći kraće intervale, duže referentne periode i/ili kalendarske godine (ako su podaci dostupni). Objavljene procene UN IGME-a (linija trenda) nisu uključene u ovaj grafikon, jer će nove procene biti izračunate na osnovu nalaza MICS-a 2025.

Anketu višestrukih pokazatelja (MICS) za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu sproveda je 2025. godine Agencija za statistiku Kosova (ASK), kao deo globalnog MICS programa. Tehničku podršku pružio je Fond Ujedinjenih nacija za decu (UNICEF), uz finansiranje Agencije za statistiku Kosova, UNICEF-a, Švajcarske kancelarije za saradnju – Ambasade Švajcarske na Kosovu, Kancelarije koordinatora Ujedinjenih nacija za razvoj na Kosovu (UNDCO) i Fonda Ujedinjenih nacija za stanovništvo (UNFPA).

Cilj ovog statističkog pregleda je da predstavi odabrane nalaze iz MICS-a za Kosovo 2025. i MICS-a za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2025. koji se odnose na smrtnost dece. Podaci iz ovog statističkog pregleda mogu se naći u tabelama CS.1, CS.2 i CS.3 u Izveštaju o nalazima istraživanja, pri čemu su podaci za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu označeni slovom „R”.

Dodatni statistički pregledi i Izveštaj o nalazima istraživanja za ovo i druga istraživanja dostupni su na mics.unicef.org/surveys.

**Stanje
Uhranjenosti
Dece Mlađe
od 5 Godina i
Starosti 5–9
Godina**

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2025

Stanje uhranjenosti dece mlađe od 5 godina i starosti 5–9 godina

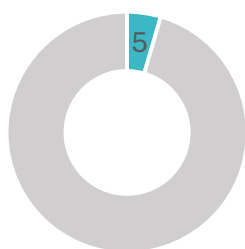
Antropometrijski pokazatelji stanja uhranjenosti dece mlađe od 5 godina

Zaostajanje u rastu: SDG 2.2.1

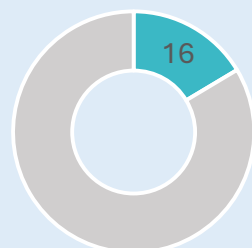
Zaostajanje u rastu odnosi se na dete mlađe od 5 godina koje je prenisko za svoj uzrast. Zaostajanje u rastu predstavlja neuspeh u rastu, povezano je sa kognitivnim oštećenjem i posledica je hronične ili ponavljane nehranjenosti.

Kosovo

Procenat dece mlađe od 5 godina sa zaostajanjem u rastu

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

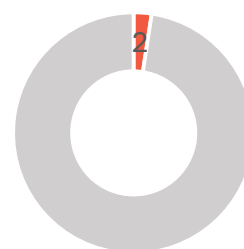
Procenat dece mlađe od 5 godina sa zaostajanjem u rastu

Zaostajanje u težini u odnosu na visinu: SDG 2.2.2

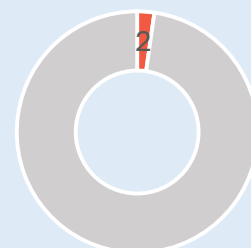
Zaostajanje u težini u odnosu na visinu odnosi se na dete mlađe od 5 godina koje je premršavo za svoju visinu. Zaostajanje u težini u odnosu na visinu, odnosno akutna nehranjenost, posledica je nedavnog brzog gubitka telesne težine ili neuspeha u dobijanju težine. Dete sa umerenim ili teškim zaostajanjem u težini u odnosu na visinu ima povećan rizik od smrti, ali je lečenje moguće.

Kosovo

Procenat dece mlađe od 5 godina sa zaostajanjem u težini u odnosu na visinu

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

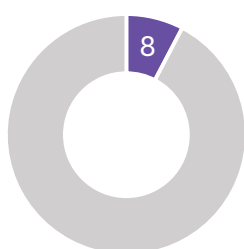
Procenat dece mlađe od 5 godina sa zaostajanjem u težini u odnosu na visinu

Gojaznost: SDG 2.2.2

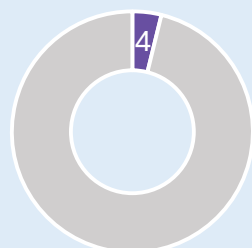
Gojaznost se odnosi na dete mlađe od 5 godina koje ima preveliku telesnu težinu za svoju visinu. Ovaj oblik poremećaja uhranjenosti posledica je neravnoteže između unetih i potrošenih kalorija i povećava rizik od nezaraznih bolesti kasnije u životu.

Kosovo

Procenat dece mlađe od 5 godina koja su gojazna

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

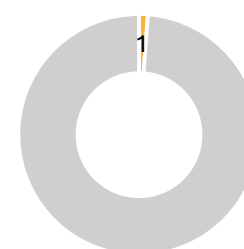
Procenat dece mlađe od 5 godina koja su gojazna

Pothranjenost

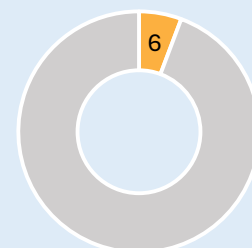
Pothranjenost je složeni oblik nedovoljne uhranjenosti koji može obuhvatati elemente zaostajanja u rastu i zaostajanja u težini u odnosu na visinu kod dece mlađe od 5 godina (tj. pothranjeno dete može imati smanjenu težinu za svoj uzrast zato što je prenisko za svoj uzrast i/ili premršavo za svoju visinu).

Kosovo

Procenat dece mlađe od 5 godina koja su pothranjena

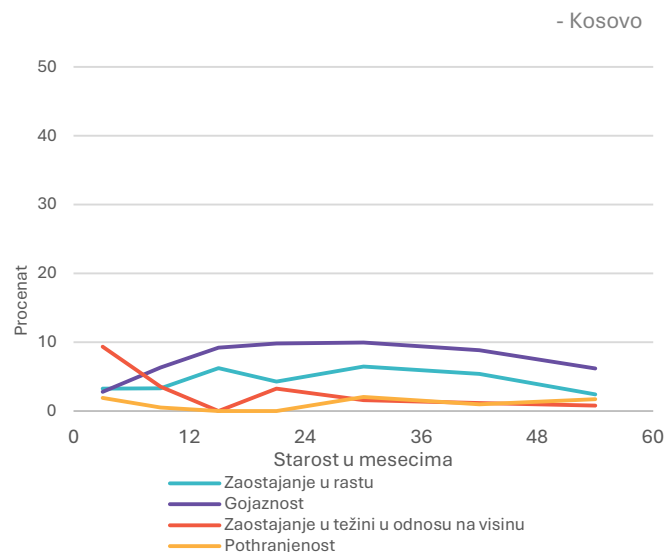
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

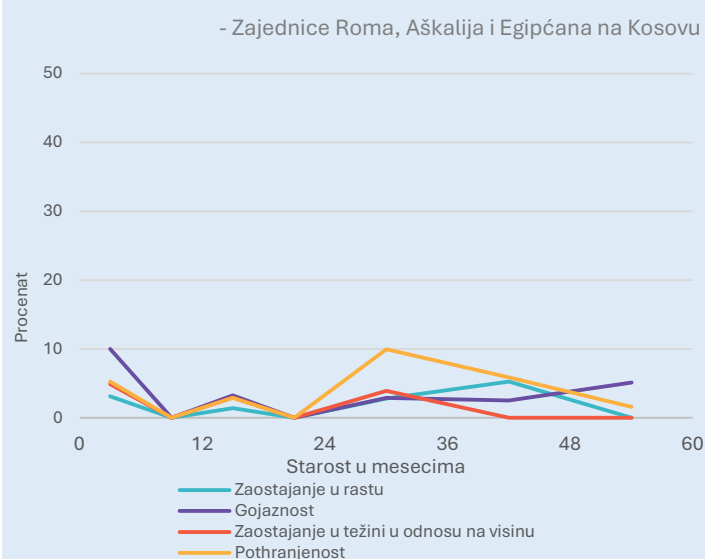
Procenat dece mlađe od 5 godina koja su pothranjena

¹Svako pominjanje Kosova treba tumačiti u potpunosti u skladu sa Rezolucijom 1244 (1999) Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija.

Rasprostranjenost poremećaja uhranjenosti prema starosti dece mlađe od 5 godina

Procenat dece mlađe od 5 godina koja su pothranjena, imaju zaostajanje u rastu, imaju zaostajanje u težini u odnosu na visinu i koja su gojazna, prema starosti u mesecima

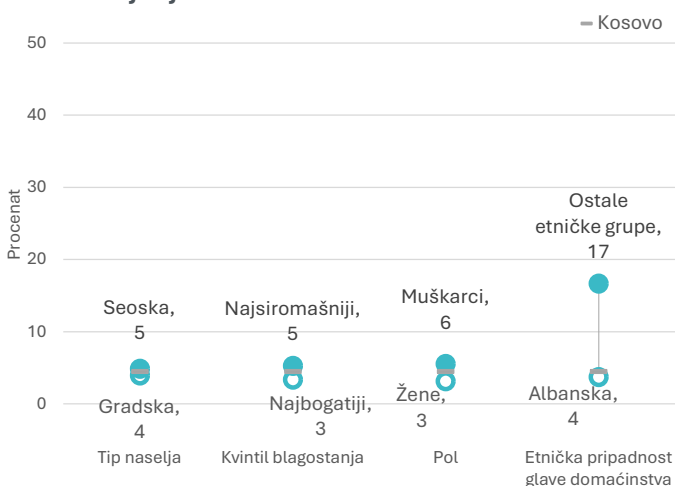

Procenat dece mlađe od 5 godina koja su pothranjena, imaju zaostajanje u rastu, imaju zaostajanje u težini u odnosu na visinu i koja su gojazna, prema starosti u mesecima

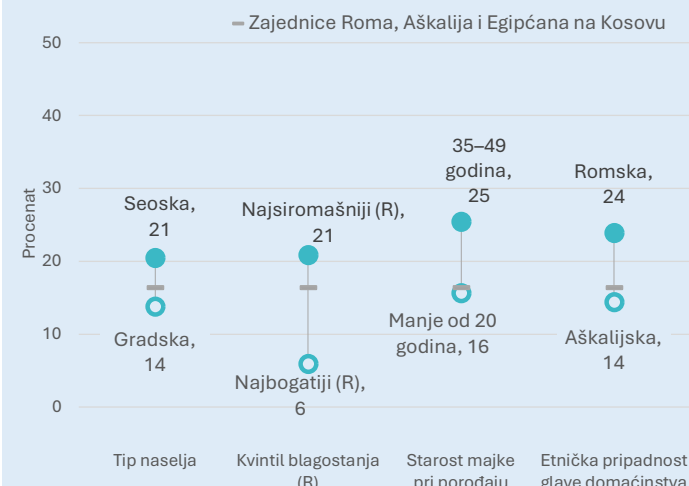
Podaci za decu starosti 6–11 meseci i 18–23 meseca zasnovani su na 25–49 neponderisanih slučajeva.

Stanje uhranjenosti dece mlađe od 5 godina: disagregacije

Zaostajanje u rastu: SDG 2.2.1

Procenat dece mlađe od 5 godina koja imaju zaostajanje u rastu, prema osnovnim karakteristikama

Procenat dece mlađe od 5 godina koja imaju zaostajanje u rastu, prema osnovnim karakteristikama

(R) Indeks blagostanja izrađen je na osnovu podataka o imovini domaćinstava i pretpostavlja se da odražava dugoročno blagostanje, rangirajući domaćinstva od najsiromašnijih do najbogatijih. Izračunavanja su sprovedena odvojeno za MICS za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu, koristeći karakteristike specifične za svaki uzorak. Dobijene vrednosti indeksa blagostanja stoga su specifične za svaki uzorak i nisu direktno uporedive između dva istraživanja. Kada su veličine uzorka za kvintile indeksa blagostanja premale za odvojeno prikazivanje rezultata, podaci se ponekad spajaju u dve grupe: najsiromašnijih 60 procenata (donja tri kvintila) i najbogatijih 40 procenata (gornja dva kvintila). Nalazi zasnovani na vrednostima indeksa blagostanja izračunatim za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu označeni su slovom „(R)” u grafikonima.

Ključne poruke

- Na Kosovu je 8 procenata dece mlađe od 5 godina gojazno, dok 5 procenata zaostaje u rastu (preniska su za svoj uzrast).
- U zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana, oko 16 procenata dece mlađe od 5 godina zaostaje u rastu, dok je oko 4 procenta gojazno.
- Mršavost među decom starosti 5–9 godina ostaje niska na Kosovu (2 procenta) i u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana (3 procenta), dok gojaznost pogađa skoro jednu četvrtinu dece na Kosovu (24 procenta) i gotovo jednu trećinu dece u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana (32 procenta).
- Na Kosovu, gojaznost pogađa 33 procenta dece starosti 8 godina, u poređenju sa 17 procenata dece starosti 5 godina. Gojaznost takođe pogađa 31 procenat dece čije majke imaju visoko obrazovanje, u poređenju sa 21 procentom dece čije majke imaju niže srednje obrazovanje.
- Među zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu, 34 procenta dece starosti 5–9 godina iz najsiromašnijih domaćinstava je gojazno, u poređenju sa 30 procenata dece iz najbogatijih domaćinstava. Slično tome, gojaznost pogađa 36 procenata dece starosti 5–9 godina koja žive u seoskim naseljima, u poređenju sa 30 procenata dece koja žive u gradskim naseljima.

Mršavost i gojaznost dece starosti 5–9 godina

	Mršavost	Gojaznost
	% niske vrednosti BMI za dati uzrast (umerena i teška)	% visoke vrednosti BMI za dati uzrast (umerena i teška)
Kosovo	2	24
Gradska	3	25
Seoska	1	23
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu	3	32
Gradska	4	30
Seoska	<1	36

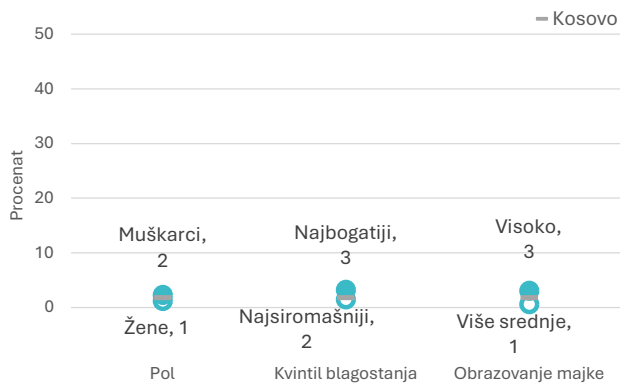
Indeks telesne mase (BMI) za dati uzrast koristi se kada deca navrše 5 godina, a zatim tokom celog života do odraslog doba.

Slično težini za datu visinu kod dece mlađe od 5 godina (koja ukazuje na gojaznost ili zaostajanje u težini u odnosu na visinu), BMI se koristi za procenu da li su deca gojazna ili mršava u odnosu na svoj pol, visinu i starost.

MICS koristi referentne vrednosti SZO iz 2007. godine za izračunavanje pokazatelja uhranjenosti dece školskog uzrasta.

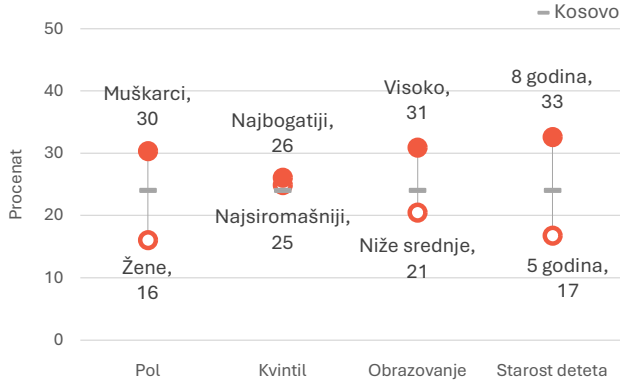
Stanje uhranjenosti dece starosti 5–9 godina: disagregacije

Indeks telesne mase za dati uzrast: mršavost

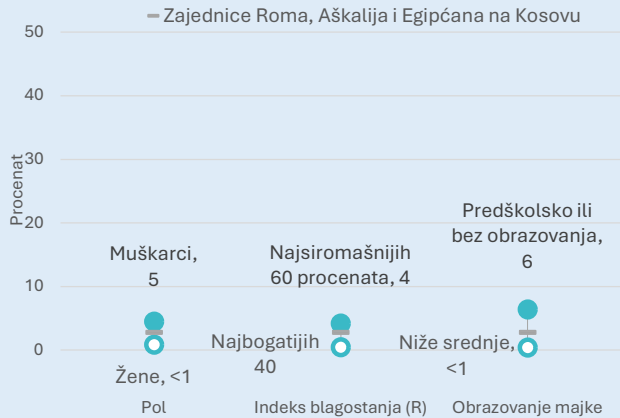
Procenat dece starosti 5–9 godina koja su mršava, prema osnovnim karakteristikama

Indeks telesne mase za dati uzrast: gojaznost

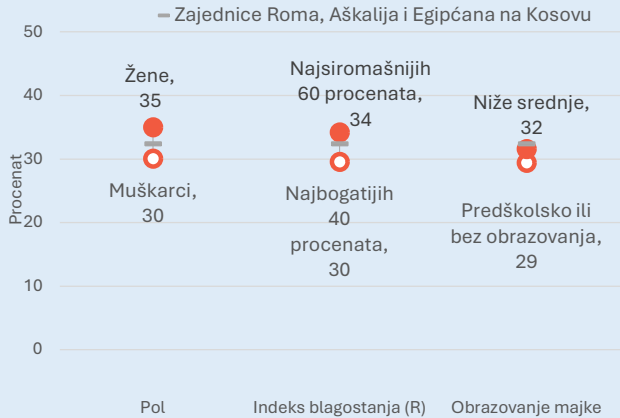
Procenat dece starosti 5–9 godina koja su gojazna, prema osnovnim karakteristikama

Indeks telesne mase za dati uzrast: mršavost

Procenat dece starosti 5–9 godina koja su mršava, prema osnovnim karakteristikama

Indeks telesne mase za dati uzrast: gojaznost

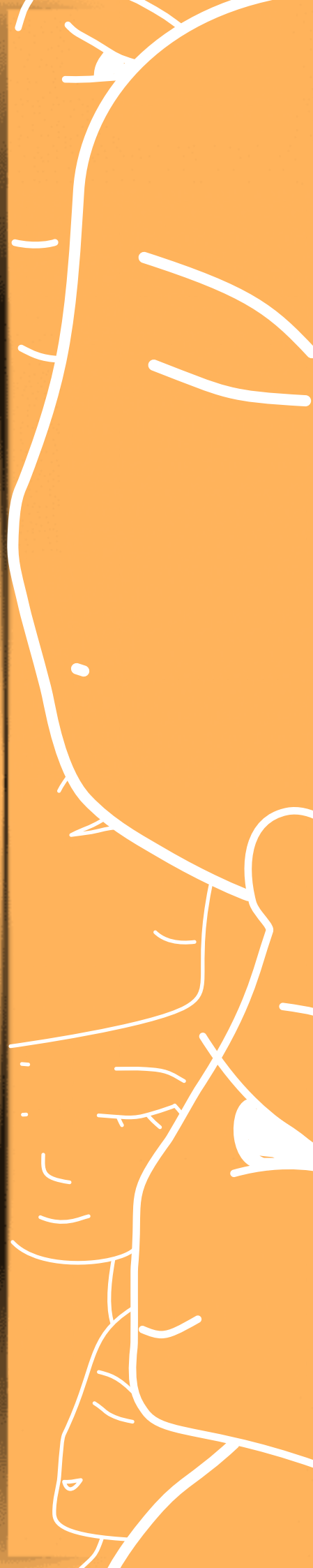
Procenat dece starosti 5–9 godina koja su gojazna, prema osnovnim karakteristikama

Anketu višestrukih pokazatelja (MICS) za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu sprovedla je 2025. godine Agencija za statistiku Kosova (ASK), kao deo globalnog MICS programa. Tehničku podršku pružio je Fond Ujedinjenih nacija za decu (UNICEF), uz finansiranje Agencije za statistiku Kosova, UNICEF-a, Švajcarske kancelarije za saradnju – Ambasade Švajcarske na Kosovu, Kancelarije koordinatora Ujedinjenih nacija za razvoj na Kosovu (UNDCO) i Fonda Ujedinjenih nacija za stanovništvo (UNFPA).

Cilj ovog statističkog pregleda je da predstavi odabrane nalaze iz MICS-a za Kosovo 2025. i MICS-a za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2025. koji se odnose na stanje uhranjenosti dece. Podaci iz ovog statističkog pregleda mogu se naći u tabelama TC.8.1 i TC.8.2 u Izveštaju o nalazima istraživanja, pri čemu su podaci za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu označeni slovom „R”.

Dodatni statistički pregledi i Izveštaj o nalazima istraživanja za ovo i druga istraživanja dostupni su na mics.unicef.org/surveys.

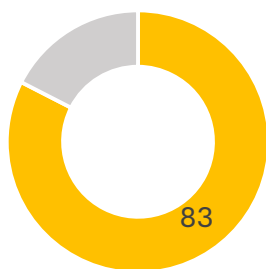
Vakcinacije u Prvim Godinama

Osnovna i potpuna imunizacija

Imunizacija je dokazano isplativo sredstvo za kontrolu i eliminisanje zaraznih bolesti opasnih po život i procenjuje se da svake godine spreči između 2 i 3 miliona smrtnih slučajeva. Svetska zdravstvena organizacija (SZO) preporučuje da se sva odojčad i mala deca (posebno deca mlađa od 2 godine) vakcinišu protiv tuberkuloze, dečije paralize, hepatitisa B, difterije, tetanusa, velikog kašlja, hemofilus influence tipa b, pneumokokne bolesti, rotavirusa, malih boginja, rubeole i žute groznice. Na Kosovu, **osnovna imunizacija** odnosi se na decu starosti 1 godine vakcinisanu protiv tuberkuloze, dečije paralize, difterije, tetanusa, velikog kašlja i malih boginja. **Potpuna imunizacija** odnosi se na decu starosti 2 godine koja su primila sve vakcine predviđene za davanje u prve dve godine života, prema preporučenom kalendaru imunizacije na Kosovu (izuzev PCV, rotavirusa i revakcinacija).

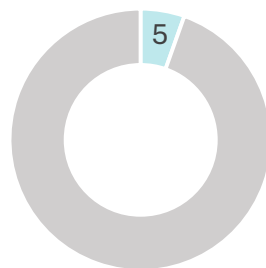
Osnovna imunizacija

(BCG, IPV3, DTaP3 i Male boginje 1)
Kosovo

Procenat dece starosti 12–23 meseca koja su u bilo kom trenutku pre istraživanja primila sve osnovne vakcine

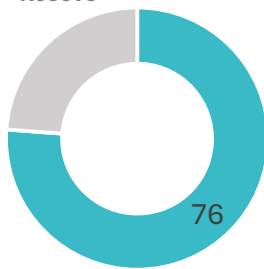
Bez vakcinacija

Kosovo

Procenat dece starosti 24–35 meseci koja u bilo kom trenutku pre istraživanja nisu primila nijednu vakcinu

Potpuna imunizacija

(BCG, IPV3, DTaP3, HepB3, Hib3, zauške, rubeola i Male boginje 1)*
Kosovo

Procenat dece starosti 24–35 meseci koja su u bilo kom trenutku pre istraživanja primila sve vakcine predviđene za prve dve godine života, prema kalendaru imunizacije na Kosovu

* PCV i vakcine protiv rotavirusa uvedene su širom Kosova u oktobru 2023. godine i stoga su isključene iz definicije potpune pokrivenosti imunizacijom

- Osnovne vakcine, starost 12–23 meseca
- Sve vakcine, starost 24–35 meseci
- Bez vakcinacija, starost 24–35 meseci

Vakcine koje se daju na Kosovu deci mlađoj od 3 godine:

Vakcina Bacillus Calmette–Guérin (**BCG**) štiti od nekih od najsmrtonosnijih oblika tuberkuloze (TB), bakterijske infekcije.

Inaktivisana vakcina protiv dečije paralize (**IPV**) pruža zaštitu od dečije paralize (poliomijelitisa). Oralna vakcina protiv dečije paralize (**OPV**) davala se do kraja 2022. godine.

Vakcina **HepB** štiti od infekcije jetre koju izaziva virus hepatitisa B.

Vakcina **DTP** je kombinovana vakcina protiv tri zarazne bolesti: difterije, tetanusa i velikog kašlja (pertusis). DT buster doza je dodatna primena DT vakcine nakon primarnih doza.

Vakcina **Hib** štiti od bakterije Haemophilus influenzae tipa b, vodećeg uzročnika meningitisa kod dece mlađe od 5 godina.

Pneumokokna konjugovana vakcina (**PCV**) može sprečiti bolesti uzrokovane pneumokoknim bakterijama (Streptococcus pneumoniae), jednim od vodećih uzročnika upale pluća.

Rota vakcina štiti odojčad i malu decu od rotavirusa, koji može izazvati tešku vodenastu dijareju, povraćanje, povišenu temperaturu i bol u stomaku.

Vakcine protiv **malih boginja** i **rubeole** daju se u kombinovanoj vakcini (MMR) protiv tri zarazne virusne bolesti: malih boginja, zaušaka i rubeole.

Podaci o pokrivenosti vakcinacijom u MICS-u prikupljaju se za svu decu mlađu od tri godine. Od majki ili staratelja dece mlađe od 36 meseci traži se da pokažu evidenciju o vakcinaciji, odnosno kartone ili slične dokumente u kojima su vakcinacije evidentirane. Ako je evidencija o vakcinaciji deteta dostupna, anketari prepisuju informacije o vakcinaciji iz dokumenta/dokumenata u MICS upitnik i pitaju ispitanika o svim vakcinama koje nisu evidentirane. Ako evidencija o vakcinaciji deteta nije dostupna, anketar zatim traži od majke da se priseti da li je dete primilo svaku od vakcina i, za odgovarajuće antigene, koliko je doza dete primilo. Nakon intervjua, evidencija o vakcinaciji takođe se pribavlja posetom zdravstvenoj ustanovi deteta. Konačne procene pokrivenosti vakcinacijom zasnivaju se na informacijama dobijenim iz evidencije o vakcinaciji i izjave majki o vakcinacijama koje je dete primilo.

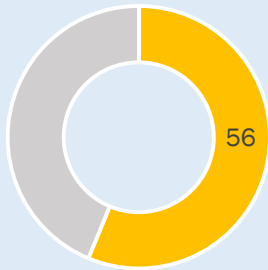
Ključne poruke

- Na Kosovu je 76 procenata dece starosti 24–35 meseci primilo sve vakcine iz kalendara imunizacije bilo kada pre istraživanja. Samo 44 procenta dece koja žive u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana potpuno je vakcinisano.
- Blagostanje domaćinstva pozitivno je povezano sa potpunom vakcinacijom: 88 procenata dece starosti 24–35 meseci koja žive u najbogatijim domaćinstvima na Kosovu potpuno je vakcinisano, u poređenju sa 74 procenta dece koja žive u najsiriromašnijim domaćinstvima. Sličan obrazac beleži se i među decom iz zajednica Roma, Aškalija i Egipćana.

¹Svako pominjanje Kosova treba tumačiti u skladu sa Rezolucijom 1244 (1999) Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija.

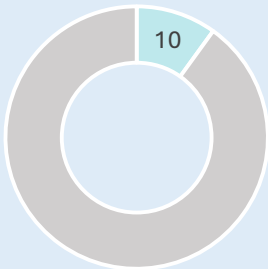
Osnovna i potpuna imunizacija

Osnovna imunizacija
(BCG, IPV3, DTaP3 i Male boginje 1)
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

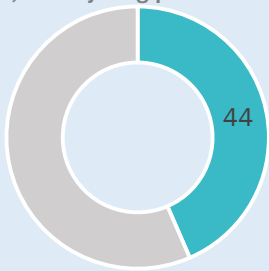
Procenat dece starosti 12–23 meseca koja su u bilo kom trenutku pre istraživanja primila sve osnovne vakcine

Bez vakcinacija
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procenat dece starosti 24–35 meseci koja u bilo kom trenutku pre istraživanja nisu primila nijednu vakcinu

Potpuna imunizacija
(BCG, IPV3, DTaP3, HepB3, Hib3, zauške, rubeola i Male boginje 1)*
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procenat dece starosti 24–35 meseci koja su u bilo kom trenutku pre istraživanja primila sve vakcine predviđene za prve dve godine života, prema kalendaru imunizacije na Kosovu

* PCV i vakcine protiv rotavirusa uvedene su širom Kosova u oktobru 2023. godine i stoga su isključene iz definicije potpune pokrivenosti imunizacijom

- Osnovne vakcine, starost 12–23 meseca
- Sve vakcine, starost 24–35 meseci
- Bez vakcinacija, starost 24–35 meseci

Kalendari imunizacije

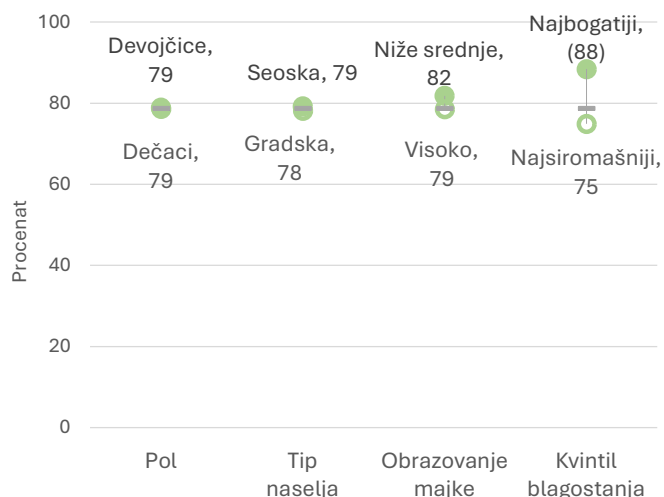
Kalendar imunizacije za Kosovo				Kalendar imunizacije za decu koja žive u srpskim zajednicama	
2022		2023/2024			
Starost	Antigen/doza	Starost	Antigen/doza	Starost	Antigen/doza
Na rođenju	BCG	Na rođenju	BCG	Na rođenju	BCG
	Hepatitis B-0 (doza na rođenju)		Hepatitis B-0 (doza na rođenju)		HepB-1 (prva doza)*
2 meseca starosti	Pentavalentna vakcina: DTP–HepB–Hib-1 (prva doza)	1–2 meseca starosti	HepB-2 (druga doza)	1 mesec starosti	HepB-2 (druga doza)
		2 meseca starosti	Pentavalentna vakcina: DTaP–Hib–IPV-1 (prva doza)	2 meseca starosti	Pentavalentna vakcina: DTaP–Hib–IPV-1 (prva doza)
	IPV-1 (prva doza)		Rota (prva doza)		PCV13-1 (prva doza)
	PCV13-1 (prva doza)				
3 meseca starosti	Pentavalentna vakcina: DTP–HepB–Hib-2 (druga doza)	4 meseca starosti	Pentavalentna vakcina: DTaP–Hib–IPV-2 (druga doza)	3,5 meseca starosti	Pentavalentna vakcina: DTaP–Hib–IPV-2 (druga doza)
	IPV-2 (druga doza)		Rota (druga doza)	5 meseci starosti	Pentavalentna vakcina: DTaP–Hib–IPV-3 (treća doza)
					PCV13-2 (druga doza)
4 meseca starosti	Pentavalentna vakcina: DTP–HepB–Hib-3 (treća doza)	6 meseci starosti	PCV13-2 (druga doza)	6 meseci starosti	HepB-3 (treća doza)
	IPV-3 (treća doza)		HepB-3 (treća doza)	12 meseci starosti	PCV13-r (revakcinacija)
12 meseci starosti	MMR (prva doza)	12 meseci starosti	Pentavalentna vakcina: DTaP–Hib–IPV-3 (treća doza)		MMR (prva doza)
	DTPr (prva revakcinacija)		PCV13-r (revakcinacija)		
		MMR (prva doza)			
	bOPVr (prva revakcinacija)	18 meseci starosti	Pentavalentna vakcina: DTaP–Hib–IPV-r (revakcinacija)		Pentavalentna vakcina: DTaP–Hib–IPV-r (revakcinacija)

*Označavanje doza HepB u kalendaru imunizacije za decu iz srpskih zajednica na Kosovu kao HepB1, HepB2 i HepB3 odgovara dozi HepB0 (na rođenju), HepB1 i HepB2 prema standardnoj MICS metodologiji u slučajevima kada se prva doza daje na rođenju.

Nejednakosti u pokrivenosti vakcinacijom među malom decom

Socioekonomske razlike u pokrivenosti imunizacijom

Osnovna imunizacija Kosovo

Procenat dece starosti 24–35 meseca koja su u bilo kom trenutku pre istraživanja primila sve osnovne vakcine (BCG, Polio3, DTaP3 i Male boginje 1), prema polu, tipu naselja, obrazovanju majke i blagostanju domaćinstva

(): Vrednosti zasnovane na 25–49 neponderisanih slučajeva.

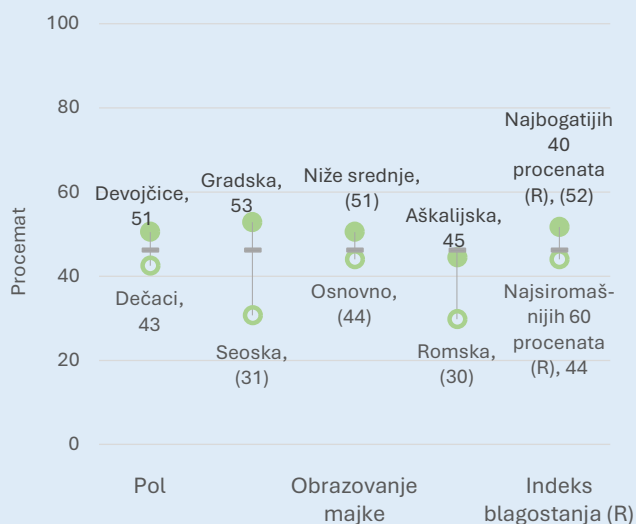
Potpuna imunizacija Kosovo

Procenat dece starosti 24–35 meseci koja su u bilo kom trenutku pre istraživanja primila sve vakcine predviđene za prve dve godine života, prema nacionalnom kalendaru imunizacije, prema polu, tipu naselja, obrazovanju majke i blagostanju domaćinstva

(): Vrednosti zasnovane na 25–49 neponderisanih slučajeva.

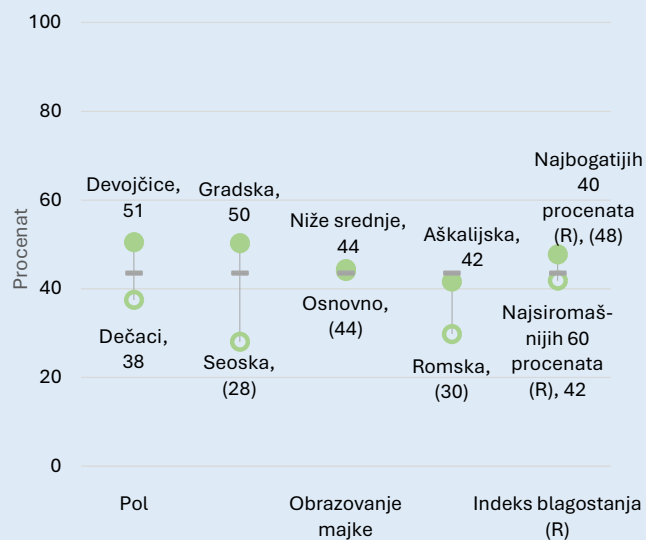
Osnovna imunizacija Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procenat dece starosti 24–35 meseca koja su u bilo kom trenutku pre istraživanja primila sve osnovne vakcine (BCG, Polio3, DTaP3 i Male boginje 1), prema polu, tipu naselja, obrazovanju majke i blagostanju domaćinstva

(): Vrednosti zasnovane na 25–49 neponderisanih slučajeva.

Potpuna imunizacija Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

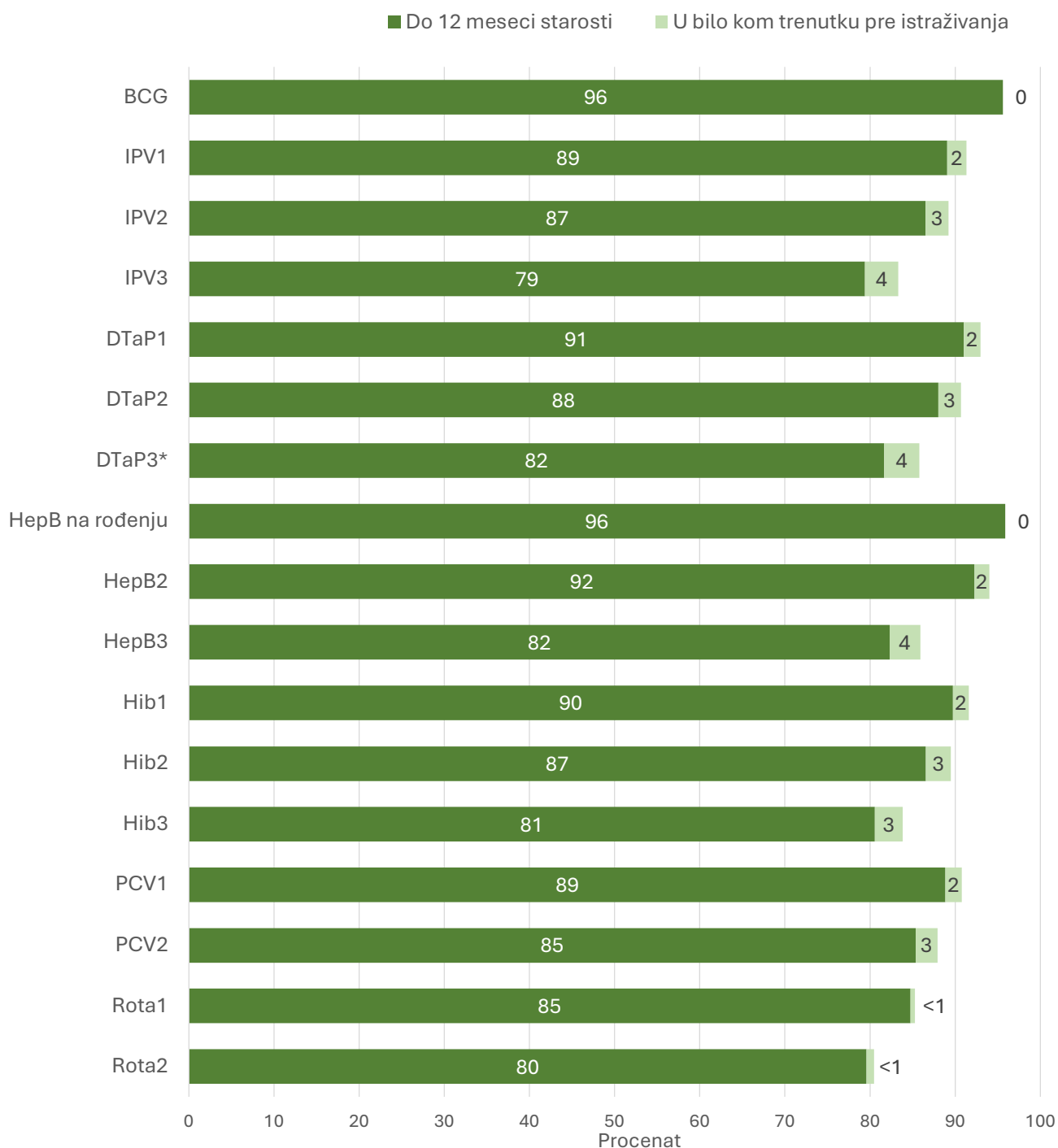
Procenat dece starosti 24–35 meseci koja su u bilo kom trenutku pre istraživanja primila sve vakcine predviđene za prve dve godine života, prema nacionalnom kalendaru imunizacije, prema polu, tipu naselja, obrazovanju majke i blagostanju domaćinstva

(): Vrednosti zasnovane na 25–49 neponderisanih slučajeva.

(R) Indeks blagostanja izrađen je na osnovu podataka o imovini domaćinstava i pretpostavlja se da odražava dugoročno blagostanje, rangirajući domaćinstva od najsiromašnijih do najbogatijih. Izračunavanja su sprovedena odvojeno za MICS za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu, koristeći karakteristike specifične za svaki uzorak. Dobijene vrednosti indeksa blagostanja stoga su specifične za svaki uzorak i nisu direktno uporedive između dva istraživanja. Kada su veličine uzorka za kvintile indeksa blagostanja premale za odvojeno prikazivanje rezultata, podaci se ponekad spajaju u dve grupe: najsiromašnijih 60 procenata (donja tri kvintila) i najbogatijih 40 procenata (gornja dva kvintila). Nalazi zasnovani na vrednostima indeksa blagostanja izračunatim za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu označeni su oznakom „(R)” u grafikonima.

Pokrivenost vakcinacijom prema antigenu: deca starosti 12–23 meseca

Pokrivenost vakcinacijom do 12 meseci starosti i u bilo kom trenutku pre istraživanja
Kosovo

Procent dece starosti 12–23 meseca vakcinisane protiv dečijih bolesti koje je moguće sprečiti vakcinom u bilo kom trenutku pre istraživanja (gruba pokrivenost) i do 12 meseci starosti, prema odabranim vakcinama/dozama.

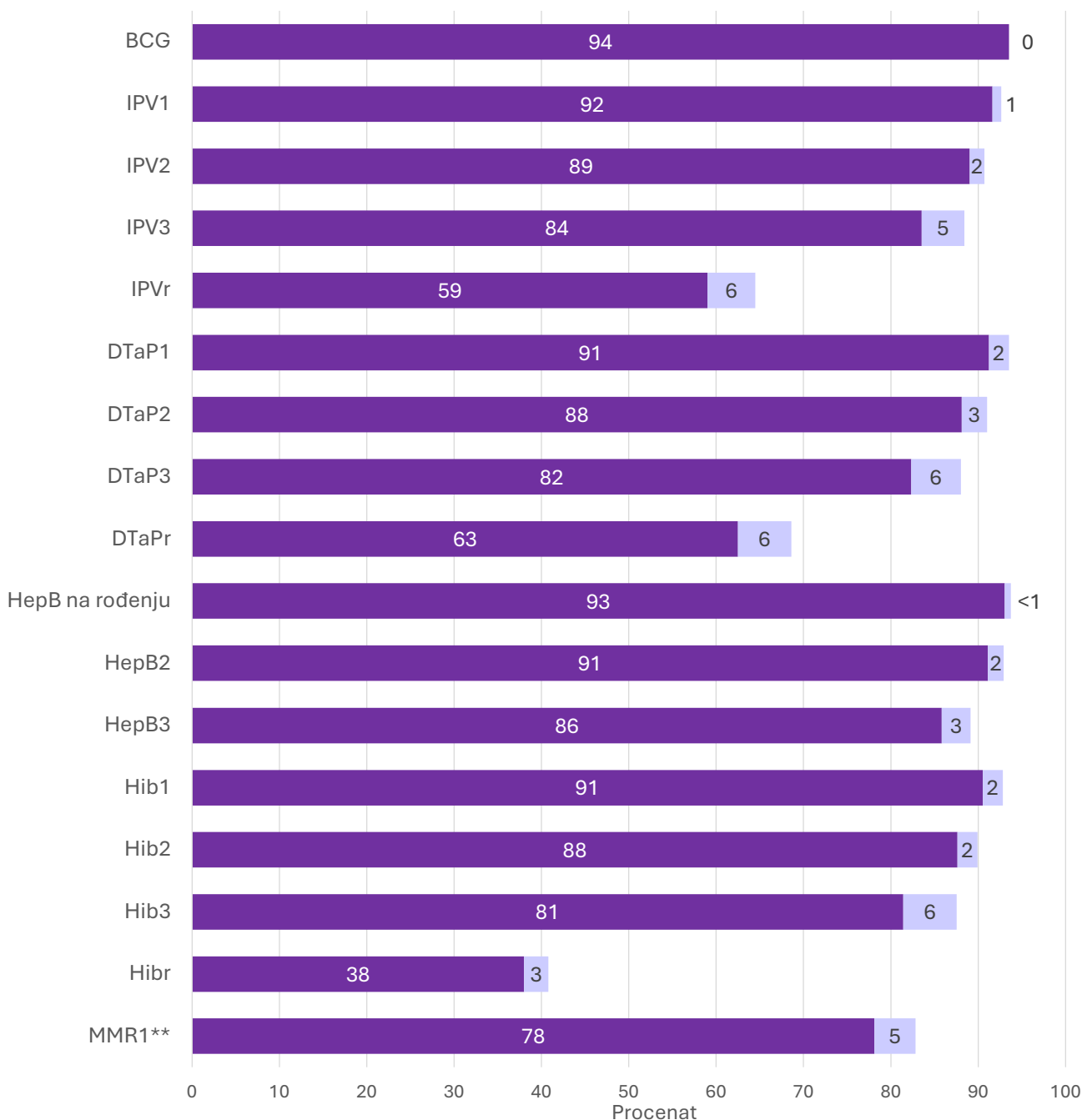
* Pokrivenost imunizacijom protiv difterije, tetanusa i velikog kašlja (DTaP); SDG pokazatelj 3.b.1 i 3.8.1

Pokrivenost vakcinacijom prema antigenu: deca starosti 24–35 meseci

Pokrivenost vakcinacijom do 12 meseci starosti (do 24 meseca za IPVr, DTPr, Hibr i MMR1) i u bilo kom trenutku pre istraživanja*

Kosovo

■ Do 12 meseci starosti (IPVr, DTPr, Hibr i MMR1 do 24 meseca starosti) ■ U bilo kom trenutku pre istraživanja

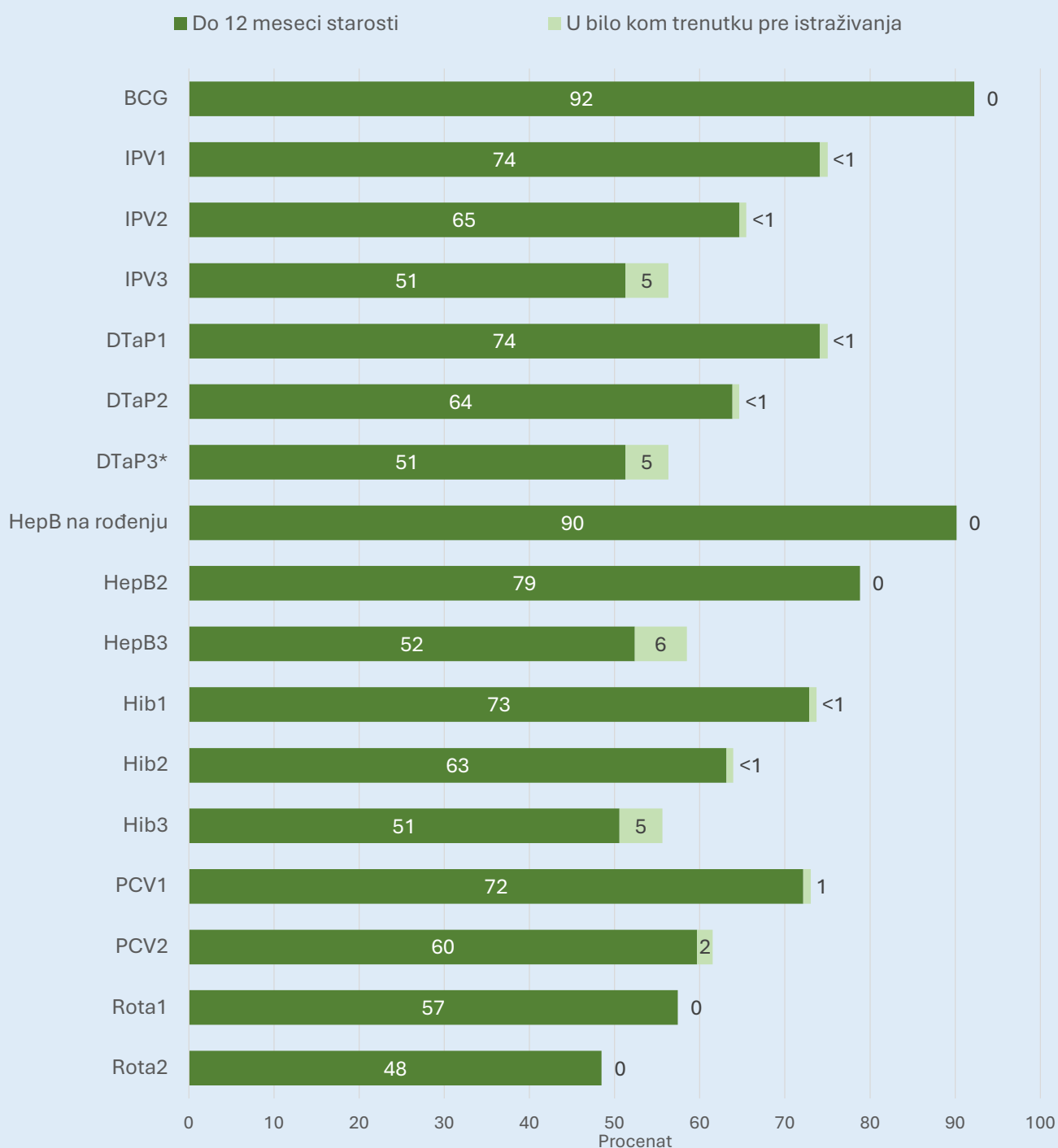
Procenat dece starosti 24–35 meseci vakcinisane protiv dečijih bolesti koje je moguće sprečiti vakcinom u bilo kom trenutku pre istraživanja (gruba pokrivenost) i do 12 meseci starosti (do 24 meseca za IPVr, DTPr, Hibr, PCVr i MMR), prema odabranim vakcinama/dozama.

* Podaci o vakcinaciji za PCV (doze 1, 2 i revakcinacija) i Rotavirus (doze 1 i 2) kod dece uzrasta 24-35 meseci nisu prikazani jer ova starosna grupa uključuje decu rođenu pre nego što su ove vakcine uvedene u redovni program imunizacije. PCV i vakcine protiv Rotavirusa uvedene su na Kosovu u oktobru 2023. godine, dok su deca uzrasta 24-35 meseci u vreme istraživanja rođena između oktobra 2022. i decembra 2023. godine.

** Pokrivenost imunizacijom protiv malih boginja; SDG pokazatelj 3.b.1

Pokrivenost vakcinacijom prema antigenu: deca starosti 12–23 meseca

Pokrivenost vakcinacijom do 12 meseci starosti i u bilo kom trenutku pre istraživanja
Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

Procent dece starosti 12–23 meseca vakcinisane protiv dečijih bolesti koje je moguće sprečiti vakcinom u bilo kom trenutku pre istraživanja (gruba pokrivenost) i do 12 meseci starosti, prema odabranim vakcinama/dozama.

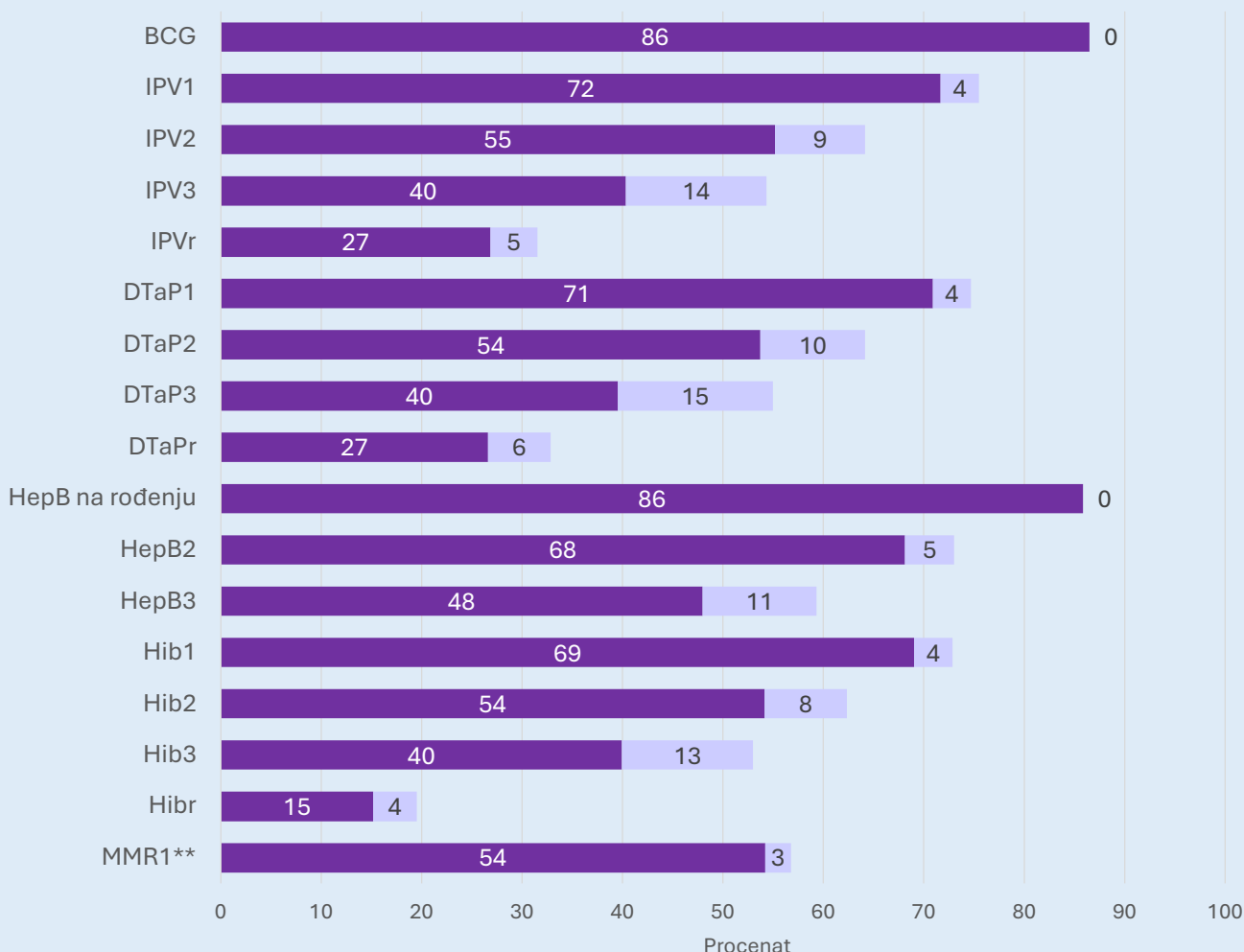
* Pokrivenost imunizacijom protiv difterije, tetanusa i velikog kašlja (DTaP); SDG pokazatelj 3.b.1 i 3.8.1

Pokrivenost vakcinacijom prema antigenu: deca starosti 24–35 meseci

Pokrivenost vakcinacijom do 12 meseci starosti (do 24 meseca za IPVr, DTPr, Hibr i MMR1) i u bilo kom trenutku pre istraživanja*

Zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu

■ Do 12 meseci starosti (IPVr, DTPr, Hibr i MMR1 do 24 meseca starosti) ■ U bilo kom trenutku pre istraživanja

Procenat dece starosti 24–35 meseci vakcinisane protiv dečijih bolesti koje je moguće sprečiti vakcinom u bilo kom trenutku pre istraživanja (gruba pokrivenost) i do 12 meseci starosti (do 24 meseca za IPVr, DTPr, Hibr, PCVr i MMR), prema odabranim vakcinama/dozama.

* Podaci o vakcinaciji za PCV (doze 1, 2 i revakcinacija) i Rotavirus (doze 1 i 2) kod dece uzrasta 24-35 meseci nisu prikazani jer ova starosna grupa uključuje decu rođenu pre nego što su ove vakcine uvedene u redovni program imunizacije. PCV i vakcine protiv Rotavirusa uvedene su na Kosovu u oktobru 2023. godine, dok su deca uzrasta 24-35 meseci u vreme istraživanja rođena između oktobra 2022. i decembra 2023. godine.

** Pokrivenost imunizacijom protiv malih boginja; SDG pokazatelj 3.b.1

Anketu višestrukih pokazatelja (MICS) za Kosovo i MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu sproveda je 2025. godine Agencija za statistiku Kosova (ASK), kao deo globalnog MICS programa. Tehničku podršku pružio je Fond Ujedinjenih nacija za decu (UNICEF), uz finansiranje Agencije za statistiku Kosova, UNICEF-a, Švajcarske kancelarije za saradnju – Ambasade Švajcarske na Kosovu, Kancelarije koordinadora Ujedinjenih nacija za razvoj na Kosovu (UNDCO) i Fonda Ujedinjenih nacija za stanovništvo (UNFPA).

Cilj ovog statističkog pregleda je da predstavi odabrane nalaze iz MICS-a za Kosovo 2025. i MICS-a za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu 2025. koji se odnose na imunizaciju. Podaci iz ovog statističkog pregleda mogu se naći u tabelama TC.1.1 i TC.1.2 u Izveštaju o nalazima istraživanja, pri čemu su podaci za MICS za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana na Kosovu označeni slovom „R”.

Dodatni statistički pregledi i Sažetak nalaza istraživanja za ovo i druga istraživanja dostupni su na mics.unicef.org/surveys.